

Regional årlig uppföljning av miljömålen 2025 för Hallands län

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Titel: Regional årlig uppföljning av miljömålen i Hallands län 2025
Författare: Länsstyrelsen i Hallands län
Diarienummer: 8474-2025
Utgivningsår: 2025

Innehållsförteckning

Sammanfattning för Hallands län.....	4
Generationsmålet i Hallands län.....	7
Begränsad klimatpåverkan i Hallands län.....	11
Frisk luft Hallands län.....	17
Bara naturlig försurning Hallands län.....	22
Giftfri miljö Hallands län.....	27
Skyddande ozonskikt Hallands län.....	35
Säker strålmiljö Hallands län.....	39
Ingen övergödning Hallands län.....	42
Levande sjöar och vattendrag Hallands län.....	48
Grundvatten av god kvalitet Hallands län.....	54
Hav i balans samt levande kust och skärgård Hallands län.....	60
Myllrande våtmarker Hallands län.....	66
Levande skogar Hallands län.....	72
Ett rikt odlingslandskap Hallands län.....	80
God bebyggd miljö Hallands län.....	87
Ett rikt växt och djurliv Hallands län.....	93

Sammanfattning för Hallands län

Inledning Hallands län

Halland står inför allvarliga miljöutmaningar. Trots vissa framsteg går omställningen mot ett hållbart samhälle fortfarande för långsamt, och insatserna för att skydda den biologiska mångfalden är otillräckliga. Bristen på resurser för naturvård riskerar att ytterligare försvaga ekosystemen och minska mångfalden av arter.

Även om styrdokument finns på alla nivåer saknas fortfarande både resurser och beslutsamhet för att vända utvecklingen. Utsläppen har minskat, men för att nå klimat- och miljömålen till 2045 krävs intensifierade och långsiktiga insatser.

Det som behövs nu är modigt ledarskap och en gemensam kraftsamling. Staten, näringslivet, kommunerna och civilsamhället måste tillsammans ta ansvar för att skapa en bättre miljö – inte bara för dagens invånare, utan också för kommande generationer.

Åtgärdsarbetet i Halland län

Halland står inför en avgörande utmaning: omställningen till ett hållbart samhälle sker i för långsam takt. De insatser som hittills genomförts har haft viss effekt, men de räcker inte för att vända den negativa miljöutvecklingen. För att lyckas krävs ett kraftfullare tempo och en tydligare samordning mellan kommuner, statliga stödprogram och lokala aktörer. Verktyg som LOVA, LONA och Klimatklivet är centrala.

Arbetet spänner över både akuta åtgärder och långsiktiga mål. Kalkning för att motverka försurning och återställning av skog är viktiga delar, men resurserna är begränsade. Sanering av förorenade områden och hantering av farliga kemikalier kräver omfattande investeringar, och insatser mot övergödning genom reningsåtgärder måste säkras över tid.

För att bevara den biologiska mångfalden behövs ett nytänkande inom skogsbruket, där bevarandet av naturskogar ges högsta prioritet. Återställande av våtmarker och skydd av kulturmiljöer är lika avgörande, liksom samordnade insatser för att värna kust- och havsmiljöer. Samtidigt måste en balans upprätthållas mellan bevarandet av jordbruksmark och behovet av nybyggnation.

Klimatförändringarnas effekter, inte minst stigande havsnivåer, förstärker utmaningarna och gör det tydligt att Halland behöver en mer kraftfull, samlad och långsiktig strategi för att möta framtiden.

Miljötilståndet och bedömning av miljömålen i Hallands län

Halland befinner sig i ett kritiskt skede. Trots vissa framsteg pekar den övergripande miljöutvecklingen åt fel håll, och länet står inför en rad sammanflätade utmaningar. Klimatutsläppen per person har visserligen minskat kraftigt sedan 1990, men för att nå målet om nettonollutsläpp 2045 krävs en stadig minskning år efter år. Samtidigt är luften vi andas fortfarande sämre än i stora delar av landet, tyngd av trafikens avgaser och vedeldningens rök.

Vattnet – vår mest livsviktiga resurs – är hårt pressat. Kust och vattendrag lider av övergödning, sjöar behöver fortsatt kalkning för att stå emot försurning, och grundvattnet hotas både av somrarnas torka och av föroreningar. Våtmarkerna, som en gång var naturens egna reningsverk och livsmiljöer för otaliga arter, är i stort behov av återställning.

Biologisk mångfald är en av Hallands största utmaningar. Resursbristen inom naturvården försvagar redan utsatta ekosystem, och invasiva arter tränger undan det lokala växt- och djurlivet. Inom skogsbruket används metoder som inte alltid tar hänsyn till naturens mångfald, och även havet kämpar: fiskebestånden är svaga, och exploateringen längs kusten fortsätter att tära på miljön trots tidigare insatser.

Det är en bild av ett län som både kämpar och hoppas. För varje åtgärd som genomförs finns en chans till återhämtning, men för att vända utvecklingen krävs mer än små steg – det krävs en gemensam kraftansträngning där naturen sätts i centrum och framtiden får styra besluten.

Tabell över Hallands läns bedömning av respektive miljö kvalitetsmål

Miljömål	Målbedömning (ja, nära, nej) 	Miljö tillstånd (trendpil)
Begränsad klimatpåverkan	<i>Ingen regional bedömning</i>	<i>Ingen regional bedömning</i>
Frisk luft		
Bara naturlig försurning		
Giftfri miljö		
Skyddande ozonskikt	<i>Ingen regional bedömning</i>	<i>Ingen regional bedömning</i>
Säker strålmiljö	<i>Ingen regional bedömning</i>	<i>Ingen regional bedömning</i>
Ingen övergödning		
Levande sjöar och vattendrag		
Grundvatten av god kvalitet		
Hav i balans samt levande kust och skärgård		
Myllrande våtmarker		
Levande skogar		
Ett rikt odlingslandskap		
God bebyggd miljö		
Ett rikt växt- och djurliv		

Generationsmålet i Hallands län

Sammanfattning för generationsmålet Hallands län

Den övergripande utvecklingen i Halland går åt fel håll även om det finns några positiva exempel i miljöarbetet i Halland så går omställningen till ett hållbart samhälle allt för långsamt. För områden som biologisk mångfald är stegen i rätt riktning mycket små i förhållande till den övergripande trenden. En oroväckande utveckling är dessutom de minskande resurser som tillförs skötsel av höga naturvärden som troligen på sikt kommer att utarma den biologiska mångfalden ytterligare.

Välfärd och tillväxt sker fortfarande på bekostnad av miljö, gemensamma resurser och social rättvisa. Styrdokument finns framtagna nationellt, regionalt och lokalt för en omställning men att gå från ord till handling kräver ännu mer vilja, resurser och mod än vad som hittills har uppbådats. Sett ur både ett regionalt och globalt perspektiv har vi mycket arbete som återstår för att kunna överlämna ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta.

Åtgärdsarbetet för generationsmålet i Hallands län

Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart

Det främsta sättet att bevara biologisk mångfald är att ge områden ett rättsligt skydd. För att minimera förlusten av biologisk mångfald samt försämring av livsmiljöers kvalitet krävs skydd av natur genom naturreservat, naturvårdsavtal eller genom utpekandet av N2000-områden.

Upprättandet av skyddade områden ger möjlighet till bevarande av biologisk mångfald men kräver stora skötselåtgärder för att bibehållas. Hävdade marker så som ängar, betesmarker och ljunghedar hyser många arter men bristen på resurser och medel för skötsel riskerar att underminera gällande reservatsbeslut samt dess skötselplan.

I Hallands län har sju nya naturreservat bildats samt att fem reservat har

fått utökat skydd¹. Den kontinuerliga utökningen av nya skyddsvärda naturområden samt utökningen av befintliga reservat skapar ytterligare förutsättningar för biologisk mångfald i länet. Musån naturreservat är ett exempel på naturmiljöer med höga naturvärden både i terrestra och limniska miljöer.

Ytterligare hot mot biologisk mångfald är spridningen av invasiva arter i länet. Flertalet kommuner har genom LONA-bidrag tagit fram strategier för hantering, bekämpning och förebyggande åtgärder mot spridningen av invasiva arter. Detta är ett reellt hot mot biologisk mångfald där det krävs stora resurser för hantering av dess hot mot vår natur.

Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas

Bussturen ”Åkturen” mellan Varbergs centrum och Åkulla bokskogar är ett samarbete mellan Varbergs kommun, Hallandstrafiken, näringslivet längs rutten och Länsstyrelsen. Med Åkturen kan du på ett enkelt och hållbart sätt nå Åkullas populära besöksmål med kollektivtrafik. Du kommer ut i den härliga bokskogen som bjuder både på tuff hike, enkla vandringsleder för hela familjen och kulturminnen som Bockstenmannens fyndplats. Extra smidigt för vandrare som vill kombinera olika vandrings slingor i Åkulla bokskogar utan att behöva återvända till utgångspunkten.²

Under 2024 blev sluttäckningen av Lassebackadeponin i Varbergs kommun klar och på den forna deponin finns nu ett nytt rekreationsområde Fågelbacka och en utsiktsplattform i form av en kärke. Fågelbacka ligger i anslutning till Naturum Getterön och har med hjälp av LONA-bidrag skapat ytterligare förutsättningar av kombinationen friluftsliv och biologisk mångfald. Skapandet av mångfaldsöar ska ge besökaren kunskapshöjande information i kombination av rekreation.

Kattegattleden firar 10 år och är idag Sveriges första nationella cykelled som sträcker sig mellan Helsingborg i Skåne till Göteborg i Västra Götaland. Stora delar av cykelleden går genom Hallands kustlandskap och är framtagen genom ett samarbete mellan kommuner, regioner och Trafikverket. Cykelleden har åtta etapper varav fem av dessa ligger i Hallands län.³

¹ [Nya naturreservat i Hallands län | Länsstyrelsen Halland](#)

² [Åkturen](#)

³ [Kattegattleden den havsnära cykelleden](#)

Länsstyrelsen har tillsammans med lokala organisationer och ideella verksamheter tagit fram ett guideprogram för att främja lokala naturupplevelser. Programmet innehåller flertalet olika aktiviteter med fokus på att sprida information och bidra till rekreationsvärden i hela länet.⁴

Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen

Halmstad kommun har tagit fram planen *Grönare Halmstad – en plan för gröna och blå värden* som varit på samråd under 2025. Planen är ett verktyg i arbetet för att skydda och stärka den biologiska mångfalden, möta klimatutmaningen och förbättra livskvaliteten för invånare och besökare. Planen bekostas av kommunen och är ett metodstöd för att uppnå miljökvalitetsmålen och Agenda 2030.⁵

Hylte kommun har antagit *Tillväxt- och utvecklingsstrategi 2025–2040*. Strategin har syftet att skapa god helhetsverkan gällande hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering samt hushållning med energi och naturresurser. Förväntad effekt är en långsiktig ökning av tillväxten i kommunen.⁶

I Hallands strategi för hållbar tillväxt 2022–2028 har för en grön omställning prioriterats fyra områden bl. a. Fossilfri och hållbar resurshantering och Fossilfria transporter för att minska miljöpåverkan vilket förväntas gynna miljömålet Frisk Luft.⁷

Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt

I flera av de halländska kommunerna finns bra exempel på hur hållbarhetsarbetet vävs ihop genom arbetsätt eller organisering av enheter som griper sig an alla tre hållbarhetsdimensioner. I Falkenbergs kommun har man tagit fram "Lokal agenda" och synliggör arbetet genom "Hållbarometern". Kommunens tre huvudmål utgår ifrån Agenda 2030 och inkluderar social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.⁸

Kommunerna fortsätter att utveckla energi- och klimatkrav i de kommunala upphandlingarna. Avtal tecknas med leverantörer som erbjuder återbrukade produkter för till exempel möbler. Halmstads

⁴ Årets guideprogram | Länsstyrelsen Halland

⁵ <https://www.halmstad.se/halmstadvaxer/framtidenshalmstad/gronarehalmstadplanforblaochgronavarden.16466.html>

⁶ <https://www.hylte.se/kommun-och-politik/om-kommunen/tillvaxt-och-utveckling>

⁷ Hallands strategi för hållbar tillväxt 2021-2028

⁸ [Lokal agenda 2030 med hållbarometer – Hållbarometern - Falkenbergs kommun \(hallbarometern.se\)](http://Lokal%20agenda%202030%20med%20h%C3%A5llbarometer%20-%20H%C3%A5llbarometern%20-%20Falkenbergs%20kommun%20(hallbarometern.se))

kommun beräknar att de kunde undvika mer än 66 ton koldioxidutsläpp och minska kostnaderna med fyra miljoner kronor under 2024 genom en intern bytestjänst för möbler i stället för att köpa in nytt.

De halländska kommunerna och Region Halland arbetar aktivt med att minska klimatavtrycket från livsmedel, både genom val av livsmedel, säsongsanpassning, kommunikation och genom att mäta och minska matsvinnet.

Begränsad klimatpåverkan Hallands län

Sammanfattning för Begränsad klimatpåverkan – Hallands län

För att nå målet om att de territoriella klimatgasutsläppen för Halland till år 2030 och 2045 behöver de regionala utsläppen minska med sex procent per år. Mellan 2022 och 2023 minskade de totala klimatgasutsläppen endast med 1,2 procent.

I Halland dominerar transportsektorn med 45 procent av klimatgasutsläppen. Men transportsektorns utsläpp minskade marginellt 2023, endast med 0,9 procent. Insatser som kraftigt minskar utsläpp från transportsektorn skulle ge stor effekt på de totala utsläppen.

Utveckling i miljön och målbedömning för Begränsad klimatpåverkan – Hallands län

- Det görs inte någon bedömning på regional nivå.

Åtgärdsarbete för Begränsad klimatpåverkan – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Det finns ett stort intresse för klimatsatsningar i det halländska näringslivet. När stödet till större klimatklivsåtgärder drogs in med kort varsel hösten 2024 fick det konsekvensen att minst en större klimatinvestering i länet sattes på paus. Åtgärden beräknades kunna sänka utsläppen med 145 000 ton koldioxidekvivalenter per år, totalt 2,2 miljoner ton under anläggningens livslängd.

Under våren 2025 har 15 olika Klimatklivsprojekt med kortare genomförandeperiod tillsammans fått drygt 6 200 000 kronor i stöd. Projekten förväntas bidra till 20 000 ton minskade koldioxidutsläpp. Flera av projekten handlar om lantbruk och elektrifiering. Ett exempel är byte till eldrivna robotar för att blanda och ge foder till mjölkkor. Andra projekt handlar om att ställa om från fossilt till

förnybart för uppvärmning av fastigheter och energikrävande processer som spannmålstorkar samt utrustning som kan tillvarata förnybart fiberströ i stället för att använda fossil torv som jordförbättring. Region Halland har också fått investeringsstöd för att kraftigt minska lustgasutsläpp från våden. Under hösten har rekordmånga nya Klimatklivsansökningar kommit in.

- En ny regional samverkansplattform för energisamverkan, EnergiNav Halland bjöd in till ett första möte i januari.⁹ Mötet bjöd på presentation av rapporten *Effektprognos för Halland*, en framtidsspaning och gruppdiskussioner. EnergiNav Halland ska ge ett ökat kunskapsutbyte mellan halländska kommuner, energibolag, näringsliv, Svenska kraftnät, Högskolan i Halmstad, Region Halland och Länsstyrelsen i Halland. Genom att identifiera en gemensam behovs- och lägesbild ska den bidra till en ändamålsenlig energiplanering i länet. På det digitala mötet i april var fokus på fjärrvärmens roll i energisystemet. På den fysiska träffen i oktober deltog även politiker i panelsamtal och gruppdiskussioner och kunskapsunderlaget *Energisituationen i Halland* lanserades.¹⁰ Uppstarten av EnergiNav Halland finansieras genom Energi-myndigheten.
- Länsstyrelsen beslutade om en reviderad *Regional energi- och klimatstrategi för Halland* som publicerades i juni.¹¹
- Länsstyrelsen har även i uppdrag att ta fram en regional handlingsplan för elektrifiering. Rapporten *Energisituationen i Halland – regionala förutsättningar för en storskalig elektrifiering* som tagits fram i samverkan med region Halland är ett viktigt underlag till den handlingsplanen för elektrifiering som ska vara klar våren 2026.
- Länsstyrelsen publicerar årligen en rapport om *Energi- och klimatläget i Halland*. I år lades ett extra fokus på uppföljning av transportstatistik och indikatorer på kommunnivå.¹²
- Halland är fortsatt det län som har högst installerad effekt per invånare från solcellsanläggningar och mer än 50 MW installerad effekt tillkom under 2024.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- I Halland arbetar samtliga kommuner med styrdokument för energi och klimat i syfte att begränsa klimatpåverkan. I en del fall benämns dessa som strategier och i andra fall som energi- och klimatplaner.

⁹ [Energinav Halland | Region Halland](#)

¹⁰ [Energisituationen i Halland – regionala förutsättningar för en storskalig elektrifiering](#)

¹¹ [Energi- och klimatstrategi för Hallands län](#)

¹² [Energi- och klimatläget i Halland 2025](#)

Hylte kommun antog en ny energi- och klimatplan i maj 2025.¹³
Falkenbergs kommun antog en energistrategi i september 2025.¹⁴

- EnergiNav Halland har tagit fram en digital basutbildning om kommunal energiplanering med inbjudna sakkunniga föreläsare. Utbildningen ska stärka kommunerna i deras arbete med energiplanering och framtagande av energiplaner. Utbildningen genomförs oktober-november 2025.
- Kommunerna fortsätter att utveckla energi- och klimatkrav i de kommunala upphandlingarna. Avtal tecknas med leverantörer som erbjuder återbrukade produkter för till exempel möbler. Halmstads kommun beräknar att de kunde undvika mer än 66 ton koldioxidutsläpp och minska kostnaderna med fyra miljoner kronor under 2024 genom en intern bytestjänst för möbler istället för att köpa in nytt.
- De halländska kommunerna och Region Halland arbetar aktivt med att minska klimatavtrycket från livsmedel, både genom val av livsmedel, säsongsanpassning, kommunikation och genom att mäta och minska matsvinnet.
- Krav ställs också på fossilfria transporter. Kungsbacka kommun har nu upphandlat eldrift för samordnad varudistribution och 96 procent av kommunens egna fordon drivs nu av el eller fossilfritt bränsle.
- Inom *Falkenbergs klimatinitiativ* samarbetar kommunen med företag för att få fler att resa hållbart till och från jobbet.¹⁵
- Falkenbergs, Laholms och Varbergs kommuner har genom programmet Robust kommun fått stöd för åtgärder som ska minska sårbarheterna i kommunal samhällsviktig verksamhet vid störningar eller avbrott i energiförsörjningen.¹⁶

Åtgärder inom näringslivet

- I mars startade EMC Varberg en ny omgång av Hallands Klimatlyft. Detta är ett projekt där halländska företag får hjälp att komma vidare i sitt klimatarbete, bland annat genom kostnadsfri coachning i grupp.¹⁷
- Kraftvärmeverket Kristinehed är länets i särklass största punktkälla för fossila klimatgasutsläpp. Halmstads Energi och Miljö AB har tillsammans med Hallands Hamnar AB och Klimpo gjort en förstudie

¹³ [Energi- och klimatplan | Hylte kommun](#)

¹⁴ [Lokalt styrdokument Falkenbergs kommun](#)

¹⁵ [Samarbete ska få fler att resa hållbart till och från jobbet Om Falkenbergs klimatinitiativ](#)

¹⁶ [Robust kommun, investeringsstödprogram](#)

¹⁷ [Hallands Klimatlyft | EMC Sverige](#)

kring koldioxidinfångning, Bio-CCS på västkusten i Halmstad.¹⁸ Studien omfattar teknikval för avskiljning och förvätskning, finansieringsalternativ, riskbedömning, nödvändiga tillstånd samt praktiska lösningar för transport och mellanlagring. Dessutom utforskas möjligheten och behovet av att etablera ett lagrings- och logistikcentrum i Halmstads hamn i samarbete med Hallands Hamnar.

- Hybricon har utvecklat en kraftomvandlare som gör det möjligt att använda batterielektriska fordon om mobila energikällor. Tillsammans med Varberg Energi ska tekniken nu testas i praktiken, bland annat genom att kopplas upp mot lokal vind- och solkraft.¹⁹

Övriga åtgärder

- Flera kommuner, kommunala bolag och andra verksamheter i Halland genomför varje år ett klimatbokslut i syfte att kartlägga de egna utsläppen, identifiera åtgärder och stärka klimatarbetet.²⁰
- Land4Climate är ett EU-projekt där Falkenbergs kommun tillsammans med andra aktörer från Skåne, Halland och Själland arbetar för att minska klimatgasutsläppen från dränerade torvjordar.²¹ Förutom minskade utsläpp kommer återvätning främja biologisk mångfald och förbättra klimatanpassningen. Projektet sträcker sig över tre år (2024–2027) och finansieras av Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak.

Tillstånd och bedömning för Begränsad klimatpåverkan – Hallands län

Halland har i den regionala energi- och klimatstrategin samma klimatmål som det nationella.²² För att nå målet om att de territoriella klimatgasutsläppen ska vara minst 63 procent lägre år 2030 och minst 85 procent lägre år 2045 jämfört med 1990 behöver minskningstakten accelereras. I praktiken innebär det för Halland att klimatgasutsläppen behöver minska till högst 848 000 ton koldioxidekvivalenter år 2030 och till högst 344 000 ton år 2045, vilket kan jämföras med 2 293 000 ton år 1990.²³

¹⁸ [BioCCS på västkusten i Halmstad - Klimpo](#)

¹⁹ [Varberg Energi och Hybricon ingår i samarbetsavtal kring framtidens mobila kraftförsörjning](#)

²⁰ [Klimatbokslut med EMC: Driver förändring och lönsamhet](#)

²¹ [Land4Climate – EU-projekt för att minska klimatpåverkan från torvjordar](#)

²² [Energi- och klimatstrategi för Hallands län](#)

²³ [Energi- och klimatläget i Halland 2025 | Länsstyrelsen Halland](#)

Utsläppen av klimatgaser i Halland år 2023 var 1 317 000 ton, det innebär en minskning med 43 procent sedan 1990. För att nå klimatmålet till 2030 respektive 2045 behöver utsläppen reduceras med närmare sex procent per år fram till 2045. Men minskningen mellan 2022–2023 var endast 1,2 procent, totalt 16 000 ton, och året dessförinnan minskade utsläppen med 4,7 procent. För varje år som minskningen är under sex procent kommer en högre minskning att krävas under återstående år.

När det gäller målet om att minska de transportrelaterade klimatgasutsläppen med minst 70 procent mellan 2010 och 2030 är läget problematiskt. För att nå det målet behöver de halländska utsläppen minska med hela elva procent per år fram till 2030. Mellan 2022 och 2023 minskade transportsektorns utsläpp marginellt med endast 0,9 procent, totalt 5 000 ton. Preliminär statistik för nationella utsläpp av klimatgaser för år 2024 visar dessutom en ökning av utsläppen, främst inom transportsektorn.

I Halland dominerar transportsektorn med 45 procent av klimatgasutsläppen, drygt 593 000 ton. Insatser som kraftigt minskar utsläpp från transportsektorn skulle ge stor effekt på de totala utsläppen i Halland. Utsläppen från sektorn arbetsmaskiner ökade med nära 6 000 ton under 2023, detta är mer än den minskning som skedde i transportsektorn.

Industrin ökade sina utsläpp åtta procent under 2023. Men utsläppen från industrisektorn utgör en liten del av Hallands totala klimatgasutsläpp. Störst minskning skedde inom el och uppvärmning (17 000 ton) och är kopplat till det avfallseldade kraftvärmeverket i Halmstads kommun. El och uppvärmning stod endast för 11 procent av klimatgasutsläppen i Halland 2023, vilket är lite lägre än 2022 som var ett kallare år.

Jordbrukssektorn är den näst största utsläppskällan i Halland, den står för drygt en fjärdedel av de totala klimatgasutsläppen, 344 000 ton koldioxidekvivalenter. Dessa utgörs främst av metan och lustgas från djurhållning och gödselhantering. Jordbrukssektorns utsläpp av biogena klimatgaser är svåra att undvika med en bibehållen livsmedelsproduktion. De kan därför inte förväntas minska i någon större omfattning, så som utsläppen från de andra sektorerna har förutsättningar att göra, och kommer troligen kvarstå även efter 2045. Här kommer skogens förmåga att binda in koldioxid att vara en viktig förutsättning. Även i Halland märks en oroväckande tendens till ett minskat nettoupptag av kol i skogsbruket de senaste tio åren.

För att nå det nationella klimatmålet om nettonollutsläpp 2045 krävs mycket omfattande åtgärder på lokal, regional, nationell och överstatlig nivå. Inte minst gäller det att utveckla styrmedel som möjliggör en snabb utfasning av fossila bränslen och ett effektivare transportsystem. Minskningen av de halländska klimatgasutsläppen sedan 1990 beror till

stor del på att industrisektorn har minskat utsläppen med mer än 400 000 ton sedan 1990. En del av förklaringen ligger i att energintensiva industrier flyttat från länet, lagt om sin verksamhet eller lagt ner verksamheten. Det finns även positiva exempel på byte till fossilfria energislag och på energieffektivisering.

I Halland månas om ett vitalt näringsliv och i den regionala energi- och klimatstrategin uttrycks en ambition om att bidra till att möjliggöra Sveriges elektrifiering. I länet finns goda förutsättningar för fossilfri elproduktion på såväl kort, medellång och lång sikt.

Frisk Luft Hallands län

Sammanfattning för Frisk Luft – Hallands län

Hallänningar exponeras för betydligt högre halter av partiklar än landets befolkning i sin helhet. Detta kan kopplas till läget utmed västkusten, där påverkan av långväga transporterade partiklar är som störst och lokalt påverkar till exempel trafiken i tätorterna och vedeldningen på landsbygden. I Halland körs mer bil än rikssnittet och nationellt krävs en styrning mot utfasning av fossila bränslen och effektiva transportsystem med även luftkvalitet i åtanke.

Utveckling i miljön och målbedömning för Frisk Luft – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEUTRAL
Nås miljö kvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Frisk Luft – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Halland arbetar särskilt för att få projektansökningar inom transportsektorn till Klimatklivet. Stöd har under 2024 bland annat beviljats till publika laddstationer. Stöd har även beviljats gällande åtgärder för fortsatt elektrifiering, t.ex. åtgärder inom lantbrukssektorn där bl. a. konvertering skett av traktorer från diesel till eldrift samt inom bergtäktsbranschen där det sker en konvertering till eldrift av krossar och siktare. Förväntade effekter är utöver klimatnytta och energieffektivisering även lägre utsläpp av luftföroreningar.²⁴
- Länsstyrelsen i Halland har som regional projektledare i samverkan med kommunernas miljökontor deltagit i ett nationellt energiprojekt 2016–2021 med Energimyndigheten som huvudman. I projektet nyttjades miljötillsynskanalen genom besök till små- och medelstora företag och projektet har medfört positiva effekter även för

²⁴ [Naturvårdsverkets informationssida om Klimatklivet](#)

luftmiljön. Projektet har bidragit till att förankra energifrågan inom miljötillsynen och arbetet fortsätter och breddas till fler företag och branscher. Länsstyrelsen anordnade under 2023 uppföljande tillsynsvägledning till kommunerna gällande energieffektivisering där samtliga miljökontor deltog. I Falkenbergs kommun har miljönämnden under 2023/24 valt att inom ordinarie miljötillsyn av verksamheter specifikt arbeta för att ersätta fossilt bränsle mot förnybart vilket även bör gynna luftmiljön.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- I Hallands strategi för hållbar tillväxt 2022–2028 har för en grön omställning prioriterats fyra områden bl. a. Fossilfri och hållbar resurshantering och Fossilfria transporter för att minska miljöpåverkan vilket förväntas gynna miljömålet Frisk Luft²⁵.
- Den Regionala infrastrukturplanen för Halland 2022–2033 innefattar både vägsatsningar och insatser för ökad kapacitet för trafikering med Öresundståg, Pågatåg, Västtåg och Krösatåg. Den åtgärd som bedöms ge störst positiv påverkan avseende luftkvalitet är Markarydsbanan²⁶.
- I juni 2020 antogs en ny regional cykelplan för Halland²⁷ med syfte att nå det övergripande cykelmålet med ökad andel cykelresor i Halland till år 2029. Planen har tagits fram av Region Halland i samverkan med de halländska kommunerna och Trafikverket.
- De halländska kommunernas bilpooler är eller är på väg att bli fossilfria genom en övergång till el och biogas. Kollektivtrafiken är på väg åt samma håll, ett exempel är Varbergs kommun där all kollektivtrafik är fossilfri och där man 2020 införde elbussar i 25 procent av stadstrafiken. Krav ställs också på fossilfria transporter, t.ex. har Kungsbacka kommun upphandlat eldrift för samordnad varudistribution och 96 procent av kommunens egna fordon drivs av el eller fossilfritt bränsle.
- Miljömålet finns med i det övergripande strategiska arbetet, i planarbetet och arbetet med energi- och klimatstrategier vilket ser ut att gynna även miljömålet Frisk luft. Exempel är Varbergs kommun som har tagit fram lokala hållbarhetsmål och genomför hållbarhetsbokslut. Halmstads kommun har en plan för energi- och klimat vilket påverkar arbetet med fossilfria transporter och i förlängningen luftkvaliteten positivt. Under 2025 antog Hylte kommun en ny energi- och klimatplan och Falkenbergs kommun en energistrategi. Ett annat exempel är Kungsbacka kommun som i

²⁵ [Hallands strategi för hållbar tillväxt 2021-2028](#)

²⁶ [Regional Infrastrukturplan Halland 2022-2033](#)

²⁷ [Regional cykelplan 2020-2029](#)

översiktsplaneringen strävar efter att bebyggelsen ska fokuseras nära kollektivtrafik vid Västkustbanan.

- Halmstads kommun har arbetat med en Plan för transportsystemet, som antagits under 2022, där målsättningen bl. a. är att färdmedelsfördelningen mellan bil till förmån för cykel och gång ska minska från 62% år 2018 till 50% år 2050.

Åtgärder inom näringslivet

Följande åtgärder är exempel på åtgärder som genomförs med stöd av Klimatklivet 2024–25 och som utöver klimatnytta och energieffektivisering även förväntas ge lägre utsläpp av luftföroreningar.

- Det har beviljats stöd till elva publika laddstationer i Halland, varav flertalet ligger i norra delen av länet. Förutom stöd till laddstationer med hög laddeffekt längs E6 och vid större handelsplatser, har det beviljats stöd för snabbbladdning i inlandet i Fegen och i Ätran.
- PS Energi har beviljats stöd till en vätgastankstation vid södra infarten till Halmstad.
- Skanska har beviljats stöd för att elektrifiera sin krossanläggning och stackläggare i bergtäkten i Valinge utanför Varberg.
- Gården Olof Lars AB har beviljats stöd för konvertering till eldrift av gödselpump och omrörare.
- M1 Exit East AB 28 har fått stöd för konvertering av uppvärmning av industrilokaler i Varberg från fossil energi till fossilfri.⁵

Tillstånd och bedömning för Frisk Luft – Hallands län

En beräkning av den halländska befolkningens exponering för halter i luft av NO₂, PM^{2.5} och PM¹⁰ för år 2015 visar att halterna av NO₂, låg under miljö kvalitetsmålet för Frisk luft i hela länet. Partikelhalterna låg däremot runt eller något över miljö kvalitetsmålet precisering för PM¹⁰ i de större orterna och överskreds avseende PM^{2.5} i flertal områden, speciellt längs kusten²⁹. De höga partikelhalterna kan kopplas till Hallands läge längs Sveriges västkust, där påverkan av långväga transporterade partiklar är som störst. Höga bakgrundshalter medför att även ett litet lokalt bidrag kan medföra halt nivåer som överskrider miljö kvalitetsmålens preciseringar.

Den omgivande miljön har ofta större påverkan på barn än vuxna,

²⁸ [Naturvårdsverkets informationssida om Klimatklivet](#)

²⁹ Regional kartläggning av befolkningens exponering för luftföroreningar i Halland, J. Linden m.fl., IVL, dec 2019

eftersom barns organ och organsystem är under utveckling. Risken att exponeras för luftföroreningar från trafik ökar med en bostad med fönster ut mot större gator och trafikleder. Enligt den nationella Miljöhälsoenkäten för barn 2019 uppgår 19 procent av vårdnadshavarna i Halland att bostaden har fönster mot en större gata eller trafikled och sex procent att barnet har sovrumsfönster mot en större gata eller trafikled³⁰. Detta liknar riket som helhet, men är något högre jämfört med 2011 då 14 procent i Halland uppgav att de hade fönster mot en större gata eller trafikled. Andelen som upplever besvär av bilavgaser i bostaden anges i Miljöhälsoenkäten 2023³¹ till ungefär hälften gentemot riket som helhet. Vid förtätning av städer är det dock viktigt att ha med sig frågan om exponering av luftföroreningar. På frågan om man på kommunnivå ser en konflikt avseende bostadsbyggande och hälsoaspekter kopplade till luftutsläpp ser övervägande delen inget som tyder på det. Kungsbacka kommun har specifikt haft med sig denna fråga i arbetet med en ny fördjupad översiktsplan för Kungsbacka stad och ser både för- och nackdelar med en förtätning av staden avseende luftkvaliteten. Laholms kommun har specifikt uttalat att man väljer att ha med "Ren luft" och möjligheter till kollektivtrafik i ett tidigt skede när det gäller planfrågor.

Lukt från vedeldningsrök är den vanligaste orsaken till besvär kopplat till luftkvaliteten i länet. Miljöhälsoenkäten som genomfördes 2023⁸ visar att andelen som besväras dagligen eller minst en gång per vecka ligger i nivå med övriga riket från att vid undersökningen 2015 ha varit dubbelt så stor som i landet som helhet³². Detta beror både på att andelen som besväras av vedeldningsrök i bostaden ökat i riket som helhet men också på att andelen minskat i Halland. Det är fortfarande angeläget att styra mot utbyte av äldre vedpannor samt höja kunskapen kring rätt eldning. Från kommunerna har framförts att gemensamma kampanjer välkomnas.

Regelbunden miljötillsyn sker på de större pannanläggningarna för värmeproduktion. Signaler från miljötillsyn på regional och kommunal nivå pekar på att flera av anläggningarna investerar i rökgasrening och förbereder sig för krav från EU där utsläppen av stoft gradvis stryps 2025 för merparten av anläggningarna och 2030 för de minsta och äldsta anläggningarna. Ett annat exempel på miljötillsyn är från Laholms kommun där det under 2024 genomfördes särskilt riktad tillsyn av verksamheter med luftutsläpp. Samtliga verksamheter innehöll sina villkor för utsläpp till luft samt klarade de utsläppsvärden till luft som

⁷ [Miljö och hälsa i Västra Götaland och Halland 2018, Västra Götalandsregionen.](#)

[Miljömedicinskt](#)

³¹ [Miljöhälsoenkäten 2023, Folkhälsomyndigheten](#)

³² [Miljöhälsoenkäten 2019, Folkhälsomyndigheten](#)

anges i förordningen om medelstora förbränningsanläggningar med god marginal.

Återkommande miljötillsyn både på regional och kommunal nivå är en viktig och bred kanal ut mot företagen för att styra mot ständiga förbättringar avseende luftkvalitet.

Det finns fortfarande behov av styrmedel för att uppnå ett miljöanpassat transportsystem och insatser för att öka en hållbar pendling genom ökad kollektivtrafik och cykling. Utbyggnaden av laddinfrastruktur för elbilar fortsätter och i Halland är biogasen som fordonsbränsle också ett bra miljöalternativ. Bilinnehavet per 1 000 invånare vid årsskiftet 2020/2021 var 534 i Halland och 476 i riket trots att de halländska bilarna ändå hade lika lång genomsnittlig årlig körsträcka som rikssnittet.³³ I Halland är cykeln ett alternativ för arbetspendling då 4 av 10 hallänningar inte har mer än 30 minuters cykelavstånd till jobbet.³⁴

Miljö kvalitetsmålet Frisk luft förtydligas i tio preciseringar med målvärden för vissa ämnen som inte bör överskridas, här redogörs resultat från mätningar för partiklar, NO₂ och ozon. I Laholm har en inledande kartläggning av luftkvaliteten genomförts som visar att den nedre utvärderingströskeln överskrids för PM¹⁰ och den övre utvärderingströskeln för bens(a)pyren. Med anledning av detta genomförs en ny skattning av SMHI.

Luftmätningar i gaturum i Halmstads centrum visar att både miljö kvalitetsnormen och miljömålet för NO₂ uppfylldes för 2024.³⁵ Gällande partiklar så uppfylldes miljö kvalitetsnormen för PM¹⁰ för 2024 men miljömålet överskreds liksom de senaste fyra åren. Tidigare mätningar i Halmstad 2021 visade även att miljö kvalitetsnormen för ozon inte uppfylldes för 2021 och därmed inte heller miljömålet. Mätningarna av ozon i Halmstad upphörde från och med 2021.

Luftmätningar har genomförts under perioden december 2021-januari 2023 i Varbergs centrum. Vid en jämförelse mellan mätresultat och miljö kvalitetsnormer finns inga överskridanden för kväveoxider eller partiklar. För PM¹⁰ överskrids nedre utvärderingströskeln för dygnsmedelvärden.¹³

³³ SCB:s sidor om [körsträckor](#)

³⁴ Fossilfria drivmedel i Halland, en förstudie – Nuläge, utblick och fokusområden för omställning, Johan Torén, Karin Pettersson

³⁵ Årsrapport 2024, Halmstads kommun, Övervakning av luftkvaliteten, Opsis AB på uppdrag av Halmstads kommun

¹³ Rapport Luftkvalitetsmätningar på Västra Vallgatan, Varbergs kommun, Ensucon AB på uppdrag av Varbergs kommun

Bara naturlig försurning Hallands län

Sammanfattning för Bara naturlig försurning – Hallands län

I halländska vatten behöver man sprida stora mängder kalk för att motverka försurningen. Det finns en positiv trend med minskat svavelnedfall och svagt ökande pH-värden i yt- och markvatten. Mycket tyder på att det mesta av den naturliga återhämtningen redan skett och man behöver fortsätta kalka. Skogsbrukets påverkan har fått större betydelse och askåterföring på skogsmark behöver öka. De senaste årens ökade kostnader för kalkspridning och minskade statsbidrag till kalkning försämrar möjligheterna att nå målet.

Utveckling i miljön och målbedömning för Bara naturlig försurning – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEUTRAL
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Bara naturlig försurning – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Hallands län har det övergripande ansvaret för kalkning av försurade sjöar och vattendrag i länet. För att följa upp kalkningens effekter genomför Länsstyrelsen årligen vattenkemiska och olika biologiska undersökningar.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Under 2024 spreds sammanlagt 6 900 ton kalk i försurade sjöar och vattendrag i Hallands län³⁶. Kommunerna är huvudmän för

³⁶ Länsstyrelsen i Hallands län. 2025. Kalkning av sjöar och vattendrag i Hallands län – Verksamhetsberättelse för budgetåret 2024

kalkningen och ansvarar för den praktiska kalkspridningen. Syftet är att minska försurningens negativa effekter i sjöar och vattendrag.

Åtgärder inom näringslivet

- För att minska skogsbrukets påverkan på försurningen är askåterföring en viktig åtgärd. Under 2024 spreds ungefär 3500 ton aska på 1100 hektar skogsmark i Hallands län. Detta är en ökning jämfört med de senaste åren. Under 2022 och 2023 gjordes ingen askåterföring och under perioden 2017–2021 spreds i genomsnitt 1800 ton aska på 400 hektar skogsmark i Hallands län.³⁷

Tillstånd och bedömning för Bara naturlig försurning – Hallands län

Miljökvalitetsmålet är inte uppnått och bedöms inte kunna nås inom överskådlig tid med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. Sammantaget bedöms utvecklingen i miljön som neutral eftersom det inte går att se en tydlig riktning.

De senaste årens ökade kostnader för kalkspridning tillsammans med minskade statsbidrag till kalkning har medfört en neddragning av kalkningen av Hallands sjöar och vattendrag under 2024–2025. Detta kommer försämra möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet. Många sjöar och vattendrag riskerar att återförsuras om kalkningen uteblir, vilket kommer få negativa effekter på ekosystemen. Känsliga arter såsom lax och flodpärlmussla riskerar att minska eller försvinna från flera halländska vattendrag.

Utvecklingen är i vissa delar positiv men långt ifrån tillräcklig. Skogsbruk påverkar miljökvalitetsmålet genom att träd tillväxt har en försurande effekt på skogsmarken som blir permanent när träden skördas.³⁸ Återhämtningen i skogsmarken går mycket långsamt och utvecklingen är osäker.

Utsläppen av försurande ämnen såsom svavel- och kväveoxider är framför allt kopplade till transporter (inklusive internationell sjöfart), energiproduktion och industri. För att nå miljökvalitetsmålet krävs fortsatt samarbete på internationell nivå för exempelvis en minskad användning av svavelhaltiga bränslen.

³⁷ Skogsstyrelsen. 2025. Statistikdatabas – Åtgärder i Skogsbruket Askåterföring

³⁸ Pihl Karlsson, G., Akselsson, C., Hellsten, S., Kronnäs, V., Karlsson, P.E., Klemetz, V. 2025. Försurning och övergödning i det svenska skogslandskapet – Resultat från Krondroppsnätet till och med 2023/24. IVL Svenska Miljöinstitutet.

Bedömning av preciseringar

Precisering till miljö kvalitetsmål	Bedömning (ja, nära, nej)
	
Påverkan genom atmosfäriskt nedfall	
Påverkan genom skogsbruk	
Försurade sjöar och vattendrag	
Försurad mark	

Analys utifrån preciseringarna

Påverkan genom atmosfäriskt nedfall

Svavelnedfallet i Halland har minskat med nästan 95 procent sedan slutet av 1980-talet och nedfallet ligger numera på ungefär 1 kg svavel per hektar.³⁹ Kvävenedfallet i Halland har under 2000-talet minskat med 41 procent.⁴⁰ Positivt är att minskningen av kvävenedfall har lett till att nedfallet nu har närmat sig den kritiska belastningsnivån för lövskog, men för barrskog överskrider den i hela Halland.

Största delen av det försurande nedfallet i Halland härrör från utsläpp i andra länder och från den internationella sjöfarten. För att nedfallet inte ska överskrida den kritiska belastningsgränsen är vi beroende av att de internationella överenskommelserna om utsläppsminskningar följs.

Den internationella sjöfarten utgör fortfarande en betydande källa till utsläpp av svaveldioxid, även om utsläppen har minskat markant det senaste decenniet. Under 2015 infördes strängare krav på svavelinnehåll i bränsle till fartyg som trafikerar Östersjön och Nordsjön. Sedan 2015 har utsläppen av svaveldioxid från sjöfarten i Östersjön minskat från drygt 60 000 ton per år till ungefär 9 000 ton per år. Utsläppen av kvävedioxid från internationell sjöfart i Östersjön visar dock inte på någon nedåtgående trend.⁴¹

³⁹ Dataunderlag för indikator 101 – Nedfall av svavel. 2025

⁴⁰ Dataunderlag för indikator 381 – Nedfall av kväve till barrskog. 2025

⁴¹ Sveriges miljömål. 2025. [Utsläpp av försurande ämnen från sjöfart](#)

Påverkan genom skogsbruk

Hallands län är det län som påverkas mest av skogsbrukets försurning. Anledningen är att skogsmarken redan är kraftigt försurad genom ett högt historiskt nedfall av försurande ämnen, länets kustnära läge som ger nedfall av sulfatsvavel via havssalt tillsammans med naturligt försurningskänsliga jordar med låg vittring.

Försurningspåverkan från skogsbruket har ökat under de senaste tjugo åren, dels genom att efterfrågan på förnybar energi har ökat uttagen av grot (grenar och toppar)⁴² och genom att den totala mängden biomassa i skogen har ökat.⁴³ Skogsbrukets bidrag till försurning i skogsmark är idag i samma storleksordning som depositionen av försurande ämnen.⁴⁴

För att minska skogsbrukets påverkan måste aska från förbränning av biobränslet återföras till de avverkade områdena. Skogsbrukets försurningsbidrag bedöms då minska kraftigt eller försvinna helt. Utan askåterföring bör man i de mest försurade områdena överväga att förbjuda eller begränsa grot-uttag.

Försurade sjöar och vattendrag

Data från miljöövervakningen visar en positiv utveckling i okalkade sjöar och vattendrag med sjunkande sulfathalter, stigande pH-värden och ökad buffertförmåga. Trenden var starkare under 1990-talet än under 2000-talet, vilket antyder att det mesta av återhämtningen redan skett och att den planar ut på en nivå som ligger betydligt under de förhållanden som rådde före försurningen.

I Halland bedöms ungefär två tredjedelar av sjöarna vara försurade, vilket är den högsta andelen försurade sjöar i Sverige.⁴⁵ För vattendragen saknas underlag för att göra motsvarande beräkningar men situationen är troligen liknande.

Försurad mark

Trots att nedfallet av svavel har minskat kraftigt så går återhämtningen i marken långsamt och ungefär tre fjärdedelar av skogsmarken i Halland är fortfarande försurad. En anledning är att vittringen är för långsam för att kompensera för många decenniers ackumulerade nedfall. Återhämtningen motverkas dessutom av ökande uttag av biomassa och genom att volymen stående skogsbiomassa har ökat. På längre sikt kan förväntade klimatförändringar påverka utvecklingen både positivt (ökad vittring) och negativt (högre tillväxt och ökad utlakning av kväve vilka

⁴² Sveriges miljömål. 2025. [Skogsbrukets försurande påverkan](#)

⁴³ Naturvårdsverket. 2025. [Data och statistik - Årligt virkesförråd i skogen](#)

⁴⁴ Sveriges miljömål. 2025. [Skogsbrukets försurande påverkan](#)

⁴⁵ Dataunderlag för indikator 330 - Försurade sjöar. 2022

båda ökar försurningen).

Försurningstillståndet i marken speglas också av kvaliteten på markvattnet. Den syraneutraliserande förmågan (ANC) visar på att markvattnet fortfarande är försurat vid de skogliga mätplatserna i Halland.⁴⁶

⁴⁶ Pihl Karlsson, G., Akselsson, C., Hellsten, S., Kronnäs, V., Karlsson, P.E. 2024. Försurning och övergödning i Hallands län - Resultat från Krondropps nätet till och med 2022/23

Giftfri miljö Hallands län

Sammanfattning för Giftfri miljö – Hallands län

I Hallands län pågår hela tiden kartläggande och åtgärdande arbete för att minska användandet och spridningen av farliga kemikalier. Därtill utreds och åtgärdas förorenade områden, och verksamhetsutövare tillsynas och utbildas. Effekterna är ofta svåra att mäta. Ofullständig lägesbild, otillräckliga resurser samt en växande lista med hälso- och miljöskadliga ämnen att beakta är några exempel på utmaningar som gör att åtgärdsarbetet går för långsamt för att miljömålet ska nås inom utsatt tid.

Utveckling i miljön och målbedömning för Giftfri miljö – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEUTRAL
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Giftfri miljö – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Hallands län genomför under 2025 verifierande PFAS-provtagning på objekt i två olika branscher; drivmedelshandling och verkstadsindustri. Syftet är att bidra till nationell kunskapsutveckling kring PFAS-problematiken i dessa branscher. Verifierande sedimentprovtagning genomförs i tre vattendrag; Nissan, Ätran och Fylleån. Vid dessa vattendrag har det bland annat funnits pappersmassaindustri, och syftet med provtagningen är att undersöka ifall där finns fiberhaltiga, eller andra typer av, förorenade sediment. Den verifierande provtagningen finansieras av bidrag från Naturvårdsverket.⁴⁷
- Länsstyrelsen i Hallands län har fortsatt kartlägga och påbörjat inventering av potentiellt PFAS-förorenade områden, i enlighet med uppdraget i länsstyrelsernas regleringsbrev⁴⁸. Målet är att få

⁴⁷ Länsstyrelsen i Hallands län

⁴⁸ [Regleringsbrevet i sin helhet på ekonomistyrningsverkets hemsida](#)

överblick över vilka områden som innebär störst risk för hälsa och miljö. Hittills har 1565 potentiellt eller bekräftat PFAS-förorenade områden registrerats i länet⁴⁹ (exklusive Försvarsmaktens områden). Även kartläggning av sedimentobjekt inför inventering har påbörjats.

- Inom projektet Greppa Näringen, som finansieras av medel från Jordbruksverket, har Länsstyrelsen i Hallands län, Veddige-Derome LRF och Växa hållit en fältvandring i juni 2025. Syftet var att öka kunskapen hos och möjliggöra erfarenhetsutbyte mellan deltagarna kring åtgärder som kan bidra till att minska användning av växtskyddsmedel.⁵⁰
- Under 2024–2025 har Länsstyrelsen i Hallands län i ett LOVA-projekt⁵¹ genomfört provtagning av läkemedelsrester och östrogena ämnen i 5 recipienter i länet, samt screening av PFAS₂₄ och TFA⁵² vid mynningsstationer i länets 18 största avrinningsområden. I en recipient överskreds miljö kvalitetsnormen för diklofenak⁵³. TFA hittades i halter mellan 300–700 ng/l i samtliga vattendrag, med tendens till högre halter i jordbruksintensiva områden, troligtvis på grund av bruk av växtskyddsmedel.⁵⁴
- Statligt finansierade efterbehandlingar har genomförts på två förorenade områden i Halland under 2024–2025; Holms tvätt i Halmstads kommun⁵⁵ och Slöinge träförädling i Falkenbergs kommun⁵⁶. Åtgärderna har lett till minskade risker för hälsa och miljö samt minskad spridning av farliga ämnen från dessa områden. På tre andra områden pågår eller planeras statligt finansierad efterbehandling; Steninge Glasbruk i Halmstads kommun⁵⁷ samt Asklunds Trävaru AB och Nyby deponi i Laholms kommun. På Kvarteret Renen i Varbergs kommun⁵⁸, där en termisk sanering genomfördes 2019–2020, utreds behovet av ytterligare åtgärd i föroreningsplymen.
- Länsstyrelsen i Hallands län genomförde under 2024 verifierande PFAS-provtagning på 12 platser som Räddningstjänsten i Halmstads kommun pekat ut i en stor kartläggning av släckinsatser i kommunen. På 5 av områdena påvisades PFAS i halter som överskred riktvärdena.⁵⁹

⁴⁹ Länsstyrelsen i Hallands län, EBH-stödet

⁵⁰ [Mer om Greppa Näringen på Länsstyrelsen i Hallands läns hemsida.](#)

⁵¹ [Om LOVA-medel på Havs- och vattenmyndighetens hemsida.](#)

⁵² [Om TFA på Kemikalieinspektionens hemsida](#)

⁵³ [Mer om diklofenak och generellt om läkemedel i miljön på Naturvårdsverkets hemsida](#)

⁵⁴ Länsstyrelsen i Hallands län

⁵⁵ [Information om saneringsprojektet på Halmstads kommuns hemsida.](#)

⁵⁶ [Information om saneringsprojektet på Falkenbergs kommuns hemsida.](#)

⁵⁷ [Information om saneringsprojektet på Halmstads kommuns hemsida](#)

⁵⁸ [Information om saneringsprojektet på Varbergs kommuns hemsida.](#)

⁵⁹ Länsstyrelsen i Hallands län

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Laholms kommun har inlett ett forskningssamarbete med Högskolan i Halmstad för att testa en ny metod för sanering av mark och grundvatten från PFAS; fytosanering med hjälp av gräs. Ett nytt sätt att destruera det skördade gräset och dess PFAS-innehåll kommer också testas. Bidrag från SGI kommer sökas.⁶⁰
- Vivab och ägarkommunerna Varberg och Falkenberg utsågs 2024 till Årets Biltvättarkommun, för att, bland annat genom att ta fram filmer⁶¹ om hur man tvättar bilen på rätt sätt, ha bidragit till ökad kunskap hos invånarna i syfte att minska utsläpp av föroreningar i dagvattnet.⁶²
- Tre av Hallands kommuner, Kungsbacka, Laholm och Varberg, deltog i kemikalieinspektionens (KEMI:s) samverkansprojekt ”Tillsyn av kemikalier i varor hos lokala aktörer” under 2024. Tre av 16 kontrollerade varor i respektive kommun innehöll halter av giftiga ämnen över gränsvärden och fick försäljningsförbud. Tillsynsprojektet bidrog till ökad kunskap om regelverk för kemikalier i varor hos miljöinspektörer och företagare, vilket förbättrat förutsättningarna för kommunerna att fortsätta bedriva tillsyn inom området, samt för företag att sälja varor som uppfyller reglerna.⁶³
- Två av Hallands kommuner kommer under 2025 delta i KEMI:s samverkansprojekt om tillsyn av distributörer som säljer biocidprodukter. Syftet är att kontrollera om bekämpningsmedel som säljs är godkända, samt att ge underlag till KEMI:s tillsyn av primärleverantörer.⁶⁴
- Kungsbacka kommun strukturerar upp sitt kemikaliearbete i ett kemikaliehanteringssystem, och arbetar aktivt med substitution för att nå målen i sin kemikalieplan. I dagsläget har de 16 produkter med innehåll av SVHC-ämnen⁶⁵ kvar, vilket är en minskning med nästan två tredjedelar jämfört med när systemet infördes.⁶⁶
- Varbergs kommun håller på att ta fram en handlingsplan för sitt arbete med förorenade områden, och i minst tre av länets andra kommuner finns redan en sådan plan. Syftet är att strategiskt arbeta med att utreda och åtgärda förorenade områden som kan innebära risker för hälsa och miljö.

⁶⁰ [Information om forskningsprojektet på Laholms kommuns hemsida](#)

⁶¹ [Filmerna mm går att se på Vivabs hemsida](#)

⁶² [Information om priset Årets Biltvättarkommun på Hållbar biltvätts hemsida](#)

⁶³ [Rapport ”Tillsyn av kemikalier i varor hos lokala aktörer 2024. Ett samverkansprojekt med Sveriges kommuner” på KEMI:s hemsida](#)

⁶⁴ [Mer information om tillsynsprojektet på KEMI:s hemsida](#)

⁶⁵ [Fakta om SVHC-ämnen på KEMI:s hemsida](#)

⁶⁶ Kontakta Kungsbacka kommun för mer information: www.kungsbacka.se

Tillstånd och bedömning för Giftfri miljö – Hallands län

Det är inte möjligt att nå miljökvalitetsmålet till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel. Tillgängliga resurser räcker inte för att åtgärdsarbetet ska gå tillräckligt snabbt. Utmaningar med nya kemikalier som ökar i miljön, exempelvis PFAS-ämnen, tar ut positiv utveckling avseende andra aspekter. Ingen tydlig trend går därför att se.

De indikatorer som kan bidra till bilden av utveckling och tillstånd i Halland är begränsade. Låga och sänkta anslag för miljöövervakning försvårar långsiktig uppföljning av kemikalieförekomsten i länet, och gör att bilden av tillståndet blir ofullständig. Dessutom är effekterna av de åtgärder och förebyggande insatser som görs, till exempel genom Länsstyrelsens och kommunernas löpande tillsyn, svåra att mäta. I denna uppföljning har två preciseringar valts ut och får extra utrymme, då det är kring dessa som regional data finns att ta del av.

Analys utifrån preciseringarna

Den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen

Att mäta halter av olika kemikalier i miljön kan indirekt spegla exponering för dessa ämnen. Därför används data från bland annat miljöövervakning för att skapa en bild av läget i Halland. I Halland finns ett av fyra vattendrag som provtas varje år för beräkning av den nationella indikatorn ”toxicitetsindex för växtskyddsmedel i ytvatten”⁶⁷. Totalt har 115 olika substanser påträffats i Halland. Toxicitetsindexet har varierat mycket mellan åren, men totalt är trenden i Halland nedåtgående, vilket bland annat betyder att risken att vattenlevande organismer ska påverkas av växtskyddsmedel i Halland har minskat sedan 2009. En ökning av insektsmedlet tau-fluvalinat kan ses i Halland under 2024. Detta beror troligen på att många andra insektsmedel har förbjudits för användning på åkermark de senaste åren, medan tau-fluvalinat är ett av de få som fortfarande är godkända.

Något som däremot inte förefaller nedåtgående i Halland är risken att exponeras för olika PFAS-ämnen. LOVA-finansierad provtagning som gjorts i länet under 2024–2025 visar bland annat att trifluorättiksyra (TFA) är vida spridd i länets ytvatten (läs mer under ”åtgärder på regional nivå - myndigheter”). TFA är nedbrytningsprodukt till bland annat moderna kylmedium och pesticider, och misstänks ha negativa effekter på miljö och hälsa.

⁶⁷ [Mer info om indikatorn på sverigesmiljomal.se](https://sverigesmiljomal.se)

Vid screening av dricksvattentäkter i Halland överskreds kommande gränsvärde för PFAS4 i två av fem provtagna täkter. PFAS-förorenade dricksvattentäkter innebär utmaningar för länets kommunala dricksvattenproducenter. Särskilt i Halmstad har PFAS i dricksvattnet fått mycket uppmärksamhet i lokal media de senaste två åren⁶⁸. Installation av särskild reningsteknik pågår vid två av vattenverken i kommunen⁶⁹.

Förorenade områden

Halland är ett expansivt län, och många saneringar av förorenade områden är exploateringsdrivna. Utredningar och åtgärder kommer också till stånd genom kommunernas och Länsstyrelsens tillsyn samt tack vare möjlighet till statlig finansiering.

En mer kvantitativ bild gällande förorenade områden i Halland kan fås från databasen EBH-stödet. I Halland finns strax över 2400 förorenade områden registrerade⁷⁰, varav drygt 200 är antingen åtgärdade eller delåtgärdade. Runt 200 områden befinner sig i utredningsskede. Nästan 400 områden har för närvarande riskklass 1 eller 2 och är därmed prioriterade för utredning eller åtgärd. Dessa siffror kommer dock ändras i och med pågående PFAS-inventering. Nya förorenade områden tillkommer i registret, riskklassningar kan komma att justeras upp, samt ytterligare åtgärder kan komma att behövas där PFAS inte beaktats vid tidigare insatser. Sannolikt kommer antalet områden som bedöms vara i behov av åtgärd öka.

Länsstyrelsernas målsättning är att samtliga förorenade områden med stor eller mycket stor risk (Riskklass 1 och 2) ska vara åtgärdade år 2050. För lite resurser i förhållande till behovet är en utmaning som gör målet svårt att nå. En annan är de höga krav på kompetens som arbetet med förorenade områden ställer. Det handlar ofta om mångåriga projekt med stor komplexitet, där svåra bedömningar kring exempelvis ansvar, acceptabla risker, ekonomisk rimlighet, hållbara åtgärdsalternativ med mera måste göras. Att centrala myndigheter satsar på pedagogisk, lättillgänglig vägledning samt aktuella, användbara riktvärden är avgörande stöttepelare för att arbetet med förorenade områden ska gå framåt.

Miljöarbetets utveckling och behov av förändrad styrning

Möjligheten till statlig finansiering för utredningar och åtgärder vid

⁶⁸ [Hallandsposten, 2024-04-29 \(hämtad 2025-10-14\) "Fem punkter: Det här är PFAS och därför ska du bry dig"](#)

⁶⁹ [Mer om pågående projekt för PFAS-rening på LBVA:s hemsida.](#)

⁷⁰ EBH-stödet, Länsstyrelsen i Hallands län, 2025-10-10

förorenade områden har varit viktig för arbetet mot Giftfri miljö i Halland under de senaste åren. Vägledningsinsatser kring strategiskt arbete med förorenade områden har också gett effekt. Majoriteten av kommunerna har numera en handlingsplan, och deras intresse för huvudmannaskap samt egna initiativ till att söka statlig finansiering har ökat. Ett sänkt anslag vore negativt för arbetet i Halland, med projekt som riskerar att inte bli av, samt pågående projekt som får problem när möjligheterna att omfördela medel begränsas.

Alltmer fokus riktas mot PFAS hos många aktörers miljöarbete i länet, mycket på grund av riktade medel, särskilda uppdrag och nya regleringar. Större kunskap om olika PFAS-ämnens påverkan på hälsa och miljö, samt generella riktvärden i olika medier är exempel på faktorer som skulle främja arbetet i länet ytterligare.

Satsningar på samverkan mellan myndigheter och andra aktörer upplevs som en viktig framgångsfaktor i Halland. Ett exempel är årliga samverkansmöten kring PFAS-problematiken i Halmstads dricksvattentäkter som Länsstyrelsen sammankallar till. Det har bidragit till ökad samsyn mellan deltagande aktörer (bland annat LBVA, Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Halmstads kommun) och har drivit åtgärdsarbetet framåt.⁷¹

Nationella tillsynsprojekt uppskattas också i Halland, de gör nytta för kunskapsutveckling hos både myndigheter och verksamhetsutövare, samt regelefterlevnad hos de sistnämnda. Centrala myndigheters möjlighet att fortsätta initiera sådana projekt behöver säkras. Även andra samverkansformer bör främjas, exempelvis Miljösamverkan Sverige och Miljösamverkan Väst.

Anslaget för den regionala miljöövervakningen är i dagsläget för lågt för att täcka det övervakningsbehov som identifierats i Halland. Bland annat saknas tillräckligt underlag kring förekomst av PRIO-ämnen⁷² och särskilt farliga ämnen⁷³ i våra vatten. Resurser för miljöövervakning bör prioriteras högre för att möjliggöra säkrare bedömningar och uppföljningar av tillstånd, trender och åtgärdsbehov kring förekomsten av kemikalier i vår miljö.

Mer tvingande styrmedel och högre krav riktade mot producenter att säkerställa att kemikalier och produkter är säkra innan de släpps på marknaden är en viktig nyckel för att kunna nå miljömålet Giftfri miljö. Likaså möjlighet att utkräva ansvar när så inte sker. Alltför ofta är det först när en substans redan är spridd i miljön, som dess toxicitet

⁷¹ [Pressmeddelande \(2025-06-30\) "Samverkan om lösningar kring PFAS-förening i Halmstad" på LBVA:s hemsida, hämtad 2025-10-16.](#)

⁷² [Mer info om PRIO-ämnen på KEMI:s hemsida](#)

⁷³ [Mer info om särskilt farliga ämnen på KEMI:s hemsida](#)

uppmärksammas. Att tvingande åtgärder såsom exempelvis förbud har effekt, syns i Halland bland annat på indikatorn "toxicitetsindex för växtskyddsmedel i ytvatten". De substanser som ej är tillåtna sjunker, medan fortfarande tillåtna substanser förefaller öka. Även tillåtna substanser har negativ påverkan på hälsa och miljö. Parallellt med tvingande styrmedel behövs satsningar på innovation och forskning, för att hitta alternativa och hållbara lösningar på de funktioner som miljö- och hälsofarliga kemikalier faktiskt fyller där de används.

Särskilda frågor Giftfri miljö – Hallands län

Hur fungerar miljökvalitetsmålet Giftfri miljö som kompassriktning för länens miljöarbete? Är målet, dess preciseringar och nuvarande eller tidigare etappmål hjälpsamma? Finns (särskilt) goda exempel från länet?

Miljömålet upplevs som stort och brett, och antalet indikatorer som kan ge en objektiv bild av utveckling och trender är alldeles för få, särskilt på regional nivå. De indikatorer som finns träffar inte heller alla preciseringar. Detta gör det svårt att utvärdera hur arbetet mot Giftfri miljö går, och vilka effekter de åtgärder som vidtas har. Att kunna mäta måluppfyllelsen i högre grad skulle öka miljömålets och etappmålen användbarhet som kompassriktning.

För dem som arbetar med exempelvis tillståndsprövningar och miljötillsyn i länet, och som står för en stor del av länens miljöarbete, är det inbyggt i själva uppdraget att förebygga och minska spridningen av farliga ämnen i vår miljö. Giftfri miljö är en självklar och kanske ofta omedveten kompassriktning i detta arbete. Det är inte miljömålets preciseringar eller etappmålen som agerar mål, måttstockar eller verktyg i det dagliga arbetet. Istället är det lagstiftningen som är utgångspunkt, och det är den som sätter ramar och gränser för hur långt det är möjligt att komma i riktning mot Giftfri miljö. Målet som blir möjligt att eftersträva är att komma så långt som lagar och regler, samt tillgängliga resurser, möjliggör. Detta mål är oberoende av vilka etappmålen i miljömålet är.

Kanske att miljömålet är mer hjälpsamt på enskilda organisationers nivå. På mindre skala är det lättare att sätta upp egna mätbara mål och att utvärdera olika satsningar och åtgärder. Just satsningar mot miljömålet Giftfri miljö torde oftast vara enkelt att få förankring för, det finns ett allmänt intresse i att inte behöva riskera att utsättas för farliga

kemikalier. Att gifter i miljön är något som engagerar brett märks i Halland inte minst genom all uppmärksamhet exempelvis PFAS-problematiken får i media, särskilt när människor riskerar att exponeras. Flera goda exempel på miljöarbete hos olika aktörer i Halland har lyfts under "Åtgärdsarbete för Giftfri miljö" i de senaste årens regionala utvärderingar.

Skyddande ozonskikt

Hallands län

Sammanfattning för skyddande ozonskikt – Hallands län

Åtgärder för att minska utsläppen av ozonnedbrytande ämnen har varit framgångsrika. Många ämnen finns kvar i atmosfären under en lång tid och det kan dröja flera decennier innan den nedbrytande effekten på ozonskiktet upphör helt. Regionalt behöver åtgärder fokuseras på att minska utsläppen av lustgas, framför allt från jordbrukssektorn, förbättra omhändertagandet av isoleringsmaterial som innehåller klorfluorkarboner (CFC) samt att fortsätta insamlingen och korrekt omhändertagande av uttjänta kylmöbler.

Utveckling i miljön och målbedömning för skyddande ozonskikt – Hallands län

Det görs inte någon bedömning på regional nivå.

Åtgärdsarbete för skyddande ozonskikt – Hallands län

Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, LRF, länsstyrelserna och flera olika rådgivningsorganisationer i Sverige. Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri rådgivning och kompetensutveckling som både lantbrukare och miljön tjänar på. Målen är minskade utsläpp av klimatgaser, minskad övergödning och säker användning av växtskyddsmedel. Det finns olika rådgivningsmoduler som lantbrukarna kan ta del av. I modulerna klimatkollen 20A som rör växtodlingsgårdar och klimatkollen 20B som rör djurgårdar ingår kvävestrategier och strategier för att minska lustgasutsläpp. En sådan

rådgivning har gjorts det senaste året. Greppa Näringen har finansierat två kurser kopplade till klimatkollen, totalt 46 deltagare ^[1].

Länsstyrelsen Västra Götaland⁷⁴ arbetar aktivt med att förhindra illegal export av farligt avfall, bland annat gamla kylar och frysar. Länsstyrelsen Västra Götaland har uppmärksammat att ozonnedbrytande freonnummer är ovanligt även i gamla begagnade kylmöbler. I de fall som exporter har förbjudits under året har det varit av andra skäl än att de innehållit freoner. Länsstyrelsen Västra Götaland genomför dessa kontroller i Västra Götaland, Värmland, Jönköping och Hallands län, i samverkan med Tullverket, Kustbevakningen, Polisen och Åklagarmyndigheten.

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

Region Halland har beviljats bidrag⁷⁵ (KlimatKlivet) för nya destruktionsanläggningar på Halmstads sjukhus samt Varbergs sjukhus. Anläggningarna ska stå klara senast den 30 april 2026.

Vid installation av nya kyl- och värmepumpsanläggningar strävar Region Halland efter att installera dessa med naturliga köldmedier, dvs inte köldmedier med höga GWP värden, inte HFC/HFO och PFAS. Naturliga köldmedier förespråkas och framtida påverkan avseende fluorerande gaser ska minimeras. Riskanalys utförs alltid.⁷⁶

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

Miljösamverkan Väst har under 2022–2023 haft projektet⁷⁷ ”Tillsyn bygg- och rivningsavfall” där flera av Hallands kommuner deltagit.

Huvuddelen av kommunerna i Halland har under 2024 arbetat med tillsyn av bygg- och rivningsavfall och använt materialet som togs fram i projektet ovan. Laholms kommun drog slutsatsen av tillsynen att de större byggföretagen har kunskap om hur bygg- och rivningsavfall ska sorteras, men att mindre företag och privatpersoner inte har det.⁷⁸

Kungsbacka kommun har påbörjat arbetet att bedriva tillsyn gentemot verksamheter där illegal avfallshantering kan uppkomma. ”Det är ett viktigt tillsynsområde eftersom den organiserade brottsligheten finns etablerad inom vissa verksamheter som hanterar avfall. Vid tillsyn har förvaltningen uppmärksammat allvarliga brister och det är viktigt att arbetet fortsätter för att upptäcka och förhindra illegal avfallshantering som annars riskerar att orsaka allvarliga skador i miljön, osund konkurrens samt stora samhällskostnader. Flera avvikelser som har

^[1] Gun Wallneda, landsbygdsenheten, Länsstyrelsen Hallands län (2025-09-22)

⁷⁴ Åsa Fröjd, handläggare gränsöverskridande transporter, miljöskyddsavdelningen, Länsstyrelsen Västra Götaland (2025-10-06)

⁷⁵ Patrik Ekheimer, samhällsbyggnadsenheten, Länsstyrelsen Hallands län (2025-09-22)

⁷⁶ Platina, dnr 6438-2025-8.1. Kontakt Katarina Lindh, Region Halland

⁷⁷ Tillsynsportal Väst, [Projekt](#) (2025-09-24)

⁷⁸ Agnes Winter, Laholms kommun (2025-10-03)

uppmärksammas har åtgärdats och projektet har lett till en ökad förståelse och kunskap varför det är så viktigt att bedriva tillsynen för att minska brottsligheten av illegal avfallshantering.⁷⁹

Köldmedierapportering sker till kommunerna och länsstyrelsen. Rapporterna granskas i stor utsträckning men endast en kommun i Halland uppger att de har haft uppföljning av vad som anges i rapporterna.⁸⁰

Åtgärder inom näringslivet

I Hallands län finns en anläggning som omhändertar och destruerar kylmöbler. Stena Recycling AB har tillstånd från 2022⁸¹ för verksamheten. Anläggningen kommer moderniseras och utrustas med bättre teknik. På sikt kan detta minska eventuella störningar i processerna och därmed även diffusa utsläpp av ozonnedbrytande ämnen.

Tillstånd och bedömning för skyddande ozonskikt – Hallands län

Lagar och regleringar på nationell och internationell nivå har varit avgörande för att utsläppen av ozonnedbrytande ämnen minskat. Arbetet inom Montrealprotokollet behöver fortsätta men det behövs även ett fortsatt arbete för att minska utsläppen av ämnen som inte omfattas, exempelvis lustgas och andra kväveföreningar som kan påverka ozonskiktet negativt.

Analys utifrån preciseringarna

Precisering 1

1. Vändpunkt och återväxt

Vändpunkten för uttunnningen av ozonskiktet har nåtts och början på återväxten observeras.

Precisering 2

2. Ofarliga halter ozonnedbrytande ämnen

Halterna av klor, brom och andra ozonnedbrytande ämnen i de övre luftlagren understiger den nivå där ozonskiktet påverkas negativt.

Miljöarbetets utveckling

I Sverige behöver vi framför allt rikta insatser vid hantering av bygg- och rivningsavfall innehållande CFC, åtgärder för att minska lustgas och andra kväveföreningar samt illegala transporter av farligt avfall.

⁷⁹ Platina, dnr 6438-2025-13.1. Mårten Västerdal, Kungsbacka kommun

⁸⁰ Oscar Linder, Kungsbacka kommun (2025-10-03)

⁸¹ Vänersborgs Tingsrätt, mål nr M 649-21

Tillsynsmyndigheterna behöver kontrollera hanteringen av köldmedia vid företag.

I Sverige sker störst utsläpp av lustgas inom jordbrukssektorn. Detta återspeglas även i samtliga av de halländska kommunerna. Fram till år 2005 såg man en minskning av lustgasutsläppen från jordbrukssektorn i Hallands län, därefter har utsläppen legat på ungefär samma nivå⁸² men tendensen är att det minskar igen.

Sjukhusen i länet hanterar lustgas och håller på att installera destruktionsanläggning för gasen.

Det behövs ett fortsatt informationsarbete inom sektorn som hanterar bygg- och rivningsavfall. Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för hantering av bygg- och rivningsavfall som kan innehålla CFC-haltigt material⁸³. För att öka kunskapsnivåerna behöver vägledningen få större spridning inom bygg- och rivningsbranschen. Den bör även synliggöras och spridas till de myndigheter som ger tillstånd för bygg- och rivningslov eller som utövar tillsyn på verksamheter som hanterar bygg- och rivningsavfall. En riktad tillsynskampanj på nationell nivå skulle kunna bidra till att lyfta kunskapen bland verksamhetsutövare inom branschen och därigenom ge en ökad och korrekt återvinning av CFC-haltigt bygg- och rivningsavfall. Det behövs bättre spårbarhet och ekonomiska incitament för att materialet ska omhändertas på rätt sätt.

⁸² [Nationella emissionsdatabasen](#)

⁸³ Naturvårdsverkets [Vägledning om CFC-haltigt byggisolermaterial](#). (2025-09-24)

Säker strålmiljö Hallands län

Sammanfattning för Säker strålmiljö – Hallands län

Aktörerna i länet har under året genomfört ett antal åtgärder för att skydda allmänhet och arbetstagare från skadlig strålning. Region Halland och länets kommuner bedriver aktivt arbete på såväl kort som lång sikt med information, uppföljning och åtgärder vad gäller radon i sina fastigheter. Ringhals arbetar aktivt med att begränsa sina utsläpp av radioaktiva ämnen. Antalet nya fall av hudcancer ökar för kvinnor medan det sjunker för män. För annan hudcancer än malignt melanom är trenden sjunkande för båda könen i Halland, men högre än i riket. Trots att hudcancerfallen fortfarande ökar totalt sett årligen, så syns en minskning av ökningstakten för främst malignt melanom under de senaste åren, och till och med en minskning i åldersgruppen yngre än 49 år.⁸⁴

Utveckling i miljön och målbedömning för säker strålmiljö – Hallands län

- Det görs inte någon bedömning på regional nivå

Åtgärdsarbete för Säker strålmiljö – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Hallands län har under 2024 genomfört större delen av utdelningar av varningsmottagare till allmänheten inom beredskapzonen som sträcker sig 25 kilometer ut från Ringhals kärnkraftverk. Kompletteringsutdelning har skett under 2025. MSB upphandlade varningsmottagarna och länsstyrelsen upphandlade och administrerade utdelningen till cirka 7 000 hushåll och tog fram en informationsbroschyr om vad man ska tänka på vid larm om en kärnkraftsolycka och kortfattad fakta om joniserande strålning och hur det kan påverka människor. Länsstyrelsen har även administrerat

⁸⁴ Strålsäkerhetsmyndigheten Rapport Säker strålning

utdelning av jodtabletter till samtliga hushåll och kompletteringsutdelar till nyinflyttade invånare. Allmänheten får genom tidig varning i kombination med eventuellt intag av förhandsutdelade jodtabletter ett gott skydd vid ett eventuellt utsläpp av radioaktivt jod.⁸⁵

- Länsstyrelsen har utbildat samtliga kommuner i handhavande av nya instrument för strålningsmätning som MSB upphandlat och distribuerat, vilket gett kommunerna och länet en förmågehöjning.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Mindre justeringar av strålsäkerhetsorganisationen har gjorts med anledning av ändringar i styrandeförfattning. Radiologisk och strålningsfysikalisk ledningsfunktion har fått nya funktionsbeskrivningar.
- Processer för intern revision, avvikelshantering och utnämning av radiologisk ledningsfunktion har utvecklats.
- Till interventionsverksamheterna Kranskärslröntgen (Medicinkliniken Halmstad) och Perifer Angiografi (Kirurgikliniken Halmstad) har det utsetts nya innehavare av radiologisk ledningsfunktion. Båda arbetar i respektive verksamhet. En radiolog har tidigare haft uppdraget.
- Ambulans, diagnostik och hälsa har genomfört intern revision med fokus på kompetens och persondosimetri. Revisionen genomfördes på Röntgenavdelningen i Varberg. Avdelningschefer och stödpersoner intervjuades. Inga avvikelser noterades.
- Kranskärslröntgen invigde en helt ny avdelning med två lab i mars. Senare under våren höll sjukhusfysiker i en avancerad praktisk strålskyddsutbildning för operatörerna, där utrustningsspecifika funktioners påverkan på stråldos undersöktes.
- Efter inrättandet av en onkologisk klinik inom Hallands sjukhus har radiumbehandling och kontroller av patienter med metastaserad prostatacancer helt överflyttats från urologikliniken till onkologikliniken. Något liknande har inte skett för radiojodbehandling av tyreoidcancer som hanteras dels av kirurgikliniken, dels av onkologikliniken. Här finns en viss osäkerhet i organisationen som kan behöva förtydligas: vilken verksamhetschef som ansvarar för radiojodbehandling vid tyreoidcancer är inte klart. Radiologisk ledningsfunktion för nuklearmedicinska terapier

⁸⁵ Vid larm från Ringhals kärnkraftverk- det här behöver du veta. Länsstyrelsen i Hallands län.

har lyft detta både vid strålsäkerhetsmöte och strålsäkerhetskommitté för Hallands sjukhus.

- Den röntgenutrustning som samutnyttjas av urologer för ESWL och kirurger för ERCP i Halmstad har bytts ut under 2024. Stråldoserna vid ERCP har därmed kraftigt kunnat sänkas samtidigt som bildkvaliteten blivit förbättrad.
- Sjukhusfysik har gett utbildning i strålsäkerhet för chefer på Röntgenkliniken. Samtliga chefer inom verksamheten fick en genomgång av regelverk, strålsäkerhetsorganisation och rutiner. Utbildningen erbjuds till alla chefer för strålningsverksamheter inom Region Halland.
- Ett förbättringsarbete gällande samordning av arbetsmiljöfrågor och utbildning kopplat till strålsäkerhet i verksamheter som har arbetstagare från andra kliniker i sina lokaler har påbörjats inom Hallands sjukhus under året. Förutom HR HS som leder arbetet deltar berörda kliniker och Sjukhusfysik.
- Nuklearmedicin har infört digitaliserad dokumentation av radioaktivt avfall. Ändringen innebär en kvalitetshöjning och bättre kontroll.⁸⁶
- Under 2024 och början på 2025 har vi fortsatt arbetet med att ställa krav på förskolegårdar med avseende på solskydd vid sandlådor med baksand för att skydda barn från skadlig UV-strålning.⁸⁷

Åtgärder inom näringslivet

Avvecklingen av två reaktorer vid Ringhals kärnkraftverk har påbörjats. Avställningsdrift inleddes 2020 för reaktor 2 och under 2021 för reaktor 1 och under våren 2024 gick båda reaktorerna in i fasen nedmontering och rivning, vilket innebär att storskalig rivning påbörjats. Under en övergångsperiod när system ska tömmas och radioaktiva delar nedmonteras och dekontamineras kan utsläppen av radioaktiva ämnen öka något. Men på sikt kommer utsläpp av radioaktiva ämnen att minska. Reaktor 3 och 4 kommer fortsätta drivas.

Vissa tekniska åtgärder har vidtagits för att begränsa luftutsläppen genom att installera ett så kallat HEPA-filter på Ringhals 1. Effekten av detta har dock inte kunnat utvärderas ännu.⁸⁸

Kommentar

För att se tidigare bedömningar av tillstånd och bedömning för säker strålmiljö hänvisas till tidigare års regionala årliga uppföljningar.

⁸⁶ Region Halland, Elin Cederkrantz

⁸⁷ Varbergs kommun, Dragana Vojsson

⁸⁸ Vattenfall, Åsa Henning

Ingen övergödning Hallands län

Sammanfattning för Ingen övergödning – Hallands län

I Halland är främst vattendrag och kustvatten påverkade av övergödning. Generellt visar statusen i länets ytvatten samt provtagning i vattendrag och kustvatten inga tydliga tecken på förbättring. Kraftiga regn och stora nederbörds mängder har ökat på senare år vilket genererar snabb transport av näringsämnen till vatten från land och fler bräddningar från avloppsreningsanläggningar. En långsiktig satsning på åtgärdsarbete samt utökade medel till åtgärder behövs om målet ska kunna nås på sikt.

Utveckling i miljön och målbedömning för Ingen övergödning – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är OKLAR
- Nås miljö kvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Ingen övergödning – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Halland förmedlar kompetensutveckling och rådgivning inom projektet Greppa Näringen som finansieras via statliga medel och EU. De senaste åren har efterfrågan och utbudet ökat, vilket är positivt. Länsstyrelsen ser inga snabba förbättringar i miljön, men förväntar sig en långsiktig sådan.
- Länsstyrelsen i Halland har i samarbete med SMHI placerat ut två bottenmonterade syremätningssystem i södra Kattegatt. Avsikten är att följa utvecklingen av syrgasbrist i bottenvattnet där förhållandena kan vara mycket dynamiska i området. Framtagen data kan användas som beslutsunderlag.
- Länsstyrelsen i Halland har under året meddelat tillståndsbeslut med villkor att begränsa kväve- och fosforutsläpp till ytvatten för en

livsmedelsanläggning och tre lantbruk. Lantbruken har även krav på anpassad fosforgödsling efter markens fosforinnehåll samt fånggröda i majs, vilket på sikt bör förbättra vattenkvaliteten i mottagande recipienter.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Åtgärdssamordnare inom LEVA-projekten (Lokalt engagemang för vatten) i Hallands län har genomfört många vattenvårdsåtgärder tillsammans med markägare, kommuner, vattenråd, ekonomiska föreningar och företag. Exempel: våtmarker, sedimentfällor, fosfordammar, omprövning av dikningsföretag samt inspirationsdag riktad till kommunala politiker och tjänstemän på temat "Minska bräddningar från kommunala reningsverk och ledningssystem". Inom ett LONA-projekt studerar Hushållningssällskapet i Halland hur vattenbufflar fungerar som våtmarksskötare i förhållande till underhåll med hjälp av maskiner. Inom LOVA-projektet "Gårdsvatten i fokus" som drivs av Hushållningssällskapet i Halland fokuserar man på att ta fram åtgärder för att minska näringsläckaget från större djurgårdar. Syfte och förväntat resultat: minskad övergödning, lokalt engagemang utifrån avrinningsområdesperspektiv, bättre vattenhushållning, mer flödesutjämning samt ökad biologisk mångfald. Fleråriga projekt. Finansiering: LOVA, LONA, egen finansiering.
- Kommunerna i Hallands län genomför kontinuerlig tillsyn på olika typer av verksamheter i syfte att begränsa näringsläckage till vatten. Kommunerna arbetar även långsiktigt med att förbättra VA-nätet och att minska antalet bräddningar och störningar från avloppsreningsverk och pumpstationer. Syfte: att minska övergödningen i hela vattensystemet. Fleråriga projekt.
- Laholmsbuktens VA (LBVA) har anslutit 53 fastigheter, som tidigare hade enskilda avlopp, till det kommunala avloppsledningsnätet via LTA-pumpstationer. Ytterligare ett område är på gång att anslutas. Syfte: att minska övergödningen i avrinningsområdena. Finansiering: egen finansiering. Flerårigt projekt.
- Laholmsbuktens VA (LBVA) bygger ut ett reningsverk. Syfte: en säkrare och mer resurseffektiv drift samt minskade utsläpp av kväve. Finansiering: egen finansiering. Flerårigt projekt som tas i drift 2026.
- Varbergs kommun säkerställer bättre dagvattenhantering i samband med att nya detaljplaner fastställs. Syfte: minska belastningen på avloppsreningsverken och motverka behov av bräddning. Leder till minskad övergödning.

Åtgärder inom näringslivet

- 216 lantbrukare har ansökt om ersättning för 292 hektar skyddszoner mot vattendrag och 9 hektar anpassade skyddszoner. Finansiering: ca 0,9 miljoner kr via Strategisk plan.
- 493 lantbrukare har ansökt om ersättning för kolinlagring och minskat kväveläckage (4 064 hektar fånggröda, 3 803 hektar mellangröda, 13 046 hektar vårbearbetning). Finansiering: ca 19,7 miljoner kr via Strategisk plan.
- 232 lantbrukare har ansökt om ersättning för 810 hektar blommande åker och fältkant. Finansiering: 5,1 miljoner kr via Strategisk plan.
- RISE har genomfört ett flerårigt vattenvårdsprojekt: slambiol till åker utan övergödning och förgiftning av vattendrag och hav. Syfte: genom en förstudie för en slampyrolysanläggning i industriell skala i Halland utvärdera hur VA-slam kan hanteras säkert genom att ta fram planer för biokolproduktion av VA-slam, återvinning av fosformängd och andra potentiella näringsämnen samt plan för användning och säker hantering av biokol på åkermark. Finansiering: 1 500 123 kr varav 1 200 000 kr (80%) via LOVA. Resultat: teknisk rapport som beskriver förutsättningar för slampyrolys, analyserar krav på slampyrolysanläggning, slambiolproduktion och kvalitet på slambiol vid användning på jordbruksmark. Kunskap från projektet kan vid etablering av en slampyrolysanläggning bidra till minskad övergödning från jordbruk i och med slambiolens näringshållande förmåga samt minskat behov av mineralgödning (särskilt fosfor). En annan möjlig miljöeffekt är minskad spridning av miljögifter så som kadmium, PFAS, etcetera från VA-slam på åkermark.

Tillstånd och bedömning för Ingen övergödning – Hallands län

Miljömålet bedöms inte kunna nås till 2030 med nuvarande åtgärder. Över lag visar statusen i länets ytvatten inga tydliga tecken på förbättring. Inom Kustvattenkontrollen Halland genomförs vart tredje år en långtidsutvärdering med trendanalyser. Den senaste gjordes på data från år 1993 – 2022. Tittar man på hela perioden har halterna av totalfosfor och totalkväve en minskande trend. Om man i stället väljer att titta på de senaste 10 åren är trenden neutral (se diagram 1 och 2).

Kraftiga regn och stora nederbördsmängder bidrar till snabb transport av näringsämnen från land till vatten samt till att avloppsreningsanläggningar och pumpstationer överbelastas och släpper orenat avloppsvatten till recipient.

För att möjliggöra att enskilda preciseringar inom miljömålet nås till år

2030, är det viktigt med en långsiktig satsning på samordning, samsyn och tillsyn. Ett enklare sätt för att söka stöd och bidrag till åtgärder torde även öka viljan att genomföra frivilliga åtgärder.

Analys utifrån preciseringarna

Påverkan på havet

Transporten av totalfosfor från halländska vattendrag till havet beräknades 2024 till ungefär 220 ton. Motsvarande transport vad gäller totalkväve beräknades till cirka 9 300 ton år 2024. Tillförseln av fosfor och kväve till havet kan variera mycket mellan åren och är till stor del beror av nederbörden. Vid kraftiga regn ökar erosionen och transporten av näringsämnen, främst fosfor, från marken till vattendragen. Jämfört med de senaste åren var tillförsel av både fosfor och kväve något lägre 2024 (se diagram 1 och 2). Beräkningarna bygger på resultat från vattenkemiska provtagningar i 16 vattendrag som ingår i den nationella och regionala miljöövervakningen samt flödesdata från SMHI. Utsläpp av näringsämnen som sker direkt till havet, exempelvis från vissa kommunala avloppsreningsverk, ingår ej.

Påverkan på landmiljön

Kvävenedfallet i halländsk skog varierade under hydrologiska året 2022/23 mellan 7,1 kg per hektar i norra och 8,7 kg per hektar i södra delarna av länet. Under 2000-talet har kvävenedfallet minskat med ungefär 40 procent. Trots att kvävenedfallet minskat så överskrids den kritiska belastningsgränsen, 5 kg kväve/hektar och år för granskog, i hela länet.⁸⁹

Tillstånd i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten

Sjöar: Enligt VISS klassningar, cykel 3, har 6 av 18 (33%) klassade sjöar i Halland, sämre än god status avseende näringsämnen.

Vattendrag: Enligt VISS klassning, cykel 3, har 75 av 106 (71%) klassade vattenförekomster i Halland, sämre än god status avseende näringsämnen.

Kustvatten: Enligt VISS klassning, cykel 3, har 3 av 12 (25%) klassade kustvatten i Halland sämre än god status avseende näringsämnen.

Grundvatten: Redovisas under miljömålet Grundvatten av god kvalitet.

I den senaste bedömningen av tillståndet enligt havsmiljöförordningen

⁸⁹ [Försurning och övergödning i Hallands län](#)

når varken Hallands kustvatten eller utsjövatten en god miljöstatus med avseende på övergödning.

Inom Kustvattenkontrollen Halland genomförs vart tredje år en långtidsutvärdering med trendanalyser. Den senaste gjordes på data från år 1993 – 2022. Tittar man på hela perioden har halterna av totalfosfor och totalkväve en minskande trend. Om man i stället väljer att titta på de senaste 10 åren är trenden annorlunda (se diagram 1 och 2).

Vad gäller näringsämnen i kustvattnen är det framför allt under vintertid som DIN (löst oorganiskt kväve) behöver minska för att nå god ekologisk status. Kiselhalterna har en ökande trend på några av stationerna och siktdjupet har en minskande trend på fyra av stationerna. I 2019 års långtidsutvärdering var det två stationer med minskande siktdjup och 2013 kunde ingen trend synas. Samtidigt visar trenden för växtplankton på en minskande mängd på alla stationer förutom utsjöstationen Anholt E. Vilket skulle kunna tala för att det minskande siktdjupet beror mer på en ökande grumling från landavrinning eller vågexponering.

Bottenfaunan inom de halländska kustvattnen har provtagits sedan 1993. Sämst status har bottenfaunan i inre Kungsbackafjorden där sedimentet också har anaeroba syrgasförhållanden. Laholmsbukten är ansedd som ett särskilt övergödningsskänsligt havsområde och framför allt bottenfaunan är periodvis utsatt för syrebrist. I oktober 2024 kom en episod av akut syrgasbrist omkring Laholmsbukten vilket först uppmärksammades av hummerfiskare som fick upp döda humrar i sina tinor. 12 av bottenfaunastationerna har en måttlig-otillfredsställande status och 4 har en god status.

Tillstånd i havet

Redovisas under miljömålet Hav i balans.

Behov av förändrad styrning

Förenkla processen för att söka investeringsstöd. Idag ska alla enskilda poster i en ansökan rimlighetsbedömas, vilket är en mycket arbetskrävande insats som oftast kräver omfattande kompletteringar från sökanden. Om det i stället fanns en förutbestämd summa för exempelvis ett hektar våtmark eller en kvadratmeter nybyggt stall/ombyggt stall hade det varit enklare både för sökanden och prövande myndighet. I dagsläget är det inte ovanligt att det går flera år mellan inskickad ansökan och beviljat stöd.

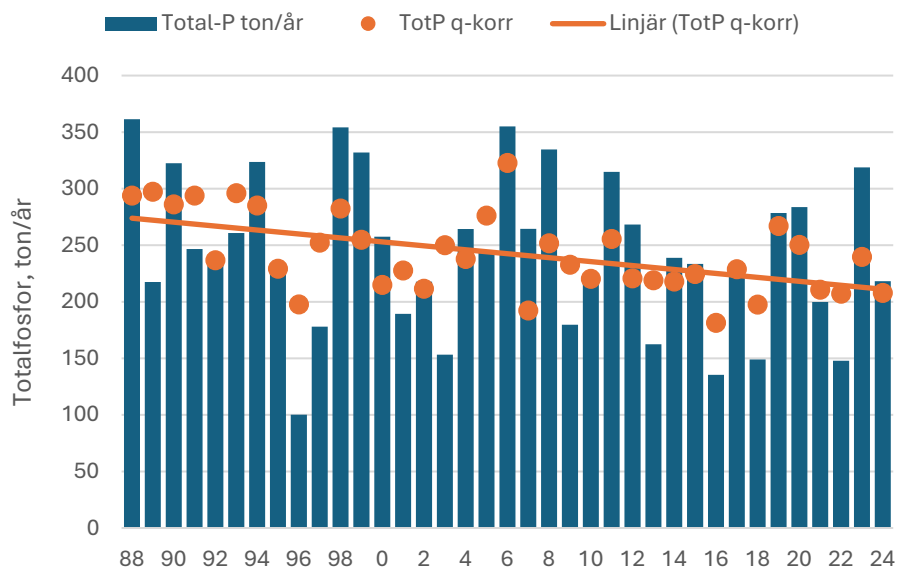

Diagram 1: Diagrammet visar mängden ton totalfosfor per år som transporteras till havet via vattendrag. Beräkningarna bygger på resultat från vattenkemiska provtagningar i 16 halländska vattendrag under åren 1988–2024 samt flödesdata från SMHI.

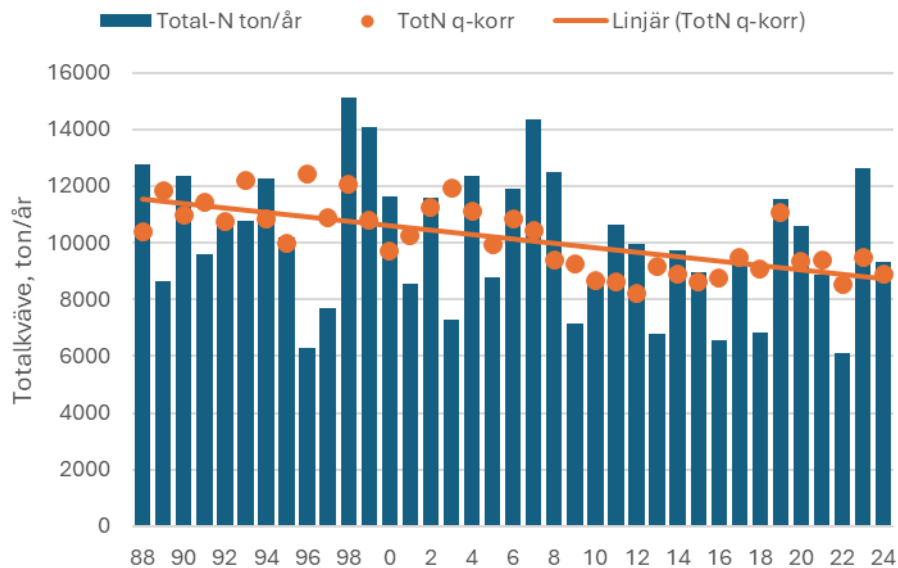

Diagram 2: Diagrammet visar mängden ton totalkväve per år som transporteras till havet via vattendrag. Beräkningarna bygger på resultat från vattenkemiska provtagningar i 16 halländska vattendrag under åren 1988–2024 samt flödesdata från SMHI.

Levande sjöar och vattendrag Hallands län

Sammanfattning för Levande sjöar och vattendrag – Hallands län

Vi är idag långt ifrån att nå miljömålet. Vid den senaste statusklassningen av Hallands vatten bedömdes 15 procent uppnå god ekologisk status⁹⁰. Fysisk påverkan är ett av Hallands läns största miljöproblem i sjöar och vattendrag men även försurning och övergödning har stor påverkan. Arbetet med den nationella planen för vattenkraftverk blir ett viktigt verktyg i arbetet för att nå miljömålet. Arbetet med att restaurera länets vatten pågår men i för långsam takt.

Utveckling i miljön och målbedömning för Levande sjöar och vattendrag – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEUTRAL
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Levande sjöar och vattendrag – Hallands län

I Halland sker mycket arbete kopplat till framtagande av kunskapsunderlag som ger ökad kännedom om miljöproblem och behov av åtgärder, exempelvis ytvattensprovtagning och biotopkartering. Flera av Hallands vattenkemiska provtagningar kopplar till miljömålet och det görs arbete med samordning och administration av kalkningsverksamhet och kalkeffektuppföljning. Genom kalkningen har vi lyckats bevara eller återställa förhållandena i många försurade vatten⁹¹ och fortsatt kalkning är en förutsättning för många arters överlevnad.

⁹⁰ Områdesstatistik från VISS 2025-09-22, www.viss.lansstyrelsen.se

⁹¹ Stibe Lars. Utvärdering av kalkningens effekter i vattendrag i Hallands län. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 2019:06

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen har inom ramen för nationell plan för vattenkraft drivit samverkansprocesser för de vattenkraftverk i respektive avrinningsområde som ska omprövas⁹². Syftet är att anläggningarna ska erhålla moderna miljövillkor och förväntade effekter är bland annat ökad konnektivitet (vandringmöjligheter i upp- och nedströms riktning), vilket kommer att vara av positiv betydelse för vattenlevande organismer.
- Länsstyrelsen har deltagit i projektet GRIP on LIFE IP⁹³. Biotopkartering av ytterligare 266 km vattendrag har karterats under 2024–2025. Inom detta projekt har det även bekämpats gul skunkkalla i Fylleåns avrinningsområde. Bedömningen är att ca 65% av Fylleån nu är bekämpat. Hallands budget har varit på ca 10,5 miljoner kr.
- Länsstyrelsen har under 2024 drivit ett projekt i Hovgårdsån vid Brösjölyng där åtgärder för biotopvård har utförts i syfte att återställa lekplatsområden för fisk. Målarter är öring och flodpärlmussla. Totalt omfattar projektet 120 500 kr⁹⁴.
- Länsstyrelsen har under 2024 drivit ett projekt i Stockån vid Okome där åtgärder för biotopvård har utförts i syfte att återställa lekplatsområden för fisk. Målarter är öring, lax, ål, havsnejonöga och flodpärlmussla. Totalt omfattar projektet 409 732 kr⁹⁵.
- Länsstyrelsen har under 2024 bildat två naturreservat med limnisk inriktning, Musån på 27,9 hektar och Södra Sutarebo på 51,5 hektar. Båda syftar till att bevara värdefulla vattendrag för framtiden.
- Länsstyrelsens fältvaktmästare har under 2025 bekämpat gul skunkkalla i fyra naturreservat, Danska fall, Steningekusten, Haverdal och Blåalt. Totalt omfattar bekämpningen 38 083 kr.
- Länsstyrelsen och Laholms kommun har gemensamt drivit ett flerårigt projekt för bekämpning av sjögull i Lagan. Syftet är att få bort sjögull från ån. Bekämpning har inte visat på önskat resultat. Totalt har bekämpningen omfattat 100 000 kr.
- Länsstyrelsen, HaV och Himleåns vattenråd har gemensamt ett projekt för att samverka om nödvändiga åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna i ett markavvattnat jordbrukslandskap.

⁹² Nationell plan för moderna miljövillkor för vattenkraft, lansstyrelsen.se/halland. 2022-09-30

⁹³ GRIP on LIFE - Skogsstyrelsen

⁹⁴ Länsstyrelsen i Halland. Åtgärder i Vatten. (atgarderivatten.lansstyrelsen.se)

⁹⁵ Länsstyrelsen i Halland. Åtgärder i Vatten. (atgarderivatten.lansstyrelsen.se)

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Kungsbacka kommun beviljades LOVA-medel för att förbättra vattenkvaliteten i flera vattendrag i kommunen. Projektet genomfördes under 2024 och omfattade Lillån, Stockån, Torpaån och Veån/Skörvallabäcken. Syftet med åtgärderna var att gynna vattendragen och de organismer som lever där. Utbetalda medel ska under 2025 uppnå 570 000 kr⁹⁶.
- Flera kommuner deltar i projektet Lokalt Engagemang för Vatten (LEVA), som syftar till att stödja halländska lantbrukare i arbetet med att minska näringsläckage som bidrar till övergödning i hav och vattendrag. Under 2024 har flera åtgärder genomförts inom projektet i kommunerna. Insatserna inkluderar anläggning av våtmarker och biotopvårdsåtgärder för att förbättra vattenkvaliteten och biologisk mångfald. Medel uppgår till över 5 300 000 kr.

Övriga åtgärder

- TURs vattenråd har under 2024 drivit flera projekt där bl.a. vandringshinder tagits bort i Tvååkersån, Skygge damm rivits och biotopvårdsåtgärder gjorts i Tvååkersån. Syftet med åtgärderna har varit att ge fria vandringsvägar för fisk samt att få till miljöanpassning vid dammen. Projekten har finansierats av projektlistan och omfattar 1 306 430 kr⁹⁷.
- Genom fiskevårdsbidrag beviljade Länsstyrelsen medel för genomförande av fiskevårdsåtgärder i Lillån till Kungsbackaåns vattenråd. Syftet med åtgärderna var att stärka beståndet av flodpärlmussla i Lillån. Målsättningen var att skapa goda lek- och uppväxtmiljöer för öring, flodpärlmusslans värd fisk, vilket sekundärt bedöms gynna flodpärlmusslornas reproduktion. Utbetalda medel efter genomförandet var på 51 375 kr⁹⁸.
- Genom fiskevårdsbidrag beviljade Länsstyrelsen medel för biotopvård och återvätning i Hovgårdsån till Borgareds skogs AB. Åtgärderna syftade till att stärka den biologiska mångfalden genom att biotopvård gynnar fiskbestånden och därmed stärker det lokala beståndet av flodpärlmussla. Arbetet genomfördes under 2024 och utbetalda medel uppgick till 200 000 kr⁹⁹.

⁹⁶ Länsstyrelsen i Hallands län, dnr. 501-8358-2021

⁹⁷ Länsstyrelsen i Hallands län, dnr. 501-8358-2021, 623-4094-2024, TURs vattenråd. Åtgärder i Vatten. (atgarderivatten.lansstyrelsen.se)

⁹⁸ Länsstyrelsen i Hallands län, dnr. 623-4144-2024

⁹⁹ Länsstyrelsen i Hallands län, 623-8599-2023

- Sportfiskarna har under 2024 genomfört fiskevårdsåtgärder i Lerbäck i Kungsbacka där en fellagd vägtrumma åtgärdats samt lekgrus för fisk lagts i bäcken. Projektet omfattar 14 000 kr¹⁰⁰.
- Örkelljunga kommun har under 2024 genomfört ett projekt i Stensån Ekebränna med syfte att få en fysiskt påverkad sträcka mer mångformig och bli en fungerande biotop för lax, havsnejonöga och flodpärlmussla, Projektet finansieras av LOVA och omfattar 371 188 kr¹⁰¹.
- Watercircle har beviljats medel från 1:11-anslaget för bekämpning av guldkolv i Skärsjön. Guldkolv är en växt som odlas i trädgårdsdammar och har fått fäste i Skärsjön utanför Varberg. Utbetalda medel uppgår till 139 860 kr¹⁰².

Tillstånd och bedömning för Levande sjöar och vattendrag – Hallands län

Det är inte möjligt att nå miljökvalitetsmålen till 2030 med idag beslutade eller planerade styrmedel. Det går inte att se någon tydlig utveckling för miljötillståndet nu eller framåt de närmsta åren.

Länets största miljöproblem i sjöar och vattendrag är fysisk påverkan men även försurning och övergödning är betydande problem som kommer att kvarstå efter 2030. Skyddet av värdefulla natur- och kulturmiljöer går alldeles för långsamt och resurserna måste förstärkas. Regeringen har gjort en treårig sammanlagd budgetsatsning på 267 miljoner under åren 2024–2026 för att stärka akvatiskt områdesskydd. Havs- och vattenmyndigheten har beslutat att lämna bidrag till samtliga länsstyrelser för arbete med limniskt områdesskydd om sammanlagt 21 miljoner kronor. Halland har tilldelats 1 miljon av dessa medel. Nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP) är ett arbete i positiv riktning som ska motverka den fysiska påverkan i vattendragen och öka konnektiviteten och ha en positiv inverkan på de vattenlevande organismerna. Dock går arbetet alldeles för långsamt och Regeringen¹⁰³ har för närvarande pausat arbetet.

God ekologisk och kemisk status

Av de 361 klassade vattenförekomsterna (sjöar och vattendrag) i länet uppnår 15 procent god ekologisk status¹⁰⁴. Inga vattenförekomster

¹⁰⁰ Sportfiskarna. Åtgärder i Vatten. (atgarderivatten.lansstyrelsen.se)

¹⁰¹ Örkelljunga kommun. Åtgärder i Vatten. (atgarderivatten.lansstyrelsen.se)

¹⁰² Länsstyrelsen i Hallands län, dnr. 511-7002-2024

¹⁰³ Förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter | Svensk författningssamling (svenskforfattningssamling.se)

¹⁰⁴ Områdesstatistik från VISS 2025-09-22, www.viss.lansstyrelsen.se

klarade kraven för god kemisk status på grund av generellt höga halter av kvicksilver och PBDE (bromerade flamskyddsmedel) i fisk. För en majoritet av vattenförekomsterna saknas det data om miljögifter. PFAS i halter över riktvärdena har dock uppmätts i några vattenförekomster. Genomförandet av Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram¹⁰⁵ är en förutsättning för att nå god status. Fortfarande saknas det tillräckliga resurser för att genomföra programmen.

Bristande underlag om miljögifter i vattenförekomsterna försvårar arbetet med att nå god kemisk status. Länsstyrelsen i Halland genomförde under 2024 och 2025 en fördjupad screening av PFAS och ultrakorta PFAS (inklusive TFA) i 18 mynningsstationer som representerar de 18 största avrinningsområdena som mynnar i Kattegatt. Detta visade på varierande värden med vissa hotspots (Fylleån, Trönningeån, Kungsbackaån) samt högre halter TFA i samtliga vattendrag. Fem recipienter i Halland har övervakats vid 4 tidpunkter 2024–2025 med avseende på läkemedelsrester samt estrogenicitet. Överskridande av miljökvalitetsnormen för diklofenak förekommer i en recipient (Getterön). Kungsbackaån riskerar försämrad status när nya prioämnesdirektivet träder i kraft med minskade gränsvärden.¹⁰⁶

Fortsatt kalkning är en grundförutsättning för att upprätthålla god status i försurade vatten. Under 2024 och 2025 har kalkningen av sjöar och vattendrag minskat på grund av ekonomiska skäl, vilket försämrar möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag¹⁰⁷. De sjöar och vattendrag som inte kalkas på grund av ekonomiska skäl kommer med stor sannolikhet att återförsuras och försurningskänsliga arter som exempelvis lax, öring, flodpärlmussla och mört kommer minska och riskerar att försvinna helt från vissa vatten.

Strukturer och vattenflöden

Länets vattendrag är påverkade av fysiska ingrepp genom vattenkraft, rensning, rätning och invallning och många sjöar är reglerade. Fysisk påverkan är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden i rinnande vatten¹⁰⁸. Dammar behöver åtgärdas för att skapa fria vandringsvägar upp- och nedströms. För vattenkraft med nolltappning, korttidsreglering eller som på annat sätt inte bedrivs enligt miljöbalkens krav behövs en översyn för att avgöra om flödena behöver anpassas. Att

¹⁰⁵ Vattenmyndigheten Västerhavet. Åtgärdsprogram 2022–2027. Åtgärder riktade till myndigheter och kommuner samt konsekvensanalys

¹⁰⁶ Länsstyrelsen i Hallands län, Johannes Pohl

¹⁰⁷ Beslut av Länsstyrelsen i Hallands län om att lägga 35 kalkningsobjekt vilande 2024. Dnr. 7122-2023

¹⁰⁸ Näslund, I., Kling, J. & Bergengren, J. 2013. Vattenkraftens påverkan på akvatiska ekosystem – en litteratursammanställning. Havs- och vattenmyndigheten. Rapport 2013:10

avlägsna fysiska hinder kan ur ett ekologiskt perspektiv vara en bättre lösning i vissa fall. För att nå framgång i vattenarbetet krävs både samverkan och ökade resurser.

Gott bevarandetillstånd, hotade arter och återställda livsmiljöer

För att skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald krävs utöver fortsatta åtgärder mot försurning och övergödning även en kraftansamling för att återställa förstörda miljöer och återfå en mer naturlig flödesdynamik. Den årliga inventeringen av havsnejonöga både i Halland och i grannlänerna visar med stor sannolikhet att det finns under 50 lekande havsnejonögon i hela Sverige varav de flesta i Hallands län och det finns ett stort behov av förstärkta insatser. Minskningen av antalet beror med stor sannolikhet på utfiskningen av Västerhavet och därmed fisk som arten kan parasitera på. Därav måste vi arbeta för att minska utfiskningen av Västerhavet och öka andelen fisk. Finns det ingen fisk i havet så svälter arten ihjäl under den delen av sin livscykel. Halland har nationellt ansvar för artens bevarande i Sverige samt arbetar även internationellt för artens bevarande.

Främmande arter och genotyper

Puckellax, *Oncorhynchus gorbuscha*, riskerar att bli ett framtida problem i de halländska vattendragen. I Norge har den ökat enormt. Det finns en stor risk att de är bärare av sjukdomar och parasiter som kan drabba lokala bestånd. Puckellaxen har en tvåårig livscykel, 2025 förväntades nästa lek inträffa, vilket den troligen har gjort i minst ett vattendrag¹⁰⁹.

¹⁰⁹ Länsstyrelsen i Hallands län, Hans Schibli

Grundvatten av god kvalitet Halland län

Sammanfattning för Grundvatten av god kvalitet Hallands län

Grundvatten är en livsviktig naturresurs eftersom det representerar 97 % av planetens sötvatten. På grund av den intensifierade exploateringen och användningen av grundvatten blir det dock alltmer förorenat av mänskliga aktiviteter, vilket utgör ett hot mot miljön och tillgången på färskvatten av hög kvalitet och människors hälsa. I Halland de senaste åren har frågor relaterad till ultrakorta PFAS (1–3 kolatomer) och TFA (Trifluorättiksyra) uppmärksammas alltmer, framför allt för dricksvatten men även grundvatten. Förutom föroreningar i grundvatten är det problem med kapaciteten på sommartider. Den regionala grundvattenövervakningen sker i liten omfattning och bedömningen av trenden för utvecklingen i miljön är osäker både när det gäller grundvattennivåer och kemisk status.

Utveckling i miljön och målbedömning för Grundvatten av god kvalitet – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEUTRAL
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Grundvatten av god kvalitet – Hallands läns

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Den regionala fysiska planen som är under framtagande ska inrikta sig kring en robust vattenförsörjning och verka för en hållbar vattenanvändning genom effektivitet och återanvändning. Under året har region Halland gett ekonomiska medel till projekt som ökar kunskap inom återvätning, vilket är en

grundvattenbildande åtgärd som rustar oss inför klimatförändringar.

- Länsstyrelsen har träffat alla kommuner i Halland angående implementering av det reviderade dricksvattendirektivet. Syftet med mötet var att säkerställa att vi alla har en enhetlig vision om direktivets genomförande, med betoning på bevarandet av folkhälsan och integriteten i vattensystemen. En gemensam bild kan endast uppnås genom samordning och samarbete mellan alla intressenter i länet för att säkerställa en enhetlig bedömning av våra dricksvattenkällor. Under de kommande åren planerar Länsstyrelsen Halland genomföra ett gemensamt screeningprogram och anordna konferenser för att dela kunskap och expertis med det gemensamma målet att bibehålla och uppnå grundvatten av god kvalitet i länet.
- Beredningssekretariatet på Länsstyrelsen i Halland arbetar för närvarande med statusklassning och riskbedömning av grundvatten för cykel 4. Kartläggning av påverkan för kemisk och kvantitativ status är nästan klart. Det ger ett kunskapsunderlag som kan ligga till grund för att åtgärda problem med grundvattnets kvalitet och kvantitet.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Alla kommuner har en kort eller långsiktig vattentjänstplan utom Hylte kommun där ett framtagande pågår. För att planen ska skapa en mer hållbar vattenanvändning har vissa kommuner inom sina verksamheter vidtagit åtgärder såsom kommunikation, deltagit i forskningsprojekt och arbete kring att minska risk för läckage i vattenledningssystemet. Hylte kommun har målsättning att minska hushållens vattenförbrukning från 125 till 100 liter per person och dygn fram till 2035. Kungsbacka kommun gör en modellering för att öka kunskapen om grundvattenbildning och tillgång inför försök med ökad infiltration och ökat dricksvattenuttag.
- Kommunerna genomför provtagning av vattnet kopplat till deras dricksvattentäkter. Hylte och Kungsbacka kommuner har ökat sin provtagning och analys av råvatten. Alla länets allmänna dricksvattenproducenter har en positiv inställning till ett gemensamt screeningprogram som omfattar de flesta vattentäkter och grundvattenförekomster med fokus på flertalet föroreningar. Screeningprojektet ska ge en bred och översiktlig bild av länets råvattenkvaliteten i syfte att fungera som planeringsunderlag för kommande övervakning av vattenkvalitet. Projektet ska även bidra till ytterligare information om

föreningar vilket kan användas för att genomföra åtgärder och på det sättet förbättra grundvattnets kvalitet.

Tillstånd och bedömning för Grundvatten av god kvalitet – Hallands län

Länsstyrelsen bedömer att målet inte är möjligt att nå till år 2030 med idag beslutade styrmedel. På grund av bristande kunskap om miljöstatus går det inte att bedöma en tydlig utvecklingsriktning i grundvattnet. Det gör det också svårt att bedöma om åtgärderna ger resultat och vilka ytterligare åtgärder som behöver prioriteras.

Precisering till miljökvalitetsmål	Bedömning (ja, nära, nej)
	
Grundvattnets kvalitet	
God kemisk grundvattenstatus	
Kvaliteten på utströmmande grundvatten	
God kvantitativ grundvattenstatus	
Grundvattennivåer	
Bevarande av naturgrusavlagringar	

Analys utifrån preciseringarna

Grundvattnets kvalitet

Övervakning av grundvattnets kvalitet ska ske regionalt enligt Länsstyrelsen i Hallands länsgemensamma delprogram "Grundvattenkvalitet". Det har dock inte övervakats de senaste åren på grund av personalförändringar och resursbrist.

Förbättrad övervakning av grundvattnets kvalitet behövs och det måste

finnas finansiering för den. Antalet provtagningslokaler för kemisk övervakning behöver öka och även kunskapen om vilka ämnen som finns i grundvattnet. Det pågår en samverkan mellan Länsstyrelsen, kommuner och vattenproducenter om ett gemensamt screeningprogram där man söker efter kemiska ämnen som inte redan övervakas, eller kända ämnen som vi idag inte har vetskap om och nya ämnen som är på EU:s bevakningslista¹¹⁰. Tillsammans kan alla aktörer med begränsade resurs göra en stor skillnad.

Vattenskyddsområden är viktiga för att skydda vattentäkter mot föroreningar. Arbetet med bildande av eller revidering av befintliga vattenskyddsområden pågår och de större allmänna vattentäkterna i Halland har vattenskyddsområden enligt miljöbalken¹¹¹. Åtta grundvattentäkter saknar dock vattenskyddsområde.

God kemisk grundvattenstatus

Fem av Hallands 68 grundvattenförekomster har otillfredsställande kemisk status¹¹², med avseende på PFAS och enskilda bekämpningsmedel. Övriga förekomster uppnår god kemisk status, men cirka 12 procent av förekomsterna saknar helt kemiska underlagsdata och ska därför enligt riktlinjer betraktas uppnå god kemisk status. Trend- och risk-analys av befintliga data pågår för att bedöma vilka grundvattenförekomster som är i riskzonen att inte klara miljökvalitetsnormen under nästkommande förvaltningscykel och till dessa grundvattenförekomsten ska lämpliga åtgärdsprogram vidtas inom nästa cykel.

Kvaliteten på utströmmande grundvatten

Kunskapen om grundvattenberoende ekosystem i länet är mycket bristfällig. Enligt SMHI:s underlag saknar Hallands län grundvattenanslutna ytvattenförekomster. Det enda kända grundvattenberoende terrestra ekosystemet är Johansfors-Nissaström och enligt bevarandeplanen från 2016 är bevarandetillståndet för samtliga naturtyper och arter tillfredsställande. Det pågår en inventering av naturtyper i länet och fler grundvattenberoende ekosystem förväntas identifieras.

Kunskap om hur grundvattnet påverkar angränsande ekosystem saknas eftersom det inte ingår övervakning på utströmmande grundvattens kvalitet inom Hallands regionala miljöövervakning.

God kvantitativ grundvattenstatus

Två grundvattenförekomster i Halland har otillfredsställande kvantitativ

¹¹⁰ [Selection of substances for the 5th Watch List under WFD\(op.europa.eu\)](https://op.europa.eu)

¹¹¹ [Hallands län - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

¹¹² [Välkommen till VISS \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

status¹¹³ på grund av ett för stort vattenuttag som är oproportionell i förhållande till grundvattenbildningen. De flesta saknar underlagsdata och betraktas som god enligt riktlinjerna. Riskbedömning pågår nu för grundvattenförekomster som riskerar att inte klara miljökvalitetsnormer gällande kvantitativ status i kommande förvaltningscykel.

Grundvattennivåer

Övervakning av grundvattennivåer ska ske regionalt enligt Länsstyrelsen i Hallands läns gemensamma delprogram ”Grundvattennivåer”. Det har dock inte övervakats de senaste åren på grund av personalförändringar och resursbrist.

Nivåmätningar¹¹⁴ gjorda av Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) visar att vattennivåerna under hösten 2024 varit nära medel eller medel i små magasin medan de varierat från höga i norra Halland till nära normala i södra Hallands i stora magasin. Under vintern 2024/2025 har grundvattennivåerna varit höga i små magasin och ganska höga till höga i stora magasin. Under våren 2025 har nivåerna varit höga till ovanligt höga i både de små och stora magasinerna. Under sommaren 2025 har nivåerna varit ovanligt låga till låga i de små magasinerna. I de stora magasinerna har nivåerna varierat från nära normala i norra Halland till ganska låga i södra Halland.

Klimatförändringar och befolkningstillväxt leder till nya utmaningar för att upprätthålla normala grundvattennivåer och säkerställa tillgången till dricksvatten. För att möta detta krävs förebyggande insatser redan i planeringsstadiet. Anläggning av nya våtmarker, våtmarksrestaurering och grönområden kan till exempel fylla viktiga funktioner genom att hålla kvar stora mängder vatten i landskapet och bidra till grundvattenbildningen¹¹⁵ och starka vattenförsörjningen. Region Halland finansierar ett forskningsprojekt som leds av Sydvatten och Forskningsstation Bolmen. Vid Plönninge bygger de en testbädd som ska öka kunskapen kring hur återvätning kan fungera som en klimatåtgärd. Resultatet från denna forskning kan förhoppningsvis bidra till bättre beslutsunderlag för klimatanpassningsåtgärder i skogslandskap.

Bevarande av naturgrusavlagringar

Naturgrusavlagringar är viktiga att bevara, då de utgör källor till grundvatten¹¹⁶. Uttag av naturgrus är, enligt senaste siffrorna från 2022,

¹¹³ [Välkommen till VISS \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se)

¹¹⁴ [Tidigare grundvattennivåer \(sgu.se\)](https://www.sgu.se)

¹¹⁵ [Grundvatten och våtmarker \(sgu.se\)](https://www.sgu.se)

¹¹⁶ [Kartvisaren Ballast \(sgu.se\)](https://www.sgu.se)

relativt högt i Halland jämfört med andra län¹¹⁷. I Varberg kommun är frågan kring naturgrus aktuell och de strävar efter att minska användningen av naturgrus i samband med tillsyn av vattentäcker och betongindustri. Kommunen följer även upp att naturgrus går till kvalificerade ändamål där ersättningsmaterial ännu inte finns. I Halland län finns det ett behov av att ta fram en regional materialförsörjningsplan för att skydda värdefulla naturgrusavlagringar.

¹¹⁷ [Naturgrusanvändning - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

Hav i balans samt levande kust och skärgård Halland

Sammanfattning för Hav i balans samt levande kust och skärgård – Halland

Människans påverkan är fortsatt stor och åtgärderna räcker inte för att vända utvecklingen. Kunskapsluckor kvarstår. För att lyckas krävs samordnade insatser regionalt, nationellt och internationellt. Framsteg bromsas av exploatering i känsliga kustmiljöer och styrning som inte alltid följer vetenskapen. Ju längre det negativa läget består, desto svårare och dyrare blir återställning och risken ökar för förskjutna baslinjer, där det försämrade läget uppfattas som normalläge och ambitionsnivån sjunker.

Utveckling i miljön och målbedömning för Hav i balans samt levande kust och skärgård – Halland

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEGATIV
- Nås miljö kvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Hav i balans samt levande kust och skärgård – Halland

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Hallands län har, inom ramen för regeringens tilldelning för kunskapsutveckling och samordning kopplat till havsbaserad vindkraft, tilldelats finansiering för att bygga upp akustisk övervakning av tumlare utanför Hallands kust. Medlen, som fördelats mellan Länsstyrelserna i Västra Götaland och Halland, har syftet är att stärka den nationella övervakningen och ge underlag för

prövning och uppföljning av buller och kumulativ påverkan på tumlare.¹¹⁸

- Länsstyrelsen i Hallands län, i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, fortsätter fleråriga insatser för att stärka områdesskydd och kunskapsunderlag i Västerhavet. Arbetet omfattar kartläggning av bubbelrev och utsjöbankar, flerårig sjöfågelinventering i Kattegatt/Skagerrak samt framtagande av en regional plan för marint områdesskydd, vilket förbättrar planeringsunderlaget och konnektiviteten i skydds nätverket. I januari 2025 skyddades marina miljöer i Vallda sandö. Det pågår arbete med att skydda flera marina skyddade områden.
- Region Halland, tillsammans med Länsstyrelserna i Skåne och Halland, driver den regionala kustsamverkan (RKS) med inriktning på stigande havsnivåer, erosion och översvämningsrisker. Samverkan utvecklar gemensamma prioriteringar och underlag för robust fysisk planering.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Laholms kommun deltog 2024 i CoastSnap och satte upp en publik fotostation på bryggan i Skummeslövsstrand. Syftet är att med medborgarfoton följa kustlinjens förändring och stärka planering och åtgärder mot erosion och stigande havsnivåer.¹¹⁹
- Kungsbacka kommun genomförde riktad strandskyddstillsyn längs havskusten under maj-juni 2024 (Tjolöholm-Kungsbacka) för att motverka otillåten exploatering i kustzonen och stärka efterlevnaden av strandskyddet.¹²⁰
- Varbergs kommun vidareutvecklade rutiner för tånghantering och strandstädning med säsongsstyrd upptagning och återläggning av tång efter badsäsongen för att bevara stranddynamik och ekosystemnytta, samtidigt som tillgängligheten för badande förbättras under högsäsong.¹²¹

Övriga åtgärder

- Spökfiske och bärgning av förlorade redskap. Yrkesfiskare, universitet och sjömatföretag fortsätter fleråriga insatser längs Hallands kust tillsammans med offentliga aktörer. Arbetet omfattar lokalisering och bärgning av förlorade redskap, metodutveckling och rapportering från flottan. Åtgärden minskar risken för bifångst av

¹¹⁸ Länsstyrelsen Hallands län dnr. 8368-2024 Ansökan om medel för övervakning av tumlare.

¹¹⁹ Laholms kommun (2025), [Hjälp till med att dokumentera förändrade kustlinjer!](#)

¹²⁰ Kungsbacka kommun (2024). [Resultatet från vårens strandskyddstillsyn i Kungsbacka.](#)

¹²¹ Varbergs kommun (2024). Tånghantering Varbergs kommun.

marina däggdjur och fåglar och förbättrar bottenmiljöer i kustnära havsområde.¹²²

- Samordnad strandstädning och uppföljning. Väst kuststiftelsen och Städa Sverige samordnar återkommande städinsatser med kommuner och föreningar i Halland. Arbetet dokumenteras i gemensamma verktyg (t.ex. Strandstädarkartan) och ger renare stränder samt bättre lägesbild av marint skräp för riktade åtgärder.¹²³

Tillstånd och bedömning för Hav i balans sam levande kust och skärgård – Hallands län

Målet nås inte till 2030 med dagens styrmedel och utvecklingen är negativ. Torskpopulationen i Kattegatt är fortsatt svag. Den korta ljusningen 2013–2015 höll inte i sig och rekryteringen har flera år varit svag. Eftersom torsk är både en nyckelart i ekosystemet och kommersiellt viktig väger den tungt i bedömningen. Även andra arter visar glesare bestånd och färre stora, äldre individer jämfört med historiskt. Det minskar både ekosystemens stabilitet och den långsiktiga produktionsförmågan.

Samtidigt är trycket på kustzonerna fortsatt högt. Byggnation, bryggor, muddring och båttrafik ger fragmentering, uppgrumling och ökat svall. Det försämrar biogena livsmiljöer som ålgräs och försämrar rekrytering och uppväxt av kustnära fisk. Vattenkvaliteten varierar mellan platser och år. Vissa parametrar ligger bra till, men lokala toppar vid höglöden och förekomst av persistenta och nya ämnen (t.ex. PFAS) bidrar till en osäker riskbild och kräver fortsatt källreduktion.

Planerade vindkraftsetableringar till havs förstärker riskerna. Pålning i byggskede kan ge kraftiga ljudpulser under vatten som stör tumlare och påverkar fisk. Driftbuller är lägre men långvarigt och kan maskera viktiga ljud. Tillsammans med sjöfart skapas ett kumulativt bullertryck som måste hanteras i prövning och uppföljning med krav på dämpning, säsongsfönster och "soft start". För att förbättra kunskapsläget byggs akustisk tumlarövervakning upp inför kommande prövningar.

Helhetsbilden präglas därför av kumulativa effekter: svaga fiskbestånd, fysisk påverkan i grunda miljöer, föroreningar och ökande buller. Klimatförändringar kan förstärka detta och försvåra återhämtning. Det finns enstaka positiva signaler till exempel förbättrad mjukbottenfauna på någon station men inget länsövergripande trendbrott ännu.

¹²² Region Halland (2025). [Projekt mot spökfiske räddar havets botten från dödsfällor.](#)

¹²³ Väst kuststiftelsen (2025). [Strandstädarkartan.](#)

Kunskapen förbättras gradvis, men luckor finns särskilt kring buller och samlad påverkan.

Slutsatsen är att målet Hav i balans samt levande kust och skärgård inte nås till 2030. Ett utdraget negativt läge riskerar dessutom förskjutna baslinjer: vi vänjer oss vid sämre tillstånd och sänker ambitionsnivån. För att motverka det behövs tydliga referenser till historiska nivåer, tät återkoppling från indikatorer och tidiga, samordnade åtgärder med fokus på selektivt fiske och minskad bifångst, skydd och restaurering av nyckelhabitat samt krav på bullerhantering och adaptiv uppföljning i prövningar.

Bedömning av preciseringar

Precisering till miljökvalitetsmål	Bedömning (ja, nära, nej)
God miljöstatus	Nej
God ekologisk och kemisk status	Nära
Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation	Nej
Främmande arter och genotyper	Nej

Analys utifrån preciseringarna

God miljöstatus

Den samlade påverkan är fortsatt hög: svaga fiskbestånd (bl.a. torsk i Kattegatt), fysisk påverkan i kustzonen och växande risk för undervattensbuller vid planerade havsetableringar. Sammantaget finns inget tydligt trendbrott på länsnivå.¹²⁴ Pålning i byggskede kan ge impulsivt undervattensbuller som riskerar hörselskador och starka beteendereaktioner hos marina däggdjur; driftbuller kan maskera viktiga ljud för havslevande organismer. I kombination med sjöfart ger detta ett kumulativt bullertryck som påverkar naturvärden.¹²⁵

God ekologisk och kemisk status

Flera stationer visar god-hög status för t.ex. näringsämnen/växtplankton i de senaste årsrapporterna, men bilden är ojämn mellan platser och år. Enstaka förbättringar (t.ex. mjukbottenfauna) räcker inte för att tala om ett generellt trendbrott.¹²⁶

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Torskbeståndet i Kattegatt är långvarigt svagt och ICES rekommenderar nollfångst 2025–2026; även andra arter visar förändrad storleks/åldersstruktur. Detta talar för att beståndsstrukturer och genetisk variation inte är säkrade.

Främmande arter och genotyper

Etablerade främmande arter finns i Hallands kustzon (t.ex. stillahavsstron, sargassosnärja, blåskrabba) och risken för vidare spridning kvarstår via barlastvatten och påväxt på skrov/utrustning, förstärkt av ett varmare klimat. Arbetet bör inriktas på prevention och tidig upptäckt, eftersom möjligheterna till effektiv bekämpning är begränsade.

Miljöarbetets utveckling

Det regionala arbetet har stärkts genom fleråriga insatser som förbättrar både kunskapsläge och genomförandekraft. Kartläggning av bubbelrev och utsjöbankar, sjöfågelinventeringar och framtagande av regional plan och ökade medel för marint områdesskydd ger tydligare underlag i planering och prövning. Den akustiska övervakningen av tumlare byggs nu upp för att skapa kunskap inför planerade havsetableringar och för att möjliggöra bättre uppföljning av buller. Kommunerna fortsätter praktiska kustnära åtgärder som strandstädning, tånghantering och riktad strandskyddstillsyn. Helhetsläget är ännu svagt, men förmågan att fatta träffsäkra beslut stärks i takt med att kunskap, samverkan och uppföljning byggs ut.

Behov av förändrad styrning

För att vända utvecklingen krävs högre takt, långsiktig finansiering och mer konsekvent styrning. Prövning och tillsyn behöver tydligare hantera kumulativa effekter (fysisk påverkan, buller, föroreningar och fiske) och ställa krav på bästa tillgängliga teknik vid bullrande arbeten till havs, inklusive tröskelvärden, säsongsfönster och uppföljande kontroller. Skydd och restaurering av grunda kustmiljöer måste prioriteras – med skärpt efterlevnad av strandskydd, tydligare vägledning i planprocesser och långsiktig finansiering av områdesskydd och restaurering. För fiskbestånden behövs skärpta regleringar, fortsatt fokus på selektivitet och bifångstreduktion samt skydd av lek- och uppväxtområden. Den marina miljöövervakningen bör tryggas flerårigt (inklusive akustik och buller). Slutligen behöver mål och uppföljning kommuniceras mot historiska referenser för att motverka förskjutna baslinjer och därmed hålla ambitionsnivån uppe över tid.

Myllrande våtmarker Hallands län

Sammanfattning för Myllrande våtmarker – Hallands län

Våtmarker har försvunnit eller skadats av utdikning och annan mänsklig påverkan i stor skala och under flera århundraden. Skärpt lagstiftning om hydrologisk hänsyn och återställande behövs inom de areella näringarna. Statliga satsningar i form av olika stödsystem har ökat möjligheten att uppnå miljömålet. Återvätning av torvmark i skog ger en positiv effekt i Hallands län. En tungarbetad stödadministration resulterar dock i svårigheter att få till stånd åtgärder i större omfattning.

Utveckling i miljön och målbedömning för Myllrande våtmarker – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEGATIV
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Myllrande våtmarker – Hallands län

Åtgärdsarbetet gällande återskapande och nyanläggande av våtmarker har under det senaste året ökat i Hallands län. LONA- och LOVA-bidrag har gett upphov till ett bredare åtgärdsarbete kopplat till våtmarker. Länsstyrelsens våtmarksprojekt har bidragit till att flera projekt genomförts inom skyddade områden och riktat mot arter inom ÅGP. Skogsstyrelsens återvätningsmedel har resulterat i flera pluggar av diken i torvmarker.

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen genomfört röjningsinsatser i Ekereds naturreservat för att blottlägga diken samt skapa förutsättningar att utöka rikkärsmiljön för området. Under 2025 kommer hydrologiska insatser genomföras där

diken frilagts. Den förväntade effekten är att grundvattennivån kommer höjas efter de hydrologiska insatserna.

- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen restaurerat en våtmark vid Getteröns naturreservat genom igenläggning av dränerande diken. Våtmarksytan uppgår till ca 1,5 ha. Åtgärden har resulterat i ett häckande par Årta som är starkt hotad.
- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen genomfört flera röjningsarbeten på mosseplan inom Långhultamyrens naturreservat. Många utav Hallands mossar växer igen och detta är en del i att återskapa stora öppna mosseplan till nytta för både fåglar och växter. Det förväntade resultatet är att återvätning av mossen påbörjas och vidare kommer hydrologiska åtgärder genomföras vid utlopps diken.
- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen ett pågående flerårigt projekt för strandängsvadare. Inom projektet genomförs flera åtgärder så som igenläggning och pluggning av diken, röjning och borttagning av vegetation samt stängsling kopplat till åtgärderna. Totalt har ca 26 ha strandängar restaurerats i någon form. Det långsiktiga målet är att förbättra våtmarksmiljöerna för strandängsvadare och skapa flera gynnsamma habitater.
- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen påbörjat restaurering av rikkärsmiljöer genom att öppna upp igenväxta områden samt återinföra betet till vissa områden. Insatser har genomförts i bland annat Lindome och Sandsjöbacka. Många av rikkärren växer igen och målet med projektet är att både öppna upp och återväta. Projektet är flerårigt och de förväntade effekterna är att återintroducera rikkärnsflora där detta har påverkats negativt.
- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen en pågående prövningsprocess till mark och miljödomstolen för att säkerställa våtmarksytornas laglighet. Totalt våtmarksyta till ansökan är ca 43 ha. Flera planerade åtgärder kommer genomföras under kommande år. Målet och de förväntade effekterna av restaureringen är att gynna hotade vadare på strandängar.
- Skogsstyrelsen har genom sina återvätningsåtgärder restaurerat ca 176 ha torvmark inom aktiva skogsproduktionsmarker. Den förväntade effekten är att grundvattennivåerna kommer höjas inom åtgärdsområdet samt avstanna nedbrytningen av torv.
- Länsstyrelsen i Hallands län har med medel från våtmarkssatsningen genomfört insatser för murgrönsmöja genom skrapning av bäckfårans strandkant samt inplantering av murgrönsmöja. Totalt har åtta huvudlokaler restaurerats. Den förväntade effekten är att arten kan återetablera sig och sprida sig i de utvalda områdena. Ett utsättningsprogram har tagits fram till och med 2034.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Varbergs kommun har genom LONA-bidrag avslutat ett projekt med fokus på flödesutjämning och biologisk mångfald. Genom rövning grävning och schaktning har en våtmarksyta restaurerats på ca 2 ha. Våtmarken ligger på privat mark de förväntade effekterna är att hushålla med mer vatten i landskapet och med betesdjur skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Området ligger nära tätbebyggt område vilket bidrar till rekreativsmöjligheter.
- Falkenbergs kommun har genom LONA-bidrag avslutat ett projekt tillsammans med en lokal aktör med fokus på näringsrening. En våtmark på 2 ha har anlagts i ett område som har hög belastning längs med Sannarpsån. Våtmarkens position längs med avrinningsområdet anses vara ett av de strategiskt viktigaste områdena för näringsläckage. Reningseffekten är fortsatt oklar då anläggningen är helt ny.
- Varbergs kommun har genom LONA-bidrag avslutat ett våtmarksprojekt tillsammans med en lokal aktör med fokus på näringsrening. En våtmark har anlagts som både tar emot dräneringsvatten från åkermark samt gårdsvatten. Projektet är först i sitt slag där man involverar hanteringen av gårdsvatten som kommer från hårdgjorda ytor på gårdsplanen. Syftet är utveckla och uppmärksamma näringsläckage utöver det som kommer direkt från åkermark.
- Halmstad kommun har beviljats LONA-bidrag för återvätning av torvmark. Syftet med projektet är att plugga och lägga igen diken på privat mark med målet att minska utsläpp av klimatgaser. Totalt ska diken på 330 m åtgärdas.
- Laholms kommun har beviljats LONA-bidrag för att anlägga en våtmark med fokus på biologisk mångfald och flödesutjämning. En våtmark på ca 0,5 ha ska anläggas i ett befintligt fuktstråk där tillrinnande vatten kommer från ca 40 ha skogsmark. Bristen på våtmarker i skogslandskap är tydlig och projektet förväntas bidra till större biologisk mångfald.
- Falkenbergs kommun har beviljats LONA-bidrag för ett större åtgärdsprojekt med fokus på återvätning och övergödningsåtgärder. Målet med projektet är att ta fram ca 20 projekteringar för återvätningar samt genomföra dessa. Kommunen ska även genomföra minst 5 övergödningsåtgärder. Åtgärderna kommer till stor del genomföras på privat mark.
- Falkenbergs kommun har beviljats LONA-bidrag för genomförande av återvätningssatsningar på torvjordar i odlingslandskapet. I samarbete med ett parallellt EU-projekt kommer fokus ligga på näringsrika torvjordar som innehåller högre näringshalter.

- TURs vattenråd har genom LOVA-bidrag avslutat ett större våtmarksprojekt med fokus på näringsrening men även flödesutjämning och hushållning av vatten i landskapet. Åtta våtmarker har anlagts på en total yta av ca 6 ha. Upp till har avfasning av 950 meter dikeskanter genomförts inom samma syfte. Den förväntade effekten är en minskning av 2350 kg kväve/år samt 15 kg fosfor/år.
- Hushållningssällskapet i Halland har beviljats LOVA-bidrag för anläggande av flera våtmarker inom flera avrinningsområden i fyra kommuner. Syftet med åtgärderna näringsrening och bistå markägare i ansökningsprocesser så att fler våtmarker anläggs eller restaureras.
- Inom LOVA har Länsstyrelsen i Hallands län i flera omgångar beviljat bidrag för åtgärdssamordning. LOVA-projekten har varit en stor bidragande faktor till flera våtmarksåtgärder inom länet.

Tillstånd och bedömning för Myllrande våtmarker – Hallands län

Länsstyrelsen i Hallands län bedömer att målet inte kan nås till år 2030. Även om det finns positiva inslag så är den sammanlagda bedömningen att trenden för miljömålet som helhet fortfarande är negativ. Centralt i bedömningen är att länets våtmarker fortsätter att påverkas, huvudsakligen negativt, av både tidigare utdikningar och av aktiva dikningsåtgärder samt att tillräckliga ekonomiska styrmedel och mer miljöanpassad lagstiftning saknas för att vända utvecklingen. Även den nationella bilden av påverkade våtmarksytor ligger till grund för bedömningen¹²⁷.

Utvecklingen är positiv vad gäller den del av miljömålet som handlar om anläggande och restaurering av våtmarker. Länetns åtgärdssamordnare är en positiv kraft i att det restaureras och anläggs fler våtmarker. Deras samordnande roll är viktig¹²⁸ då dagens stödsystem är komplicerat och innebär en stor administrativ börda för både sökanden och stödmyndigheten. Ojämnheter och kortsiktighet i budgetering och finansiering av våtmarksarbetet är problematiskt men har till viss grad förbättrats då våtmarkssatsningen blivit permanent där fleråriga projekt kan genomföras. Länsstyrelsens satsning på regional åtgärdssamordning för vatten kommer på sikt vara en drivkraft till ökat åtgärdsarbete kopplat till våtmarker där uppdraget går ut på att skapa

¹²⁷ [Våtmarker i Sverige \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

¹²⁸ Hansson, A., Svensson Floer, L., LEVA mellersta Halland – utveckling av åtgärdssamordning för jordbruket i Falkenbergs, Halmstads och Varbergs kommuner, 2021

åtgärdsinriktningar ur ett avrinningsperspektiv snarare än punktinsatser.

Att våtmarkssatsningen blivit bredare i sin utformning och nu inbegriper åtgärder kopplade till ÅGP anses vara positivt. För att möjliggöra fler projekt inom skyddade områden krävs uppdatering av skötselplaner med fokus på hydrologin men som inte prioriterats på grund av resursbrist. Lagstiftningen är också ett hinder för åtgärdsarbetet såväl inom skyddade områden som i den areella näringen. Skyddade områden utgör endast en mindre areal hydrologiskt påverkad mark i förhållande till det utdikade landskap vi har idag därav behövs tydligare och enklare lagstiftning för att underlätta åtgärdsarbetet.

Lagändringen kring strandskydd kan komma att bli ett problem för vidare åtgärdsarbete framför allt kopplat till återvätning genom pluggning av diken eller igenläggning av diken där strandskyddsdispens kan krävas inför åtgärder.

Ur mångfaldssynpunkt kan positiva tecken konstateras bland groddjur, fåglar och trollsländor i takt med ökningen av anlagda och restaurerade våtmarker^{129 130}.

Analys utifrån preciseringarna

Återskapade våtmarker och arters spridningsmöjlighet

Bevarandestatusen för länets våtmarkstyper och arter är generellt dålig på grund av markavvattning och utebliven hävd. Större resurser för restaurering krävs inom alla sektorer, både inom myndigheter och de areella näringarna, för att nå målet. Våtmarks-LONA är ett viktigt steg i rätt riktning för kommuner och ideella organisationer att genomföra flera olika typer av våtmarksåtgärder i länet. Inom LOVA har våtmarksarbetet ökat de senaste åren tack vare satsningen på åtgärdssamordnare. Skogsstyrelsens satsning på återvätning har ökat arealen restaurerade torvmarker i länet i allt större skala vilket är en positiv utveckling i fråga om klimatinsatser. Strategiska planen anses vara en viktig stödform riktad mot den areella näringen men det finns en fördröjning i utbetalningstakten för nya projekt.

Ekosystemtjänster

Befintliga diken och gamla grävningar i vattendrag orsakar problem med dålig vattenkvalitet, torka och stora flödesvariationer i Halland. Lagstiftningen för vattenverksamhet kan förtydligas så bättre hänsyn beaktas vid till exempel dikesrensningar inom den areella näringen.

Idag läcker dikad torvmark stora mängder koldioxid och lustgas till

¹²⁹ Ecological Engineering 56, 2013, s.14–25

¹³⁰ Yrfän 3, 2022, s.21–23.

atmosfären. År 2014 beräknades avgången från dikad torvmark i Sverige uppgå till drygt 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter vilket utgör en märkbar del av Sveriges totala växthusgasutsläpp. Våtmarker som idag är kolkällor kan efter restaureringar i stället bli kolsänkor¹³¹ 132.

Friluftsliv och buller

Bullerdämpande åtgärder bör göras vid fågelvåtmarker och strandängar i anslutning till större vägar i Halland, framför allt utmed E6. Studier visar att trafikbuller har en negativ påverkan på häckfågelfaunan och rekreativsvärdet¹³³.

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Åtgärdsprogrammet för hotade vadare på strandängar inbegriper arterna brushane, rödspov och svartbent strandpipare. Arternas livsmiljöer på strandängar är idag hotad av dålig hävd genom bete och slätter samt att flera marker är utdikade¹³⁴. För att förbättra tillstånden behövs ett större helhetsgrepp med fysiska åtgärder, informations spridning samt predationskontroller. Utbredningen av gynnsamma habitat behövs utmed hela kusten för möjligheten till förbättrad status för berörda arter. Tydligare lagstiftning krävs för snabbare åtgärdstakt både inom skyddade områden samt på privatägd mark.

Miljöarbetets utveckling

Utvecklingen för miljömålet går åt rätt håll sedan den senaste fördjupade uppföljningsperioden då länet ser en ökning i åtgärdstakten för våtmarker. Dock är det fortsatt inte tillräckligt för att uppfylla miljömålet till 2030. Den positiva förändringen av åtgärdstakten beror på flera faktorer men länet lyfter den lokala åtgärdssamordningen samt den stadigt ökande budgeten inom både skyddade områden och bidragsstöd som de största faktorerna för utvecklingen av miljömålet.

¹³¹ Jordbruksverket. Rapport 2014:24

¹³² [2021-7 Klimatpåverkan från dikad torvtäckt skogsmark – effek-ter av dikesunderhåll och återvätning \(skogsstyrelsen.se\)](#)

¹³³ Trafikbuller i värdefulla naturmiljöer – metodbeskrivning, 2016:036, Arvid Bergsten m.fl.

¹³⁴ Naturvårdsverket. Rapport 6680, Åtgärdsprogram för hotade vadare på strandängar, 2015-2019

Levande skogar - Halland

Sammanfattning för Levande skogar - Halland

För närvarande råder det brist på strukturer och processer som kan bära den biologiska mångfalden. Kursen behöver läggas om mot ett miljövänligare brukande. För att få bättre funktionalitet behöver strukturer och komponenter samt förutsättningar för processer finnas på plats och vara fördelade över landskapet i tid och rum. Restaurering av landskapet behöver öka. Kvarvarande äldre ädellövskogar behöver undantas från avverkning. Ingen av miljömålets preciserings visar en positiv trend.

Utveckling i miljön och målbedömning för Levande skogar - Halland

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEGATIV
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Levande skogar - Halland

Åtgärder på regional nivå - myndigheter

- Skogsstyrelsen har avtalat om naturvårdande skötsel och bekämpning av invasiva arter i områden med skyddad skog om ca. 40 ha till ett belopp om 1 450 000 kr.¹³⁵ Arbetet bedrivs kontinuerligt med statliga anslagsmedel.
- Länsstyrelsen i Halland och Skogsstyrelsen har skyddat ca 200 hektar¹³⁶ skogsmark. Arbetet fortlöper kontinuerligt och finansieras av anvisade medel från regeringen.
- Skogsstyrelsen har genomfört rådgivning och informationsinsatser om naturvårdande skötsel, ädellövskog, skogsbruk vid vatten (Grip on Life IP) kulturmiljöer och hyggesfritt skogsbruk. Sammantaget har Skogsstyrelsen nått ca 400 personer. Skogsstyrelsen har gett

¹³⁵ Muntlig uppgift av Per Taube Skogsstyrelsen, 2025-09-30

¹³⁶ SCB. Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark SCBs webbplats (Hämtad 2025-09-24)

ekonomiskt stöd om ca. 780 000¹³⁷ kr för naturvårdande skötsel och skötsel av kulturmiljöer (Nokås). Rådgivning och ekonomiskt stöd finansieras via anslagsmedel och pågår fortlöpande.

- Länsstyrelsen i Halland har genomfört naturvårdande skötsel. Røjning och ringbarkning av inväxande gran i löv- och ädellövskog, totalt 315 hektar. Avveckling av granplantager och plockhuggning av gran i löv- och ädellövskog, totalt 35 hektar. Plantering av ädellövträd, totalt 4100 plantor av bok. Omkring 4,6 milj. kr har åtgärderna kostat, åtgärderna finansierats av intäkter från avverkning.¹³⁸

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Laholms kommun¹³⁹ har med stöd av Länsstyrelsen i Halland utökat naturreservatet Såghuslund med ca 2,3 ha. Arealen är en värdekärna av ädellövskog. Finansiering har skett genom Lonabidrag samt markåtkomstbidrag via Naturvårdsverket.

Åtgärder inom näringslivet

- Södra skogsägarna har genomfört en uppföljning av avverkade trakter under 2024 genom stickprov¹⁴⁰. Resultatet visar att det vid slutavverkning lämnades i snitt 28,5 hänsynsträd, 4,1 högstubbar och 8,3 torra träd per hektar. Man har noterat att skador på kulturmiljöer är stor och därför initierat kunskapshöjande åtgärder. Södra representerar ca 50 % av den privatägda skogen i Götaland.

Övriga åtgärder

- Frivilliga avsättningar av skogsägarkollektivet uppgår till ca 23 600 ha¹⁴¹, vilket motsvarar ca 7 % av skogsmarken. Arealen har ökat påtagligt sedan 2023. Frivilliga avsättningar är ett avgörande bidrag för att nå miljömålet Levande skogar.

Tillstånd och bedömning för Levande skogar - Halland

Skogsstyrelsen bedömer att miljömålet med tillhörande preciseringar inte kommer nås till år 2030 med de idag beslutade styrmedlen.

Inga av miljömålets preciseringar har positiv trend. Det finns ett

¹³⁷ Skogsstyrelsens årsredovisning 2024 (Hämtad 2025-10-08)

¹³⁸ Meddelande från Länsstyrelsen Halland (2025-09-01)

¹³⁹ Meddelande från Laholms kommun (2025-09-03)

¹⁴⁰ Södra Skogsägarna, Blandade resultat i årets hänsynsuppföljning (Hämtad 2025-10-08)

¹⁴¹ Frivilliga avsättningar och certifierad areal på Skogsstyrelsens webbplats (Hämtad 2025-09-23)

underskott av realiserbara nischer för många arter, kvalitén i landskapet är för låg för att klara den biologiska mångfalden samt kända kulturmiljöer skadas vid skogsbruksåtgärder. Hänsyn till miljön och restaurering vid skogsbruksåtgärder behöver öka. Större arealer skog behöver förvaltas med målsättningen att bevara den biologiska mångfalden. Klimatförändringen ger en påspädning av negativa effekter. Arter som inte kan migrera drabbas om inlåsnings effekter. Mer nederbörd, längre torrperioder orsakar stora förändringar i den lokala miljön. Ökad vindfällning kan skada värdekärnor och sparad hänsyn, med följd att hotade arter försvinner lokalt genom minskad livsmiljö. Körskador riskerar att öka med mer nederbörd vilket leder till negativa synergier.

Bedömning av preciseringar

Precisering till miljö kvalitetsmål	Bedömning
Skogsmarkens egenskaper och processer	Nej
Ekosystemtjänster	Nej
Grön infrastruktur	Nej
Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation	Nej
Främmande arter och genotyper	Nej
Bevarade natur- och kulturmiljö värden	Nej

Analys utifrån preciseringarna

Precisering 1

Skogsmarkens egenskaper och processer:

Uttag av grot sker på ca 70 % av skogsmarken vid avverkning. Omkring en femtedel av den granskog som förnygringsavverkas saknar återföring av aska.¹⁴²

¹⁴² Bara-naturlig-förurning/förurning-från-skogsbruk, Sveriges miljömål (Hämtad 2025-10-08)

Utsläpp av kvävoxider påverkar skogsmarken negativt.¹⁴³ Nedfallet är ca 8 kg per ha och år. Nedfallet har en stark gödslingsseffekt vilket orsakar förändringar i vegetationens sammansättning, ger tätare skogar och försurar marken.

Skogsmarkens naturliga hydrologiska funktioner är nedsatta på grund av tidigare markanvändning. Åtgärder behövs för att restaurera markens vattenhållande förmåga. En restaurering stöder flera andra miljömål. Den ringa mängden naturliga våtmarker medför en öka risk för spridning av bränder. Klimatförändringen kommer att öka risken för större bränder om åtgärder inte vidtas för att återställa naturliga brandrefugier och skapa ökad variation i landskapet.¹⁴⁴

Precisering 2

Ekosystemtjänster:

Habitat och livsmiljöer, biologisk mångfald, bevarade natur- och kulturmiljöer, gynnsam bevarandestatus och grön infrastruktur är ekosystemtjänster som behöver förbättras för att trenden ska vända.

Precisering 3

Grön infrastruktur:

Infrastrukturen är uppbyggd av ett flertal komponenter. Brist på en eller flera komponenter leder till sämre funktion och en utdöendeskudd kan på sikt uppstå. Diagram 1 och 2 visar tillgången på sälg och rönn i Halland. Statistiken indikerar en minskande trend av trädslagen och avsaknad av grova träd. Volymerna som redovisas är osäkra men trenden att återväxten är svag bör tas på allvar. Minskningen av antalet träd i landskapet leder till svårigheter för de arter som utnyttjar träden som födoresurs. Skogsstyrelsens Sambandet syns tydligt i diagram 1 avseende sälg, där få unga individer noterats de senaste 10 åren. Även trenden för rönn är negativ, diagram 2. Betetrycket behöver minskas för att säkerställa reproduktion av sälg och rönn. Diagram 3 visar antalet träd med naturvärde per hektar som lämnas vid föryngringsåtgärder. Fem till sex träd per ha är för lite för en funktionell infrastruktur. På grund av historiska skogsbruksmetoder saknas idag äldre träd att lämna som hänsyn på vissa områden.

Precisering 4

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation:

Naturtyper som ekskog (näringsrik och näringsfattig) och näringsfattig bokskog samt sumpskogar med lövskog har inte gynnsam

¹⁴³ Kväveoxider, utsläpp till luft, Naturvårdsverkets webbplats (Hämtad 2025-10-08)

¹⁴⁴ Skogsbruket kan minska risken för stora bränder i skogen, SLU (Hämtad 2025-10-08)

bevarandestatus på grund av för liten areal eller för dålig kvalitet.

Vissa vedlevande arter är knutna till ved av sådant slag som aldrig eller endast sällan förekommer i kulturskogar. Mängden död ved ökar inte i landskapet.¹⁴⁵ Notabelt är att målsättningen var att till 2010 öka volymen hård ved med 40 %, sedan 2005 har volymen halverats. Särskilt den grova veden (> 30 cm) är attraktiv för insekter och förekommer i små mängder.¹⁴⁶ Mängden död ved av lövträd är för liten i Halland för att uppnå gynnsam bevarande status.¹⁴⁷

Precisering 5

Främmande arter och genotyper

Artdatabanken bedömer att i Hallands län finns 269 arter med hög eller mycket hög risk för negativ påverkan på inhemsk biologisk mångfald.¹⁴⁸

Precisering 6

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Kända kulturmiljöer påverkas negativt vid skogsbruksåtgärder^{149 150}. Skogsbruket har svårigheter att upptäcka och ta hänsyn till kulturlämningar. Det är svårt att bedöma varför, då lämningarna är kända och finns registrerade digitalt. Naturvårdande skötsel behöver utföras i större omfattning.

Miljöarbetets utveckling

Miljöarbetet fortskrider med ungefär samma hastighet och ambition som tidigare. Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Halland bildar nya områdesskydd löpande i mån av tillgängliga medel. Bristen på medel försämrar möjligheten att bevara resterna av de äldre skogar som inte har föryngringsavverkats. Insatser görs av staten, näringslivet och privata aktörer. Det som genomförs är bra men takten och omfattningen behöver öka.

Behov av förändrad styrning

Ytterligare styrmedel behövs för restaurering av naturmiljön (naturvårdande skötsel) mer hänsyn vid skogsskötsel samt skydd av äldre

¹⁴⁵ Skogsstyrelsen, Död ved. Volym efter Nedbrytningsgrad och År. Volym (milj. m³), 13 Hallands län PxWeb (Hämtad 2025-10-05)

¹⁴⁶ Skogsstyrelsen, Död ved. Volym per diameterklass efter Diameterklass och År. Volym död ved per hektar, m³/ha, Produktiv skogsmark utanför formellt skydd, Hallands län.. PxWeb (Hämtad 2025-10-09)

¹⁴⁷ Skogsstyrelsen, Död ved.Volym per trädslag efter Tabellinnehåll och År. Produktiv skogsmark utanför formellt skydd, Hallands län, Lövträd.. PxWeb (Hämtad 2025-10-09)

¹⁴⁸ Risklista 2024-Artfakta från SLU Artdatabanken (Hämtad 2025-10-08)

¹⁴⁹ PxWebb Andel kända kulturlämningar som påverkats vid föryngringsavverkning efter Skadegrad och År. Skadeandel, procent, Götaland, Alla ägare. (Hämtad 2025-10-06)

¹⁵⁰ Kulturmiljöhänsyn vid föryngringsavverkning - Skogsstyrelsen (Hämtad 2025-10-04)

skogar.

Skogsägare behöver erbjudas utökat beslutstöd av skogliga myndigheter. Till exempel genom enskild rådgivning i den egna skogen.

Naturvårdande skötsel är en kostsam och tidskrävande åtgärd samt kan endast utföras under delar av året. Planering inför naturvårdande skötsel kräver specifik kompetens för att åtgärden ska bli utförd på ett ekologiskt bra sätt. Stöd till upprättande av skötselöverslag inför naturvårdande skötsel i frivilligt avsatta områden kan bidra till ökad omfattning och en förbättrad anpassning till miljövärdena i det enskilda fallet.

Staten behöver inse att sektorsansvaret inte är givet och att skogsnäringsen inte vill ta på sig hela ansvaret. Skogsbruket har svårt att förändra sitt beteende, krav från markägare och industrins intressen prioriteras framför biologisk mångfald. Det behöver kvantifieras hur stor del av kostnaden för att nå miljömålet den enskilda skogsägaren ska ta ansvar för.

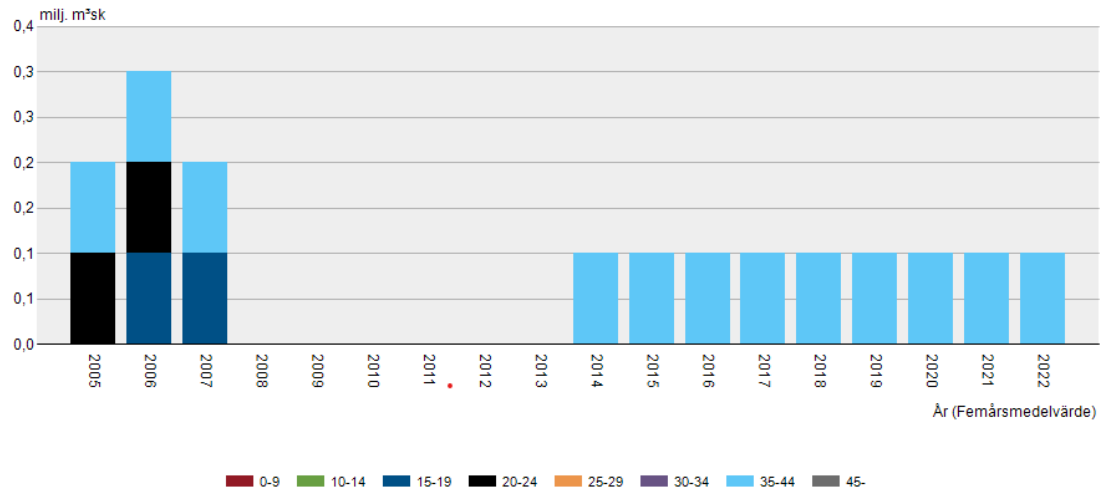
Incitament behövs för att stimulera cirkulär användning av skogsbränslen. Markägarna behöver bli medvetna om de negativa effekter som kan uppstå vid för låga halter av baskatjoner. Tydligare styrning behövs för att öka återföring av vedaska. Utsläppen av kväve från transporter behöver upphöra.

Värderingen av ekosystemtjänster bör ske genom en nationalekonomisk ansats, företagsekonomiska kalkylmodeller diskriminerar vissa tjänster på ett icke önskvärt sätt vilket försämrar den biologiska mångfalden.

Incitament saknas för att lämna ekonomisk värdefulla träd som hänsyn. Det är stor variation mellan skogsägarnas ambitionsnivå när det gäller hänsynstagande, miniminivån bör höjas, näringsens målbilder behöver tillämpas i större utsträckning. Förlängda omloppstider inom skogsbruket bör gynna den gröna infrastrukturens kvalitet. Förvaltning av klövvilt behöver ske på ett sådant sätt att betesbegärliga trädslag kan förnygras och nya trädindivider får växa upp till gamla träd. Tidigare markanvändning, avverkning av gammal skog, för lite hänsyn sparas vid skogsbruksåtgärder samt för stor klövviltstam medför att återhämtningen av grön infrastruktur uteblir.

En avgift för att finansiera biologisk mångfald bör övervägas. Mätningar visar att allmänheten är beredd att betala för flera ekosystemtjänster. En lösning liknande radio- och TV-avgiften kan tillämpas.

Tabell 1.10 - Virkesförrådet levande träd efter Diameterklass (cm) och År (Femårsmedelvärde). Hallands län, Sälg, Virkesförråd (milj. m³sk), Exkl. fjäll.

Notera: All mark exklusive bebyggd mark. Inklusive fjäll 2018 -.

Diagram 1, Förekomst av sälg över tid.¹⁵¹ För åren 2008–2013 är volymen mindre än 0,1 milj m³sk. Volymen redovisas som 0 på grund av avrundning till 1 decimal men förekomst finns av sälg.

Tabell 1.10 - Virkesförrådet levande träd efter Diameterklass (cm) och År (Femårsmedelvärde). Hallands län, Rönn, Virkesförråd (milj. m³sk), Exkl. fjäll.

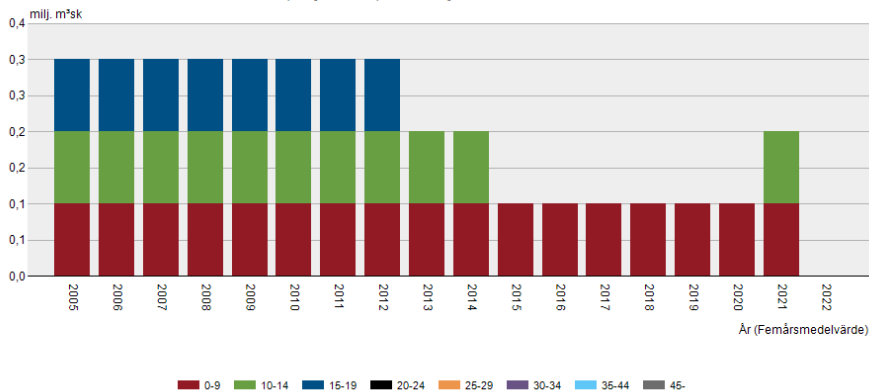
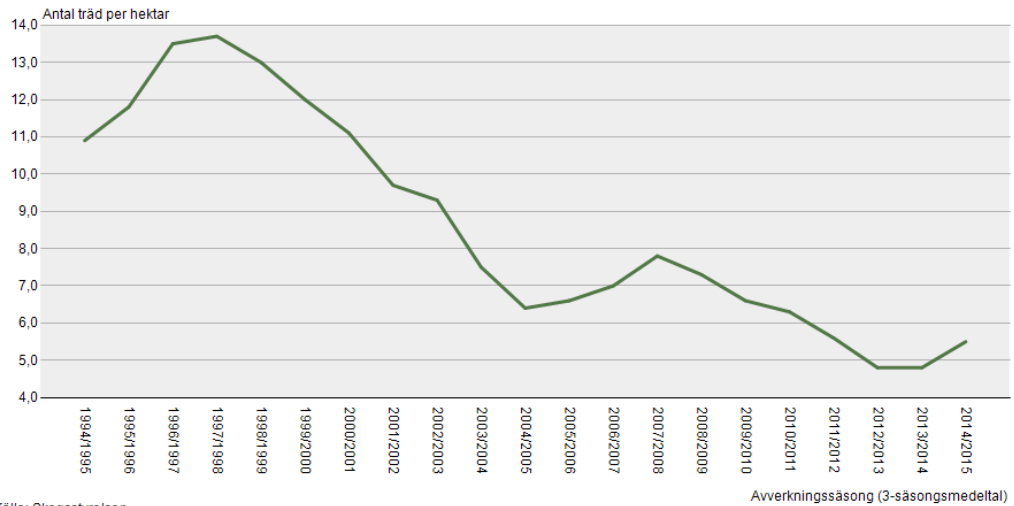

Diagram 2, Förekomst av rönn över tid.¹⁵² För 2022 är volymen mindre än 0,1 milj m³sk, avrundning till 1 decimal gör att ingen volym redovisas.

¹⁵¹ SLU, Tabell 1.10 - Virkesförrådet levande träd fördelat på trädslag inom diameterklasser (2003 - idag). PxWeb (Hämtad 2025-10-02)

¹⁵² Ibid

6a. Antal lämnade hänsynsträd per hektar på avverkad yta, efter Avverkningssäsong (3-säsongsmedeltal). Götaland, Totalt.

Källa: Skogsstyrelsen

Obs:

Resultaten som publiceras 2020 innehåller en revidering av både antalet lämnade hänsynsträd och lämnad trädvolym från och med avverkningssäsongen 1998/1999. Revideringen beror på att vi vid uppdatering av beräkningsmodellen upptäckte felaktigheter i tidigare publicerade resultat.

Årtalet avser den avverkningsperiod som ligger i mitten av de tre avverkningsperioder som statistiken bygger på.

Uppmätt 5-7 år efter förnyrningsavverkning fördelat. Avser ved 15 cm eller grövre.

Med nettoareal avses avverkningens areal utom hänsynsmark.

Diagram 3, visar antalet naturvärdesträd som lämnats vid avverkning.

Ett rikt odlingslandskap Hallands län

Sammanfattning för Ett rikt odlingslandskap – Hallands län

Fortlöpande arbete görs för att gynna hotade arter och naturtyper liksom bevarande och utveckling av länets kulturmiljöer. För en stärkt livsmedelsproduktion görs många insatser som utbetalning av EU-stöd, kompetensinsatser och uppdatering av regional livsmedelsstrategi. I Halland satsas det på att bekämpa invasiva arter som finns i odlingslandskapet. Mycket görs även för att bevara biologisk mångfald och kulturmiljövärden men för att lyckas med detta krävs fler och samlade insatser på alla nivåer i samhället.

Utveckling i miljön och målbedömning för Ett rikt odlingslandskap – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEGATIV
- Nås miljö kvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Ett rikt odlingslandskap – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Genom jordbrukspolitikens alla stöd och investeringar bidrar halländskt jordbruk med många insatser för ett rikt odlingslandskap och livsmedelsproduktion. Länsstyrelsen arbetar även med kunskapshöjande insatser genom kompetensprojekten Hållbart odlingslandskap, Ängs- och betesmarker, Ekologisk produktion, Greppa Näringen, Stärkt konkurrenskraft, Djurvälstånd samt Livsmedel och besöksnäring. För stärkt livsmedelsproduktion pågår även ett samarbete med Region Halland för att uppdatera Sveriges livsmedelsstrategi för regionala förhållanden. Projektet Gröna möten bidrar med kunskapsbaserade evenemang och är en mötesplats för de gröna näringarna att sprida forskning och innovation. Målkonflikten livsmedelsproduktion respektive bostadsbyggande och

energiproduktion fortsätter att bearbetas genom kommunernas planarbete och genom tillståndsprövningar för solceller.¹⁵³

- Länsstyrelsen har under 2025 med hjälp av finansiering från EU-projektet Grip on Life samt medel från Naturvårdsverket utfört åtgärder mot de invasiva växterna (IAS) *gul skunkkalla* samt *strandkotula*. Åtgärder med målet att begränsa spridningen av *jätteloka* har samordnats av Länsstyrelsen och bekostats av markägare längs Skintan och Vrånglabäcken samt Halmstad kommun.¹⁵⁴
- Länsstyrelsen har fattat beslut om nyanläggning av våtmarker om totalt 5,85 ha i landsbygdsprogrammet och strategisk plan. Beslut har också fattats för tre engångsröjningar på totalt 3,8 ha samt fyra rovdjursavvisande stängsel på totalt 7095 m kopplat till variationsrikt odlingslandskap, så att djurägarna kan bedriva bete närmare skogsbygd där det finns risk för vargangrepp.¹⁵⁵
- I Halland drivs våtmarksprojektet Restaurering av strandängar med syfte att förbättra förutsättningar för strandängsvadare. Vadarfåglar har till stor del missgynnats av utdikningen i odlingslandskapet. Genom samverkan med andra projekt (Nordens Ark) genomförs återupptagen hävd, restaureringar, inventeringar tillsammans med predator kontroll för att skapa bättre förutsättningar för vadare. För att sprida kunskap och informera allmänhet och berörda aktörer om arbetet på strandängar har en [hemsida](#) för projekt Myllrande Kust - från tofsvipa till sydlig kärrensäppa publicerats.
- Länsstyrelsen har beviljats medel från Naturvårdsverket för att restaurera rikkärr. De få rikkärr som finns kvar i landskapet idag har inte erforderlig skötsel och det finns stort behov av restaurering i form av hydrologisk återställning samt återupptagande av hävd.
- Arbetet med odlingslandskapet i de skyddade områdena sker löpande genom ett gott samarbete med djurhållare och markägare samt stängsling. Det utförs även naturvårdsbränningar, slätter och restaureringar för att bevara och utveckla hävdade marker och gynna den biologiska mångfalden. Dessa betesmarker och ängar berör bl. a naturtyperna rikkärr, fuktängar, ljunghedar, strandängar, silikatgräsmarker, trädklädda betesmarker, mosaikbetesmarker med ljunghedar och hållmark längs kusten.
- Länsstyrelsen restaurerar kustnära sandmarker för att gynna den biologiska mångfalden. En stor insats är återkommande bortgrävning av vresros (en IAS). För att skapa en variation i livsmiljöer bedrivs sedan mosaikartad skötsel i områdena. Arbeten i kustnära

¹⁵³ Kristin Ovik, Lantbruksdirektör, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁵⁴ Kent Lindqvist, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁵⁵ Emma Björkqvist, handläggare Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Hallands län

sandmarker sker ofta i samverkan med samfällighetsföreningar och markägare.¹⁵⁶

- Inom länets kulturresevat arbetar Länsstyrelsen med restaurering och rekonstruktion av äldre odlingslandskap samt åtgärder för att upprätthålla äldre brukningsmetoder och växtsorter. Länsstyrelsen bedriver även fornvård på ett 50-tal fornlämningar i länet, varav många ligger i odlingslandskap.¹⁵⁷
- Efterfrågan på Greppa Näringens rådgivning Biologisk mångfald i åkerlandskapet har ökat och det senaste året har det gjorts sex rådgivningar¹⁵⁸.
- I den nya ersättningen för åtgärder i ängs- och betesmarker har restaureringsåtgärder hittills i år beslutats för 4,62 ha betesmark och 0,13 ha äng. De ska utföras 2025–2027.¹⁵⁹
- Inom kompetensprojekten kopplade till ett rikt odlingslandskap har Länsstyrelsen genomfört 19 rådgivningar om restaurering och skötsel av ängs- och betesmarker eller om biologisk mångfald i åkerlandskapet under det senaste året¹⁶⁰. Det har också hållits kurser om betesplanering för lantbrukare som brukar naturbetesmarker där 37 personer deltagit.
- Länsstyrelsens landsbygdsenhet ger tre gånger per år ut tidningen Lantbruksnytt, finansierad med medel från ovan nämnda kompetensprojekt, med bred inriktning på biologisk mångfald i odlingslandskapet.¹⁶¹

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Falkenbergs kommun har, i samarbete med Varbergs kommun, LRF:s kommungrupp i Varberg respektive Falkenberg, Falkenbergs jaktvårdskrets samt privata markägare, beviljats ca 2,5 miljoner i EU-stöd för att under 2024–2027 anlägga småbiotoper i slättbygd för att gynna biologisk mångfald. Arbetet kommer genomföras genom att åtgärdssamordnaren stöttar intresserade markägare i processen från idé till genomförande.¹⁶²
- För att utveckla det kommunala Vinbergs naturreservats natur- och friluftsvärden har Falkenbergs kommun beviljats LONA-bidrag för åtgärder utförda mellan 2020–2024. Igenväxta gräsmarker har restaurerats genom röjningar och slåtter. Gamla grova träd har frihuggits och bryn med blommande träd och buskar har skapats.

¹⁵⁶ Jeanette Erlandsson, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁵⁷ Jenny Nord, antikvarie, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁵⁸ Gun Wallnedal, Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁵⁹ Kristin Ovik, Lantbruksdirektör, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁶⁰ Alexandra Malmström, Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁶¹ Annica Lindén, Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁶² [Nya småbiotoper för biologisk mångfald i Falkenberg och Varberg](#)

Två nya naturstigar har anlagts och märkts ut i naturreservatet. Dessa ger besökare möjlighet att nå naturmiljöerna utmed Vinån som inte varit tillgängliga tidigare.¹⁶³

- Laholms kommun har inom ramen för arbetet med Översiktsplan 2050 förtydligat kriterier för ianspråktagande av jordbruksmark. Tydliga illustrationer och kriterier har tagits fram som visar var på landsbygden det kan vara lämpligt att bygga och inte, samt för att kunna skydda, förvalta och utveckla landsbygden och jordbruksmarken i kommunen.¹⁶⁴

Åtgärder inom näringslivet

- "Solbruk i vårt jordbrukslandskap" är ett projekt som medfinansieras av Interreg ÖKS. Det är nu godkänt för en demonstrationsmiljö där kombination av solceller och odling på samma mark ska testas i ett solbrukssystem. Det pågår regionalt även andra fältförsök och projekt för att gynna biologisk mångfald och livsmedelsproduktion.¹⁶⁵

Tillstånd och bedömning för Ett rikt odlingslandskap – Hallands län

Målet kommer inte nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel. I delar av länet, på slättbygden, har jordbruket blivit alltmer specialiserat och intensivt, medan marker i andra delar av länet inte brukas längre och gårdar läggs ner. Många lantbrukare är miljöintresserade och sköter jordbruksmarken på ett sätt som gynnar natur- och kulturmiljövården, men för att lyckas med detta krävs insatser på alla nivåer i samhället, från lokalt arbete i kommunerna för att begränsa exploateringen av jordbruksmark till att påverka hur den gemensamma europeiska jordbrukspolitiken utformas.

Analys utifrån preciseringarna

Ekosystemtjänster

Lantbrukets ekosystemtjänster är många¹⁶⁶ och den främsta är att förse oss med livsmedel. Den hotas när högvastande åkermark exploateras. Bioenergi från gårdsbaserad biogasproduktion är en annan ekosystemtjänst vilken har ökat i Halland.

På en ekologisk gård finns dokumenterat fler arter och individer av växter och djur liksom pollinerande insekter än en icke ekologisk. Studier

¹⁶³ Ingela Danielsson, kommunekolog, Falkenberg kommun

¹⁶⁴ Lina Strömquist, översiktsplanerare, Laholms kommun

¹⁶⁵ Kristin Ovik, Lantbruksdirektör, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁶⁶ [Naturvårdsverket; Ekosystemtjänster i odlingslandskapet.pdf](#)

visar att motsvarande även kan gälla jordens bördighet. Trenden i Halland är att arealen ekologiskt brukad jordbruksmark minskar, se diagram 1, röd stapel avspeglar antal företag och areal sökt i SAM 2025. Den minskade efterfrågan från konsumentled, inkluderat mat i offentlig sektor, påverkar starkt.¹⁶⁷

Andelen ekologiskt odlad åkermark var 2024 11,1 % i Halland, för riket var det 16,6 %. Det är en drastisk minskning från 2023 då den var 13,1 % i Halland och 18,4 % för hela landet.¹⁶⁸

Variationsrikt odlingslandskap

Inslagen av hävdade marker med hög biologisk mångfald förekommer bara på små arealer som ofta ligger utspridda i odlingslandskapet. Det innebär dåliga förutsättningar för överlevandet i många av de nuvarande livsmiljöerna samt möjligheterna för spridning till andra lämpliga livsmiljöer. Mängden småbiotoper skulle behöva öka, för att skapa goda förutsättningar för odlingslandskapets arter.

I slättbygden är den gröna infrastrukturen ständigt starkt hotad av exploatering av jordbruksmark. Trots biotopskydd hotas småbiotoper fortfarande.¹⁶⁹ Antalet inkomna ärenden om dispens har de senaste åtta åren legat vid 70 inkomna ärenden per år, åren dessförinnan omkring 40 ärenden per år. Majoriteten får bifall och mindre än 10 % får avslag. Tillsynsärenden kopplat till biotopskydd har ökat från omkring två ärenden per år för tio år sedan till, hittills i år, nio tillsynsärenden. Omkring 10–20 % av ärendena leder till föreläggande om rättelse. Omkring hälften av ärendena leder till åtalsanmälningar.¹⁷⁰

Arealen ängs- och betesmarker med miljöersättning ligger fortsatt på en stabil nivå, en långsam återhämtning sedan 10 år tillbaka. Det fortsätter att komma in ansökningar för våtmarker. Ersättning för blommande åker och fältkant har haft högt söktryck och omfattar cirka 800 ha, framför allt i slättbygd. Även i åtgärden Samarbete för miljö och klimat har det beslutats om stöd till projekt för att skapa nya småbiotoper, ett framgångsrikt och uppmärksammat projekt. Samtidigt pågår strukturrationalisering, igenväxning och ianspråktagande av jordbruksmark.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Med tanke på Hallands starka strukturrationalisering i jordbruket och ianspråktagande av jordbruksmark finns det risk för att populationer

¹⁶⁷ Maria Henriksson, Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁶⁸ Jordbruksverkets statistikdatabas

¹⁶⁹ Jeanette Erlandsson, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷⁰ Anna-Karin Tysklind, miljöhandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

isoleras och vissa biotoper försvinner¹⁷¹.

Hotade arter och naturmiljöer

Den senaste revideringen av rödlistan 2020 visade att en tredjedel av de rödlistade arterna har sin huvudsakliga livsmiljö i jordbrukslandskapet. Även om inte alla förekommer i Halland visar det tydligt att det finns en hotbild mot många av jordbrukslandskapets arter.¹⁷²

För att hotade arter och känsliga naturmiljöer ska kunna återhämta sig är det av stor vikt att kunna hålla invasiva främmande arter borta från dessa miljöer.¹⁷³

Främmande arter och genotyper

Invasiva främmande arter fortsätter sin utbredning. Det krävs mer resurser för att begränsa spridningen samt för tillsyn och uppföljningar. Länsstyrelsen arbetar inriktat med samverkan med föreningar, skolor och kommuner. Information till allmänheten är ett viktigt arbete som har utökats för att bygga upp kunskapen och engagemanget om invasiva främmande arter.¹⁷⁴

Kultur- och bebyggelsemiljöer

Det är viktigt att värna om inhemska kulturväxter inom kultur- och bebyggelsemiljöer. Främmande arter som enligt SLU Artdatabankens risklista har en hög eller mycket hög risk för invasivitet ska hållas borta från dessa miljöer.¹⁷⁵

Igenväxning av fornlämningsmiljöer och borttagande av kulturlämningar i och kring odlingslandskapet är ett fortsatt stort problem i Halland. Viktiga orsaker är bristen på finansiering av fastighetsägares markröjning och effektivisering av jordbruket, vilket gör att stenmurar och andra värdefulla historiska spår i odlingslandskapet minskar när de tas bort som odlingshinder. Även ändrad markanvändning till följd av exempelvis storskaliga anläggningar för energi och infrastruktur innebär en negativ påverkan på kulturvärden i jordbrukslandskapet.¹⁷⁶

Behov av förändrad styrning

De senaste åren har nerdragning av medel för naturvårdande skötsel i skyddade områden resulterat i att skötseln inte kunnat göras i normal utsträckning. Det är resurskrävande att bedriva en naturvårdsanpassad betesdrift, slåtter på naturbetesmarker och slåtterängar samt att hålla

¹⁷¹ Kristin Ovik, Lantbruksdirektör, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷² Jeanette Erlandsson, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷³ Kent Lindqvist, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷⁴ Kent Lindqvist, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷⁵ Kent Lindqvist, naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷⁶ Maja Jannerling, antikvarie, Länsstyrelsen i Hallands län

igenväxningen borta. Det är viktigt att med stabila resurser under en längre tid för att kunna sköta om dessa marker.¹⁷⁷

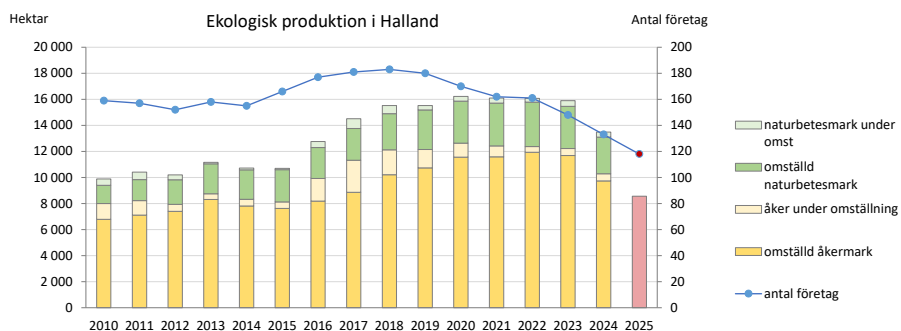

Diagram 1. Ekologisk produktion i Halland^{178,179}.

¹⁷⁷ Emelie Andersen, reservatsförvaltare, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷⁸ Maria Henriksson, Landsbygdsenheten, Länsstyrelsen i Hallands län

¹⁷⁹ Jordbruksverkets statistikdatabas

God bebyggd miljö

Hallands län

Sammanfattning för God bebyggd miljö – Hallands län

Utvecklingen för God bebyggd miljö i Hallands län är neutral och målet nås inte till 2030. Positiva insatser görs via regionala planer, kommunala strategier och kulturmiljöarbete, men utmaningar kvarstår, som exploatering på jordbruksmark, förlust av gröna ytor och klimatrisker. Behov finns av bättre samordning, ökade resurser för kulturmiljövård och integration av klimatanpassning i planeringen för hållbar utveckling.

Utveckling i miljön och målbedömning för God bebyggd miljö – Hallands län

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEUTRAL
- Nås miljö kvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för God bebyggd miljö – Hallands län

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Under 2025 har Länsstyrelsen Hallands län svarat på samråd om Regional fysisk plan Halland 2050. Länsstyrelsen har lyft berörda preciseringar under God bebyggd miljö och pekat på miljömålets vikt i fortsatt regional utveckling. Region Halland har perspektivet att länet ska utvecklas med kollektivtrafiknära lägen, vilket bidrar positivt till miljömålets uppfyllelse. Planen finansieras av Region Halland medan rådgivning och tillsyn ingår i Länsstyrelsens ordinarie verksamhet. Den önskade effekten är bättre regional samordning mot god bebyggd miljö.¹⁸⁰
- Under 2025 har Länsstyrelsen Hallands län lämnat samrådsyttranden om översiktsplaner i Laholm och Varbergs kommun¹⁸¹ samt

¹⁸⁰ Länsstyrelsen Hallands län ärende dnr. 9184-2024,

¹⁸¹ Länsstyrelsen Hallands län, ärende dnr. 3340-2025 Laholm ÖP samt dnr. 8946-2024 Varberg ÖP

granskningsyttrande om FÖP Kungsbacka stad¹⁸². I yttrandena ger Länsstyrelsen råd om miljömålet God bebyggd miljö. Arbetet ingår i Länsstyrelsens ordinarie verksamhet. Effekterna är lämplig markanvändning som ska vara hållbar över byggnadernas livslängd.

- Länsstyrelsen Hallands län har ett planforum där kommunerna kan diskutera översiktsplaner och detaljplaner med mål att kunna få stöd och rådgivning om lagstiftning samt utbyta erfarenheter. Forumet bekostas av Länsstyrelsen där flera enheter deltar. Effekten är färre överprövade detaljplaner och översiktsplaner med färre statliga synpunkter.
- I samband med Byggnadsvårdsåret 50 år 1975–2025 har Länsstyrelsen Hallands län beviljat 223 187 kronor av det statliga kulturmiljövårdsanslaget i bidrag till byggnadsvårdskurser och publika evenemang rörande byggnadsvård, vilka anordnats av Hallands kulturhistoriska museum¹⁸³, Hallands bildningsförbund i samarbete med Föreningen Byggnadsminnen i Hallands län¹⁸⁴ och Kungsbacka kommun¹⁸⁵. Effekten är att kunskap om god byggnadsvård och traditionella hantverk sprids, vilket bidrar till att fler byggnader i länet kan bevaras på ett hållbart sätt.
- Länsstyrelsen Hallands län har fördelat det statliga kulturmiljövårdsbidraget till byggnadsvård, vård av landskap och fornlämningar samt tillgängliggörande av kulturmiljön. Bidraget gör kontinuerligt att värdefulla kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas, vilket bidrar till en gestaltad livsmiljö och ger positiva effekter för invånarnas livskvalitet.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Halmstad kommun har tagit fram tematiska tillägg till översiktsplanen avseende arkitekturpolicy och förnybar energi. Arbetet finansieras av kommunen. Syftet är att skapa god helhetsverkan gällande hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering samt hushållning med energi och naturresurser.¹⁸⁶
- Halmstad kommun har tagit fram planen Grönare Halmstad – en plan för gröna och blå värden som varit på samråd under 2025. Planen är ett verktyg i arbetet för att skydda och stärka den biologiska mångfalden, möta klimatutmaningen och förbättra livskvaliteten för

¹⁸² Länsstyrelsen Hallands län dnr. 1893-2025,

¹⁸³ <https://hallandskonstmuseum.se/evenemang/friluftsmuseet-hallandsgarden-firar-100-ar-3/>

¹⁸⁴ Länsstyrelsen Hallands län dnr. 1040-2025

¹⁸⁵ Länsstyrelsen Hallands län dnr. 956-2025

¹⁸⁶ Åtgärd inhämtad från kommunens enkätsvar, Länsstyrelsen Hallands län dnr. 6438-2025

invånare och besökare. Planen bekostas av kommunen och är ett metodstöd för att uppnå miljökvalitetsmålen och Agenda 2030. 187

- Hylte kommun har antagit Tillväxt- och utvecklingsstrategi 2025–2040. Strategin har syftet att skapa god helhetsverkan gällande hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering samt hushållning med energi och naturresurser. Förväntad effekt är en långsiktig ökning av tillväxten i kommunen.188
- Laholms kommun har en gestaltningsgrupp som fungerar som intern remissinstans och som under året har yttrat sig om gestaltning i bygglov, utvecklingsprojekt och kulturmiljöprogram. Gruppen bekostas av kommunen och effekten är metodstöd för att kunna uppfylla preciseringarna av god helhetsverkan och hållbar samhällsplanering.189
- Falkenbergs kommun har antagit en ny energistrategi, påbörjat arbetet med en grönblå strategi, en arkitekturstrategi och riktlinje för laddinfrastruktur. Åtgärderna bekostas av kommunen och förväntas ha positiva effekter för preciseringarna Infrastruktur, God vardagsmiljö och Hållbar samhällsplanering.190
- Region Halland samordnar ett forum för översiktsplanerare där kommuner och Länsstyrelsen deltar i tidig dialog om regional utveckling. Deltagande finansieras av respektive myndighet. Målet är att sprida kunskap och öka mellankommunal samordning vilket är positivt för flera av preciseringarna inom god bebyggd miljö.
- Laholms kommun har antagit ett kulturmiljöprogram för kommunen och arbetar med ett kulturmiljöprogram för staden Laholm. Arbetet har bekostats av kommunen med stöd av det statliga kulturmiljövårdsanslaget som fördelas av Länsstyrelsen191. Kulturmiljöprogrammen förväntas ge bättre beslutsunderlag i samhällsbyggnadsprocessen och öka medvetenheten om kulturmiljön både inom den kommunala organisationen och bland allmänheten.

Åtgärder inom näringslivet

- Under perioden 2024-01-01 till 2024-12-31 har 43 detaljplaner antagits i Halland, vilket är färre än under 2023. Planerna möjliggör dock för fler bostäder än under 2023. Planerna bekostas av privata

¹⁸⁷

<https://www.halmstad.se/halmstadvaxer/framtidenshalmstad/gronarehalmstadplanforblaochgronavarden.16466.html>

¹⁸⁸ <https://www.hylte.se/kommun-och-politik/om-kommunen/tillvaxt-och-utveckling>

¹⁸⁹ Åtgärd inhämtad från kommunens enkätsvar, Länsstyrelsen Hallands län dnr. 6438-2025

¹⁹⁰ Åtgärd inhämtad från kommunens enkätsvar, Länsstyrelsen Hallands län dnr. 6438-2025

¹⁹¹ Länsstyrelsen Hallands län dnr. 5936-2024

exploatörer eller kommunala bolag. Effekterna av färre detaljplaner men ökad andel bostäder reflekterar goda bidrag till preciseringarna hållbar bebyggelsestruktur och hållbar samhällsplanering.

Tillstånd och bedömning för God bebyggd miljö – Hallands län

Länsstyrelsen i Hallands län bedömer att målet God bebyggd miljö inte nås till år 2030. Utvecklingen är neutral då flera positiva trender, som kommunernas arbete med översiktsplaner och ökat fokus på hållbarhetsfrågor motverkas av negativa trender som ökat resande, exploatering på jordbruksmark, förlust av gröna ytor vid förtätning och konflikt med kulturmiljövärden.

Halland står inför en dubbelutmaning: bygga tätare för att minska slöseri med mark och samtidigt skydda låglänta kust- och våtmarksområden från översvämning. Kommunernas arbete med klimat- och energifrågor har generellt ökat, vilket syns genom framtagandet av klimatanpassningsplaner. Nuvarande planarbete visar god medvetenhet, (klimat- och energistrategier finns), men implementeringen kräver snabbare integrering av klimatrisker i översiktsplaner, tydligare prioritering av grön infrastruktur, samt samordning mellan kommun, region och länsstyrelse, vilket regional fysisk plan för Halland har stor potential att ge vägledning om.

Arbetet mot en gestaltad livsmiljö behöver öka. Fem av sex kommuner har någon form av styrning för gestaltad livsmiljö, men flertalet är från innan proposition om politik för gestaltad livsmiljö togs fram.

Analys utifrån preciseringarna

Hållbar bebyggelsestruktur

Länets klimat- och sårbarhetsanalys visar att översvämningar, hög nederbörd och stigande havsnivå är prioriterade risker som kräver omplanering av kustnära och låglänta områden.¹⁹²

Hållbar samhällsplanering

Den 31 december 2024 uppgick Hallands befolkning till 345 074 invånare. Fem av sex kommuner ökade i befolkning och totalt ökade antalet invånare i Halland under 2024 med 1328 personer. Det är en större ökning än året innan. Men ur ett historiskt perspektiv är det en låg siffra, då genomsnittet de senaste 20 åren legat på cirka 3000 personer per år.

¹⁹² <https://www.lansstyrelsen.se/halland/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2022/klimat--och-sarbarhetsanalys-for-hallands-lan.html>

Den långsiktiga trenden, i såväl Halland som i riket, visar på en långsammare befolkningstillväxt än tidigare. Inbromsningen beror bland annat på ett minskat barnafödande och ett lägre flyttningsöverskott. Men jämfört med andra regioner är Halland alltjämt en av landets mest växande regioner. I relation till övriga regioner i Sverige hade Hallands län den femte högsta befolkningsökningen under 2024.¹⁹³

Hushållning med energi och naturresurser

Hallands energi- och klimatstrategi 2025 pekar på stark efterfrågan på elektrifiering, vilket ställer krav på planerad markanvändning för energianläggningar och distribution.¹⁹⁴ Energiplanering behöver integreras mer i samhällsplaneringen.

Kulturvärden i bebyggd miljö

Hallands relativt goda tillgång till kunskapsunderlag och befintliga styrmedel för att bevara, använda och utveckla kulturmiljön ger bra förutsättningar för att uppnå en hållbar bebyggelsestruktur. Miljömålsuppföljningen och Länsstyrelsens erfarenhet visar dock att styrmedlen inte tillämpas på avsett vis i Halland. Skydd av kulturmiljövärden i detaljplan och områdesbestämmelser sker i låg omfattning i Halland jämfört med de flesta andra län.¹⁹⁵ Antikvarisk kompetens finns endast i Kungsbacka kommun, vilket delvis återspeglas i att andelen skyddad bebyggelse är högre i Kungsbacka än andra kommuner.¹⁹⁶

Hållbar användning och utveckling av länets kulturmiljöer försvåras genom att synen på kulturmiljövärden som en resurs utifrån ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter är begränsad. Kortsiktiga intressen hamnar ofta i konflikt med behovet av långsiktig planering. Det finns brister i hur värdefulla kultur- och bebyggelsemiljöer knutna till ett landskapsperspektiv behandlas i planering och i avvägning mot andra intressen.

Miljöarbetets utveckling

Byggprocesserna och städernas befintliga strukturer kan inte ändras annat än långsiktigt. Enbart en liten del av städerna kan förväntas

¹⁹³

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.3357a38f196f109f26dd0c08/1749458849270/BMA%202025.pdf>

¹⁹⁴ <https://www.lansstyrelsen.se/halland/miljo-och-vatten/energi-och-klimatomställning.html>

¹⁹⁵ <https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/skyddad-bebyggelse/hallands-lan/>

¹⁹⁶ <https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/skyddad-bebyggelse/hallands-lan/>; Miljömålsenkät 2025

utvecklas mot nya politiska mål vid nybyggnation. Befintliga strukturer behöver anpassas till nya politiska klimatmål och förändrade klimateffekter. Länsstyrelsen i Halland avser dock fokusera mer på rådgivning för att säkerställa att ny bebyggelse förhåller sig till miljömålet samtidigt som goda exempel för anpassning av befintlig bebyggelse behöver lyftas fram.

En viktig åtgärd i miljöarbetet för preciseringen Kulturvärden i bebyggd miljö sedan FU 2023 är att Länsstyrelsen i Hallands län har beslutat om länets fjärde kulturresevat Lilla Äskhult och byggnadsminnet Sjöbergsgården i Falkenberg. Båda miljöerna visar upp viktiga delar av länets historia och särdrag. Kulturresevatet möjliggjordes av en särskild fördelning ur det statliga kulturmiljövårdsanslaget. Kulturmiljövårdsanslaget har även bidragit till framtagandet av kommunala planeringsunderlag, som ett fördjupat underlag för riksintresse Halmstad. Satsningen på kunskapsunderlag för kulturmiljö i den kommunala planeringen genom ett ökat kulturmiljövårdsanslag för dessa underlag perioden 2025–2030 har bidragit till att Laholms kommun tagit fram ett kulturmiljöprogram för staden.

Behov av förändrad styrning

Styrmedel för klimatanpassningar för befintliga stadsstrukturer behöver utökas. Indikatorn för bebyggelse i närheten av skyddad natur riskerar påverka naturen negativt. Målet får inte påverka naturvärdet negativt eller inskränka på naturen som är skyddad, vilket behöver klargöras.

För att det kulturhistoriska arvet i form av värdefulla byggnader, bebyggelsemiljöer, platser och landskap ska kunna bevaras, användas och utvecklas behöver det statliga kulturmiljövårdsanslaget öka. Det är en förutsättning för Länsstyrelsens möjlighet att inrätta nya byggnadsminnen i Halland och för fastighetsägare att vårda och underhålla befintliga byggnadsminnen och kulturresevat i länet.

En viktig faktor i arbetet med att nå miljömålet är också att öka tillgången till antikvarisk kompetens hos de halländska kommunerna, både i strategiskt arbete och i plan- och bygglovsärenden.

Länsstyrelsen i Halland ser ett generellt behov av att genom förändrade styrmedel öka möjligheterna att kunna tillvarata landskapsvärden i olika beslutsprocesser. Exempelvis finns i Halland en utveckling med fler storskaliga solenergianläggningar på mark, vilka inte regleras av plan- och bygglagen. Kommunen saknar därmed direkt inflytande över åtgärder som dramatiskt kan förändra landskapet, människors livsmiljöer och möjligheten att uppleva värdefulla kulturmiljöer.

Ett rikt växt- och djurliv Halland

Sammanfattning för Ett rikt växt- och djurliv - Halland

Förlusten av biologisk mångfald fortsätter. Förlust av livsmiljöer och försämring av livsmiljöers kvalitet sker kontinuerligt. Åtgärdsarbeten och förbättringar som skett kontinuerligt under lång tid riskerar att bli ogjort arbete på grund av budgetnedskärningar. De åtgärder som görs är tidskrävande, dyrt och kräver långsiktig planering och satsning för att trenden för miljömålet ska vända.

Utveckling i miljön och målbedömning för Ett rikt växt- och djurliv- Halland

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEGATIV
- Nås miljökvalitetsmålet till 2030? NEJ

Åtgärdsarbete för Ett rikt växt- och djurliv- Halland

Det kontinuerliga arbetet fortsätter på regional nivå med långsiktigt skydd och skötsel av skyddade områden, genomförande av åtgärdsprogram för hotade arter, kalkning, restaurering av vattendrag, dispensprövning och tillsyn vilket skapat förutsättningar för att på sikt nå miljömålet.

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Hallands län har bildat sju nya naturreservat som börjat gälla sedan senaste rapporteringen vilket resulterat i ytterligare 257 hektar skyddad natur. Ytterligare fem reservat har utvidgats med 110,3 hektar. Länsstyrelsen har också tecknat ett naturvårdsavtal.
- Länsstyrelsen har genomfört åtgärder för att bekämpa gul skunkkalla i Fylleåns avrinningsområde med totalt 1 783 arbetstimmar.

Åtgärderna har kostat 1 023 112 kronor varav 200 000 kronor från EU-projektet Grip on Life. Resterande summa från NV 1:3-anslaget för IAS.

- Länsstyrelsen har gjort försökt att bekämpa strandkotulan i flera naturreservat. I Gamla Köpstads naturreservat har gasolbränning testats på ett litet bestånd som metodutveckling. Sammanlagt har ca 110 timmar lagts ner och kostat ca 45 000 kronor för samtliga platser och åtgärder mot strandkotulan.
- Länsstyrelsen har upphandlat bekämpningsåtgärder av guldkolv i Skärsjön i Varbergs kommun. Kostnad 139 860 kronor och finansierats från HaV 1:11-anslaget.
- LIFE-projektet Heath LIFE beviljades nästan en kvarts miljard kronor totalt. För Länsstyrelsen i Hallands län innebär det ca 54 miljoner kronor fördelat på åtta år med start 2026. Sammanlagt kommer 11 hedmarker att omfattas av projektet i syfte att upprätthålla skötsel samt få områden med ogynnsam bevarandestatus att uppnå gynnsam bevarandestatus.

Åtgärder på kommunal nivå och inom regioner

- Halmstads kommun kommer att kartlägga möjliga våtmarksåtgärder på kommunal mark med syfte att anlägga eller restaurera vattenmiljöer. Målet är att minska övergödning, utsläpp av växthusgaser samt bidra till ökad biologisk mångfald och förbättra hydrologin. Projektet finansieras av LONA 300 000 kronor.
- Laholms kommun anlägger en våtmark i Snapparp med fokus att gynna biologisk mångfald och flödesbuffringen i Smedjeåns avrinningsområde. Finansieras av LONA 180 000 kronor.
- Region Halland anlägger en våtmark vid en gymnasieskola för att minska miljöpåverkan på Sandabäcken, då stora nederbördsmängder samlas på hårdgjord yta som rinner rakt ner i bäcken och påverkar vattnet nedströms negativt. Genom att leda dagvattnet via våtmarken både fördröjs och renas vattnet. Finansieras med LONA 670 000 kronor.
- Varbergs kommun tillförde 2 miljoner kronor i 2024 års budget till hamn- och gatunämnden för att öka krontäckningsytan i tätorter.
- Varbergs kommun har tagit fram förslag till handlingsplan för att hantera invasiva växter. Syftet är att tydliggöra ansvar och roller, hur kommunen bör hantera invasiva växter på kommunal mark och inom kommunens verksamhet. Handlingsplanen ska också lägga grunden för ett mer långsiktigt arbete.
- Falkenbergs kommun har i samverkan med Falkenbergs ornitologiska förening och markägare gjort satsningar för backsvalor. Igenväxta

husbehovstäcker har restaurerats till lämpliga livsmiljöer för både backsvalor och vildbin.

- Laholms kommun har utvidgat det kommunala naturreservatet Såghuslund som blir dubbelt så stort.

Åtgärder inom näringslivet

- Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund kommer att genetiskt kartlägga populationerna av flodpärlmussla i Halland i syftet att undersöka det genetiska släktskapet mellan de olika populationerna. Målet är att bidra med ny kunskap för att kunna göra riktade åtgärder för att förstärka bestånden. Finansieras av LOVA 476 720 kronor.
- Sportfiskarna har projektet *Dumma trumma* sedan 2024 med syfte att byta ut två trummor i Teglabäcken, ett biflöde till Nissan. Målet är att förbättra konnektiviteten och göra det möjligt för fiskarter att passera oavsett flöde. Projektet förlängs med ett år för att hinna genomföra effektuppföljning. Finansieras med LOVA drygt 950 000 kronor.
- Stensåns vattenråd gör fiskevårdsåtgärder i Stensån i syfte att gynna bl. a. lax, öring, flodpärlmussla och havsnejonöga. Finansieras med LOVA 439 000 kronor.
- Lantbrukare har kunnat söka stöd för att odla pollen- och nektarrika örter på åkermark från Jordbruksverket via Länsstyrelsen. Syftet är att bevara och förstärka förutsättningarna för främst insekter och fåglar. Totalt har 253 ansökningar inkommit som motsvarar arealen 810 hektar och totalsumman 5 161 517 kronor. Antalet bifallna ansökningar och totalsumman förväntas bli något lägre då handläggningen fortfarande pågår.

Övriga åtgärder

- Hushållningssällskapet tillsammans med Region Halland och Halmstads kommun har ett projekt med vattenbufflar med syfte att analysera och utvärdera hur skötsel effekterna blir när djuren betar i Mannarpsvåtmarken. Målet är att analysera djurens effektivitet att stoppa igenväxning av vattenlevande vegetation och vedartade växter, samt hur reningseffektiviteten påverkas av betetrycket och på så sätt gynna arter som trivs i öppna våtmarkslandskap. Projektet finansieras av LONA cirka 400 000 kr.
- Ätråns vattenråd tillsammans med Falkenberg kommun kommer att göra flera åtgärder för Ätråns avrinningsområden under 2025–2027. Det innefattar ett 20-tal återvätningsprojekt och 5–7 övergödningsåtgärder. Syftet är bl. a. att minska läckage av växthusgaser och höja våtmarkernas vattenhushållande egenskaper

samt öka den biologiska mångfalden. Finansieras av LONA 2 014 000 kronor.

Tillstånd och bedömning för Ett rikt växt- och djurliv – Halland

Målet bedöms inte som möjligt att nå med idag beslutade eller planerade styrmedel. Många aktiviteter som motverkar miljö kvalitetsmålet fortgår i samhället och det går att se en negativ utveckling i miljö tillståndet. Den viktigaste orsaken är förlust av livsmiljöer och försämrade kvalitet på livsmiljöerna. Det är resultatet av bland annat det storskaliga skogsbruket, jordbruket, överfiske och skadliga fiskemetoder i haven samt exploatering, framför allt längs kusterna. Arbetet för att komma närmare måluppfyllelse kräver mer resurser, skarpare krav och högre ambitioner från beslutsfattare på nationell nivå.

Analys utifrån preciseringarna

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Det största hotet för den biologiska mångfalden är att beslutsfattare väljer att luckra upp olika naturskydd och gör stora nedskärningar i miljöbudgeten, trots myndigheters tydliga yttranden på lagförslag och uppföljningsrapporter som talar om en starkt minskad biologisk mångfald. Exempel från senaste året är skogsutredningen som gynnar skogsbruket men gör det svårare att stoppa avverkningar av skyddsvärda skogar¹⁹⁷ och ett försvagat strandskydd som trädde i kraft den 1 juli 2025¹⁹⁸. I kombination med tidigare beslut som att pausa den nationella planen för omprövning av vattenkraften samt nya risken att naturreservat upphävs för att ge plats för energiproduktion¹⁹⁹, vilket i sin tur kan ge prejudikat framåt, har direkt inverkan och gör det svårt att uppnå gynnsam bevarandestatus och få den genetiska variation som krävs för robusta ekosystem. Miljöarbete och biologisk mångfald behöver prioriteras högre när motstående intressen vägs mot varandra. Det är en förutsättning för att människan ska kunna leva hållbart.

Hotade arter lever i små och fragmenterade områden och är ofta knutna till naturtyper som är ovanliga i det storskaliga monotona landskap som växt fram under årtionden. Små populationer har svårt att sprida sig vilket leder till ökad utdöenderisk och minskad genetisk variation. LOVA-projektet om genetisk kartläggning av flodpärlmusslan som Sveriges

¹⁹⁷ [Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk](#)

¹⁹⁸ [Promemoria Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag](#)

¹⁹⁹ [Vattenfall ansöker om upphävande av naturreservat för att möjliggöra ny kärnkraft - Vattenfall](#)

sportfiske- och fiskevårdsförbund driver grundar sig i att Halland har ett 20-tal populationer som idag inte bedöms som livskraftiga. Projekt som detta, som undersöker om det finns gemensamma släktskap och om inavel kan vara en anledning varför ingen förnygring bland de befintliga populationerna sker, behöver bli fler. Samtidigt går det att bromsa den nedåtgående spiralen genom starkare skydd för naturen, arter och dess livsmiljöer.

Små steg tas i rätt riktning och ett exempel är att det nu är förbud med bottentrålning i marina skyddade områden²⁰⁰ från och med 1 juni 2025, vilket berör flera marina områden i Halland. Kommuner som är en viktig del i arbetet kan påverka storskaligt i många frågor, ett exempel frågan om hållbar hantering av vattenresurser och miljö kvalitetsnormer. För Kungsbacka kommun innebär det nya miljö tillståndet för Hammargårds reningsverk där en åtgärdsplan ska tas fram för att nå god ekologisk status i Kungsbackaån och Kungsbackafjorden²⁰¹. Det i sin tur kommer att gynna de höga naturvärdena i ån till exempel havsnejonöga.

Hallands kommuner har tillsammans tagit fram ansvarsarter och ansvarsbiotoper i länet²⁰². Arbetet har gett kommunerna underlag att jobba vidare med prioriteringar och gett möjlighet att implementera åtgärder i det årliga arbetet. En viktig pusselbit är kommuners förståelse för miljölagstiftningen och artskyddsförordningen och vilka krav som medföljer. De senaste åren har det kommit mycket praxis gällande exempelvis detaljplaner och bristen på utredning av fladdermöss och andra arter som är skyddade enligt 4 a § artskyddsförordningen. Det är nu positivt att se exempel på när fladdermusförekomster utreds såsom Falkenbergs kommun har gjort i samband med projektet om ljusföroreningar, se avsnittet *tätorts nära natur*. Då inventerades fladdermöss i Falkenbergs pastorats alla kyrkor samt det kommunala naturreservatet Vinberg²⁰³.

Den pågår ett kontinuerligt arbete med anpassningar, förbättringar och åtgärder på regional nivå men takten behöver öka för att uppnå miljömålet. Arbetet med fler åtgärder för den biologiska mångfalden utanför skyddade områden behöver bli fler och genomföras i större utsträckning.

Påverkan av klimatförändringar

Det är tydligt att klimatförändringar hotar den biologiska mångfalden. Enligt Birdlife Sverige har vissa fågelpopulationer minskat på grund av

²⁰⁰ [Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden](#)

²⁰¹ [Kungsbacka kommuns hållbarhetsuppföljning 2024](#)

²⁰² [Ansvarsarter- och ansvarsbiotoper i Hallands län_20221019.pdf](#)

²⁰³ [Nuläge, beskrivning - Hållbarometern - Falkenbergs kommun](#)

ett varmare klimat, exempelvis storspoven²⁰⁴.

Ekosystemtjänster och resiliens

I Varbergs kommun har två kommunala fastighetsbolag gjort insatser för ekosystemtjänster och biologisk mångfald genom att skapa ekosystemtjänster i skolmiljöer, omställning av grönytor till naturvänliga miljöer och stödjande åtgärder som exempelvis insektshotell, odlingslotter och rishögar för den biologiska mångfalden²⁰⁵.

Tätortsnära natur

Varbergs kommun har påbörjat arbetet med att minska ljusföroreningar i områden nära känsliga naturområden. Genom ny planbestämmelse ställs krav att ljusföroreningar ska reduceras, vilket bland annat inkluderar satsningar på smart gatubelysning²⁰⁶.

Även Falkenbergs kommun har tillsammans med Falkenbergs energi och Falkenbergs pastorat under 2022–2024 samverkat i ett projekt om ljusföroreningar i syfte att lära mer om hur belysning av miljöer nattetid påverkar växter och djur. Ett kunskapsunderlag har tagits fram och ska användas av respektive organisation²⁰⁷.

Särskilda frågor Ett rikt växt- och djurliv – Halland

Halland har ingen färdig handlingsplan för grön infrastruktur. Halmstads kommun menar att det finns behov och färdigställandet av handlingsplanen hade varit till hjälp för kommunens arbete. Länsstyrelsen instämmer att arbetet borde färdigställas och att medel tillsätts för att göra det möjligt.

Det finns väldigt lite underlag som hanterar påverkan av klimatförändringar. Enda konkreta exemplet är det fenologiarbete som Floraväckeriet utför varje år.

²⁰⁴ [Så har Sveriges fågelkarta förändrats på 15 år: "Indikator på miljön" | SVT Nyheter](#)

²⁰⁵ [Årsredovisning 2024 Varbergs kommun](#)

²⁰⁶ [Årsredovisning 2024 Varbergs kommun](#)

²⁰⁷ [Nuläge, beskrivning - Hållbarometern - Falkenbergs kommun](#)